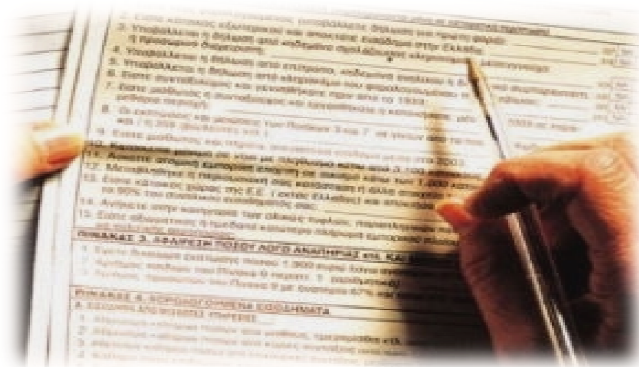

**Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:
«Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων»

Εισηγητές:

Σταυλά Μαρία, Α.Μ. 7283

Πατούνης Γεώργιος , Α.Μ. 7586

Σκευοφύλακα Μαρία, Α.Μ. 7971

Επιβλέπων Καθηγητής:

Τσιμπούκης Σταύρος

Ηράκλειο, Ιούνιος 2012

Copyright © Σταυλά Μαρία, Πατούνης Γεώργιος, Σκευοφύλακα Μαρία, 2012.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της εργασίας από το τμήμα λογιστικής του ΤΕΙ Κρήτης δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων των συγγραφέων εκ μέρους του τμήματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ιστορική αναδρομή του φορολογικού συστήματος στην Ελλάδα

Από την απελευθέρωση του Ελληνικού Κράτους μέχρι το έτος 1919 έκαναν την εμφάνιση τους διάφοροι φορολογικοί νόμοι, οι οποίοι είχαν επιρροές κυρίως από τα τότε Ευρωπαϊκά Κράτη Γαλλία-Αγγλία-Γερμανία, όπως:

- Ο νόμος ΧΚ/1877 «φόρος επί στοιχείων καθαρού εισοδήματος».
- Ο νόμος ΓΤ3Γ [3393], ο οποίος εισήγαγε έναν προοδευτικό φόρο στα ετήσια καθαρά εισοδήματα προσώπων με μεγάλη φοροδοτική ικανότητα.
- Άλλοι νόμοι, όπως ο φόρος επί του εισοδήματος, υπολογιζόμενος με βάση το μίσθωμα κατοικίας του φορολογούμενου κλπ.

Το έτος 1919, η Ελλάδα εισάγει το νόμο 1640/3.3.1919 «περί κώδικος φορολογίας των καθαρών προσόδων». Ο νόμος αυτός αποτέλεσε την πρώτη μεγάλη προσπάθεια για τη θέσπιση ενός φορολογικού συστήματος και ίσχυσε μέχρι το 1955, δηλαδή περίπου 35 χρόνια. Επίσης, ο νόμος αυτός επικράτησε να ονομάζεται αναλυτική φορολογία εισοδήματος, επειδή υποβάλλονταν χωριστές δηλώσεις για κάθε εισόδημα. Έτσι αν κάποιος εμφάνιζε εισόδημα από μισθούς και από επιχειρήσεις, ήταν υποχρεωμένος να υποβάλλει δύο φορολογικές δηλώσεις, αν είχε και άλλο εισόδημα από άλλη πηγή, έπρεπε να υποβάλλει και τρίτη φορολογική κ.ο.κ.

Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο το σύστημα αυτό άρχισε να παρακμάζει και ο νομοθέτης άρχισε να προετοιμάζει τον ενιαίο φόρο εισοδήματος. Το 1955 οριστικοποιήθηκε το νομοθετικό διάταγμα (Ν.Δ.) 3323/55, το οποίο προέβλεπε ότι επιβάλλεται φόρος επί του συνολικού καθαρού εισοδήματος κτώμενου υπό παντός φυσικού προσώπου.

Στη συνέχεια ο νομοθέτης προετοίμαζε και το νομοσχέδιο για τα νομικά πρόσωπα και το 1958 οριστικοποιήθηκε το Ν.Δ. 3843/58, το οποίο ρύθμιζε τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων.

Τα δύο φορολογικά νομοσχέδια ίσχυσαν για περίπου 35 χρόνια μέχρι το 1989 με αλληπάλληλες τροποποιήσεις, όπως ήταν φυσικό όλα αυτά τα χρόνια, γιατί η φορολογία είναι το κυριότερο εργαλείο διαχείρισης των εσόδων του κράτους.

Το 1989 τα δύο νομοσχέδια 3323/55 και 3843/58 κωδικοποιήθηκαν με το προεδρικό διάταγμα (Π.Δ.) 129/89 σε ένα ενιαίο νομοθετικό κείμενο με τίτλο «Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος» (Κ.Φ.Ε.) με συνολικά 104 άρθρα, από τα οποία άρθρα 1-85 αφορούσαν τη φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων και τα υπόλοιπα 86-104 αφορούσαν τη φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων. Αργότερα με τη νέα κωδικοποίηση (με το Ν.2238/94) τα άρθρα 1-97 αναφέρονται στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και τα επόμενα 98-118 αναφέρονται στη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων.

Ο φορολογικός νόμος 2238/94 ΦΕΚ 151 Α΄/16.9.2002 κυρώθηκε ως κώδικας φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, χωρίς να αλλάξει ο βασικός του κορμός, παρά τις πολλές τροποποιήσεις που έχει δεχθεί μέχρι σήμερα. Η έννοια της φορολογίας του προσωπικού εισοδήματος εισάγεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα το έτος 1909 που καθιερώθηκε ο γενικός φόρος. Μετέπειτα το 1917 έχουμε το φόρο των έκτακτων κερδών χωρίς την ύπαρξη σχετικής νομοθεσίας για την φορολογία εισοδήματος. Το 1919 με την θέσπιση του Ν.1640 «Περί φορολογίας καθαρών προσόδων» έχουμε για πρώτη φορά φορολογία όλων γενικά των εισοδημάτων με το μικτό τύπο φορολογίας. Σταθμός στην Ελληνική δημοσιονομική ιστορία θεωρείται η μεταρρύθμιση της άμεσης φορολογίας που πραγματοποιήθηκε το 1919.

Το μέχρι τότε ισχύον φορολογικό καθεστώς αντικαθίσταται από το νομοθετικό διάταγμα 3323 του 1955 που αφορά την φορολογία φυσικών προσώπων. Με το Ν.3323/55 καθιερώνεται ο προσωπικός και προοδευτικός φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα. Κατόπιν με το Ν.3843/58 «Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων» συμπληρώνεται η νομοθεσία. Οι δύο αυτοί νόμοι αποτελούν τον κορμό του φορολογικού συστήματος¹.

¹ Γκίνογλου Δ., 2004. *Λογιστική Εταιρειών: Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων*, Αθήνα. Εκδόσεις Rosili.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή έχει ως θέμα την φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων στην Ελλάδα για το οικονομικό έτος 2012 (χρήση 2011) και περιλαμβάνει τις αλλαγές που επήλθαν, λόγω της οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα, στο σύστημα φορολόγησης των εισοδημάτων των φυσικών προσώπων με τους νομούς Ν.3842/2010, Ν.3943/2011, Ν.3986/2011, Ν.4002/2011, Ν.4024/2011 και με το νόμο «Επείγουσες Ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012–2015». Σκοπός της εργασίας είναι:

Πρώτον, η παρουσίαση και επεξήγηση (συχνά με χρήση παραδειγμάτων) του τρόπου υπολογισμού του φόρου, που θα κληθούν να καταβάλουν οι φορολογούμενοι για τα εισοδήματα που πραγματοποίησαν κατά τη διάρκεια του έτους 2011.

Δεύτερον, η σύγκριση, ως προς τις επιπτώσεις για τους φορολογούμενους, του συστήματος φορολόγησης εισοδημάτων του 2012 με αυτό των προηγούμενων ετών.

Τρίτον, η αξιολόγηση του συστήματος και έκφραση προσωπικής άποψης των συγγραφέων επί του θέματος της εργασίας.

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα (4) κεφάλαια το πρώτο (1^ο) εκ των οποίων περιέχει γενικές έννοιες γύρω από τους φόρους και τη φορολογία εισοδήματος και αναλύει τον τρόπο υπολογισμού του καθαρού φορολογητέου εισοδήματος ανά πηγή εισοδήματος. Στο δεύτερο (2^ο) κεφάλαιο δίνεται η φορολογική κλίμακα εισοδήματος (απο κάθε πηγή), στην οποία φαίνονται οι αντίστοιχοι συντελεστές ανά κλιμάκιο και επιπλέον αναλύει τον τρόπο υπολογισμού του φόρου που αντιστοιχεί στον κατά περίπτωση φορολογούμενο. Ακόμα, στο 2^ο κεφάλαιο αναφέρονται οι διαφοροποιήσεις του αφορολόγητου της κλίμακας καθώς και τα ποσά εκείνα που εκπίπτουν ή μειώνουν κατά ένα ποσοστό τον υπολογισθέντα από την κλίμακα φόρο. Το τρίτο κεφάλαιο ασχολείται με τις αντικειμενικές δαπάνες (τεκμήρια), την έννοιά τους, το σκοπό που εξυπηρετούν, τον υπολογισμό τους και τις έκτακτες εισφορές που επιβλήθηκαν σε αντικειμενικές δαπάνες, ενώ το τέταρτο κεφάλαιο (4^ο) αποτελεί αναφορά σε λοιπά έκτακτα μέτρα και έκτακτες εισφορές σχετικά με τη φορολογία εισοδημάτων. Η εργασία περιλαμβάνει επίσης και σύγκριση σε σχέση με προηγούμενα έτη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	
1.1 Βασικοί Φορολογικοί Όροι.....	7
1.2 Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος	10
1.3 Πηγές Εισοδήματος - Ανάλυση	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	
2.1 Κλίμακα Εισοδήματος	38
2.2 Αφορολόγητο Εισόδημα	40
2.3 Μειώσεις Φόρου.....	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ (ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ)	
3.1 Γενικά Περί Τεκμηρίων	56
3.2 Προσδιορισμός Δαπανών Διαβίωσης.....	64
3.3 Μείωση - Αμφισβήτηση Αντικειμενικών Δαπανών.....	84
3.4 Έκτακτες Εισφορές σε Αντικειμενικές Δαπάνες	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ & ΕΙΔΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	
4.1 Φορολόγηση Κατοίκων Εξωτερικού	88
4.2 Εισφορά Αλληλεγγύης	96
4.3 Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε)	100
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	105
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	108

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία έτη, όπως είναι γνωστό, η Ελλάδα βρίσκεται εν μέσω οικονομικής κρίσης, η οποία οδήγησε τη χώρα σε ύφεση που συνεχώς επιδεινώνεται.

Όπως είναι γνωστό, στα μέσα του 2010, και μετά τις αποκαλύψεις ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ελλάδας έκλεισε για το 2009 σε επίπεδα πολύ πάνω από αυτά που θα καθιστούσαν το δημόσιο χρέος βιώσιμο, η ελληνική κυβέρνηση αδυνατούσε να δανειστεί με λογικά επιτόκια από τις αγορές για τη χρηματοδότηση του τρέχοντος δημοσιονομικού ελλείμματος και την αναχρηματοδότηση του χρέους. Αποτέλεσμα ήταν ο άμεσος κίνδυνος χρεοκοπίας και στάσης πληρωμών του Ελληνικού Δημοσίου. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να ανακτήσει την αξιοπιστία της χώρας στις διεθνείς αγορές και να πετύχει μείωση των επιτοκίων οδήγησε σε λήψη μέτρων μείωσης των δαπανών, τα οποία όμως δεν κατάφεραν να ανατρέψουν το αρνητικό κλίμα.

Κατόπιν αυτών η Ελλάδα κατέφυγε στη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που συγκρότησαν από κοινού μηχανισμό βοήθειας για την Ελλάδα. Η χρηματοδότηση από τον μηχανισμό στήριξης έγινε υπό τους όρους ότι η Ελλάδα θα λάβει μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής και, ειδικότερα, υπό τους όρους ότι θα λάβει μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης. Τα πρώτα μέτρα ανακοινώθηκαν την 2 Μαΐου 2010. Η Ελληνική οικονομία μετά τα πρώτα μέτρα, τα οποία ανακοινώθηκαν την 2 Μαΐου 2010, συνέχισε να βρίσκεται σε κατάσταση δημοσιονομικής ανισορροπίας για το διάστημα που ακολούθησε, διάρκειας ενός έτους, όταν τον Ιούνιο του 2011, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να καταφύγει στην ψήφιση του μεσοπρόθεσμου προγράμματος, που περιλάμβανε νέα μέτρα λιτότητας και περικοπές, με σκοπό τη μακροπρόθεσμη μείωση του χρέους σε βιώσιμα επίπεδα.

Μέρος των μέτρων λιτότητας που έλαβε η κυβέρνηση είναι και οι αλλαγές που αφορούν στην φορολόγηση των εισοδημάτων των φυσικών προσώπων (άμεση φορολογία), οι οποίες και θα αναλυθούν στη συνέχεια της παρούσας εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 Βασικοί Φορολογικοί Όροι

Στην ενότητα αυτή θα αναφερθούν κάποιες βασικές έννοιες, ορισμοί και λοιπά εισαγωγικά στοιχεία που κρίνονται απαραίτητα για την κατανόηση του ισχύοντος φορολογικού συστήματος (που αφορά τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων), του τρόπου λειτουργίας του, καθώς και της αναγκαιότητας επιβολής της φορολογίας εισοδήματος.

Η έννοια του φόρου

Φόρος από την άποψη του οφειλέτη, καλείται η αναγκαστική εισφορά ορισμένου ποσού προς το κράτος ή προς νομικό πρόσωπο χωρίς ειδική αντιπαροχή, προκειμένου για τη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού (π.χ. πληρωμή μισθών, δημοσίων υπαλλήλων, δαπάνες για την παιδεία, την υγεία, την εθνική άμυνα κλπ). Οι Δήμοι και οι κοινότητες για την εκπλήρωση των σκοπών τους επιβάλλουν στους κατοίκους τους ειδικές φορολογίες. Η πληρωμή των φόρων δεν αντιστοιχεί σε ειδικό αντάλλαγμα, αλλά σε γενικό που είναι απαραίτητο για την ύπαρξη και ευημερία του πολίτη ως πρόσωπο ενταγμένο μέσα στο κοινωνικό σύνολο.²

Ο κλασικός ορισμός της έννοιας του φόρου διατυπώθηκε από τον G. Jèze, έγινε δε αποδεκτός και από την ελληνική επιστήμη. Σύμφωνα με αυτόν ο φόρος αποτελεί άμεση και οριστική παροχή των ιδιωτών προς τη δημόσια εξουσία, που είναι αναγκαία για την κάλυψη των δημοσίων βαρών.³

Συνεπώς, η φορολογία αποτελεί μία από τις πηγές εσόδων του δημοσίου τομέα, πηγές οι οποίες καλύπτουν τις δημόσιες δαπάνες.

Σκοποί επιβολής του φόρου

Στα σύγχρονα κράτη, η επιβολή των φόρων εξυπηρετεί, αφενός δημοσιονομικούς σκοπούς και αφετέρου κοινωνικοοικονομικούς σκοπούς. Είναι γνωστό ότι, με την επιβολή των φόρων το δημόσιο αποβλέπει στην εξοικονόμηση των πόρων που του

² Φλώρος Α., 2005. *Φορολογική Λογιστική: Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων - Λογιστική & Πρακτική αντιμετώπιση*. Αθήνα. Σύγχρονη Εκδοτική.

³ Φινοκαλιώτης Κ., 2001. *Δημόσια Οικονομικά*. Αθήνα. Σάκκουλας.

χρειάζονται για την εξυπηρέτηση των πάσης φύσεως αναγκών των πολιτών, όπως η Δημόσια Ασφάλεια, Δημόσια Υγεία, η Παιδεία, η απονομή της Δικαιοσύνης κλπ.

Ταυτόχρονα όμως με την επιβολή των φόρων και κυρίως του φόρου εισοδήματος εξυπηρετείται και η κοινωνική σκοπιμότητα των φόρων, η οποία συμβάλλει στη δικαιότερη κατανομή του πλούτου και την άμβλυνση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών.⁴

Διάκριση των φόρων

Οι φόροι διακρίνονται στις δύο (2) παρακάτω βασικές κατηγορίες:

- 1) **Οι άμεσοι** φόροι: είναι φόροι ονομαστικοί, δηλαδή αναφέρονται σε ορισμένα πρόσωπα και επιβάλλονται στο παραγόμενο εισόδημα ή την περιουσία του φορολογούμενου. Τέτοιοι φόροι είναι, ο φόρος εισοδήματος, ο φόρος κληρονομιών, δωρεών, και γονικών παροχών, ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, ο φόρος ακίνητης περιουσίας κλπ.
- 2) **Οι έμμεσοι** φόροι: είναι φόροι πραγματικοί, δηλαδή επιβάλλονται στο δαπανούμενο εισόδημα και εισπράττονται όχι ονομαστικά, αλλά με την ευκαιρία πραγματοποίησης ορισμένων γεγονότων ή συναλλαγών. Τέτοιοι φόροι είναι ο Φ.Π.Α., τα τέλη χαρτοσήμου ο Φ.Κ.Ε., οι δασμοί, οι φόροι κατανάλωσης.

Οι πιο πάνω φόροι εμφανίζουν, κατά την επιβολή και την είσπραξή τους, ορισμένα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

Ειδικότερα:

- 1) Οι άμεσοι φόροι πλεονεκτούν έναντι των έμμεσων φόρων γιατί:
 - Είναι δικαιότεροι, αφού πλήττουν περισσότερο τους πολίτες που έχουν μεγαλύτερη φοροδοτική ικανότητα, σε αντίθεση με τους έμμεσους φόρους που επιβάλλονται χωρίς καμία διάκριση σε όλους τους πολίτες.
 - Είναι πιο σταθεροί και οι πολίτες γνωρίζουν εκ των προτέρων τις φορολογικές τους υποχρεώσεις πράγμα που δεν συμβαίνει με τους έμμεσους φόρους.
- 2) Οι έμμεσοι φόροι πλεονεκτούν έναντι των άμεσων φόρων διότι:
 - Είναι άμεσης και μεγάλης απόδοσης, αφού επιβάλλονται εύκολα σε όλους τους πολίτες, πράγμα που δεν συμβαίνει με τους άμεσους φόρους.

⁴ Δίκαιος Κ., 2006. Φορολογική Λογιστική. Αθήνα.

- Έχουν μικρότερο κόστος βεβαίωσης και εισπράττονται εύκολα, σε αντίθεση με τους άμεσους φόρους, που απαιτούν μεγάλες δαπάνες βεβαίωσης και η είσπραξη τους είναι δυσκολότερη.⁵

Αντικείμενο του Φόρου

Ο φόρος επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα το οποίο προκύπτει στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό εφόσον ο φορολογούμενος κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα. Ως χρόνος απόκτησης του εισοδήματος, θεωρείται το προηγούμενο οικονομικό έτος.⁶

Υποκείμενο του Φόρου

Σε φόρο για το παγκόσμιο εισόδημά του υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα. Σε φόρο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας του ή της συνήθους διαμονής του. Ως συνήθης θεωρείται η διαμονή στην Ελλάδα η οποία υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα τρεις ημέρες (183) συνολικά μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος. Η διαμονή τεκμαίρεται ως συνήθης, εκτός αν ο φορολογούμενος αποδείξει διαφορετικά.

1) Κάθε φυσικό πρόσωπο που υπηρετεί στην αλλοδαπή, αν:

- Είναι λειτουργός ή συνδέεται με οποιαδήποτε σχέση εργασίας δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου με φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1B του Ν.2362/1995, που έχει προστεθεί με το άρθρο 2 του Ν.3871/2010
- Συνδέεται με οποιαδήποτε σχέση εργασίας δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου με θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνή Οργανισμό και είχε κατά το χρόνο της εισόδου του στην υπηρεσία του θεσμικού οργάνου της Ε.Ε. ή του Διεθνούς Οργανισμού την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα, θεωρείται ότι συνεχίζει να έχει την κατοικία του στην Ελλάδα. Ομοίως, θεωρούνται ότι έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα και τα μέλη της οικογένειας που το βαρύνουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, εκτός αν έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους σε κράτος στο οποίο υπόκεινται σε φόρο για το παγκόσμιο εισόδημά τους και το κράτος αυτό δεν

⁵ Μητρόπουλος Ι. & Κουνάδης Δ., 2001. *Σημειώσεις Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων*. Αθήνα.

⁶ Αριστείδης Φ., 2005. *Φορολογική Λογιστική*. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική.

περιλαμβάνεται στον κατάλογο των κρατών που περιέχεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 51Α.

Σε φόρο υπόκειται Επίσης:

- ✓ Η σχολάζουσα κληρονομιά.
- ✓ Οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. (π.δ. 186/1992, ΦΕΚ 84 Α').

Εξαιρέση: Κατ' εξαίρεση από τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, υπόκειται σε φόρο μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα, για τρία διαδοχικά έτη και για μία μόνο φορά, το φυσικό πρόσωπο που έχει τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα και υπόκειται σε φόρο για το παγκόσμιο εισόδημά του σε κράτος το οποίο δεν έχει συνάψει με την Ελλάδα Σύμβαση για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας (Σ.Α.Δ.Φ.), σχετικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου και εφόσον το κράτος αυτό δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των κρατών που περιέχεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 51Α. Το χρονικό διάστημα των τριών ετών υπολογίζεται από την έναρξη διαμονής του φυσικού προσώπου στην Ελλάδα.

Χρόνος επιβολής φόρου

- 1) Ο φόρος επιβάλλεται κάθε οικονομικό έτος σε εισόδημα που αποκτάται στο αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος, κατά τις διακρίσεις που ορίζει ο νόμος.
- 2) Η χρονική διάρκεια του οικονομικού έτους αρχίζει από την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

1.2 Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος

Το ετήσιο εισόδημα για το οποίο θα φορολογηθεί ο εκάστοτε φορολογούμενος δηλώνεται με τη συμπλήρωση ενός εντύπου, της ετήσιας Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος (ή αλλιώς έντυπο Ε1).

Ποιοί έχουν υποχρέωση να υποβάλουν φορολογική δήλωση

Υποχρέωση να υποβάλλει φορολογική δήλωση (έντυπο Ε1), έχει κάθε φυσικό πρόσωπο, εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημα του υπερβαίνει τα 3000 ευρώ, δικό του ή της συζύγου του, καθώς και όταν αυτό είναι μικρότερο από 3000 ευρώ,

εφόσον στο συνολικό εισόδημα του υπόχρεου περιλαμβάνεται και ζημιά από εμπορική ή γεωργική επιχείρηση.

Προσοχή:

Υποχρέωση για υποβολή φορολογικής δήλωσης έχει κάθε φυσικό πρόσωπο που υπόκειται σε φόρο μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα (ανεξαρτήτως ποσού εισοδήματος).

Ειδικά, τα φυσικά πρόσωπα που αποκτούν αποκλειστικά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα και δεν εμπίπτουν σε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις 1, 5, 6 και 10, λόγω της μείωσης του αφορολόγητου ορίου της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος στο ποσό των 5000 ευρώ προκύπτει ότι δεν έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση μέχρι το ποσό αυτό.

Τα φυσικά πρόσωπα, που κατά κύριο επάγγελμα είναι αγρότες και έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα, υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση, εφόσον το ετήσιο καθαρό γεωργικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 3000 ευρώ.

Τα φυσικά πρόσωπα που αποκτούν και γεωργικό εισόδημα, χωρίς να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση, ανεξάρτητα από το ύψος του καθαρού γεωργικού εισοδήματος που αποκτούν ή το ύψος των επιδοτήσεων που λαμβάνουν ή το ύψος του επιστρεφόμενου φόρου προστιθέμενης αξίας που εισπράττουν.

Ανεξάρτητα από το αν έχουν φορολογητέο ή όχι εισόδημα έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση και:

1. Όσοι αγοράζουν αυτοκίνητο, δίτροχα ή τρίτροχα αυτοκινούμενα οχήματα, πλοία αναψυχής, αεροσκάφη, εκτός από όσους αγοράζουν ΙΧ ειδικά διασκευασμένα για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν το 67%. Όσοι έχουν στην κυριότητά τους ή με οποιοδήποτε τρόπο διατηρούν στην κατοχή τους επιβατικό αυτοκίνητο Ε.Ι.Χ. ή φορτηγό, (εκτός από αγροτικό φορτηγό), ή αυτοκίνητο μικτής χρήσης ή αυτοκίνητο τύπου JEEP ή αεροσκάφος, κόττερο ή θαλαμηγό ή άκατο ή σκάφος αναψυχής, εκτός από όσους έχουν στην κυριότητα τους ή διατρέχουν ΕΙΧ αναπήρου, που απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας ή μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού που έχουν στην κυριότητα ή κατοχή τους σκάφος αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, καθώς και όσοι χρησιμοποιούν για τις ατομικές ή οικογενειακές τους

ανάγκες τέτοια μεταφορικά μέσα, τα οποία ανήκουν είτε στη σύζυγο τους ή στα προστατευόμενα μέλη τους, είτε στις εταιρείες στις οποίες μετέχουν ως εταίροι, διαχειριστές εταίροι ή προκειμένου για Α.Ε., είναι πρόεδροι ή διοικητές ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι αυτής.

2. Όσοι ασκούν ατομική επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα.
3. Όσοι μετέχουν σε προσωπική ή περιορισμένης ευθύνης εταιρία ή κοινοπραξία ή κοινωνία ή αστική εταιρία που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα.
4. Όσοι έχουν ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων πάνω από 600 ευρώ το χρόνο.
5. Όσοι αγοράζουν ακίνητα ή ανεγείρουν οικοδομή.
6. Όσοι διατηρούν μία ή περισσότερες κατοικίες.
7. Όσοι είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, εφόσον λαμβάνουν επιδοτήσεις ποσού άνω των 1500 ευρώ, για προϊόντα φυτικής παραγωγής ή 2250 ευρώ, για προϊόντα ζωτικής παραγωγής. Επίσης, όσοι λαμβάνουν καλλιεργητικά δάνεια πάνω από 5900 ευρώ ή όταν το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού τους αυτής της κατηγορίας στην τράπεζα, την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους υπερβαίνει τα 5900 ευρώ.
8. Όσοι έχουν άδεια της αρμόδιας αρχής να πωλούν αγαθά πλανοδίως ή στις λαϊκές αγορές.
9. Όσοι είναι κύριοι ή επικαρπωτές ή νομείς ή κάτοχοι γεωργικής γης, την οποία καλλιεργούν υπό κάλυψη (θερμοκήπια), εφόσον αυτή έχει έκταση από δύο στρέμματα και πάνω, καθώς και όσοι εισέπραξαν μέσα στο 2011, επιστρεφόμενο φόρο προστιθέμενης αξίας από 881 ευρώ και πάνω.
10. Όποιος προσκληθεί με έγγραφο του προϊσταμένου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτή ο καλούμενος υποχρεούται να υποβάλλει τις οικείες δηλώσεις μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την ημερομηνία της επίδοσης σε αυτόν της οικείας πρόσκλησης.

Λόγω της μείωσης του αφορολόγητου ορίου της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος στο ποσό των 5000 ευρώ προκύπτει ότι εξαιρείται και δεν έχει υποχρέωση να υποβάλλει δήλωση το φυσικό πρόσωπο που το εισόδημά του είναι μέχρι 5000 ευρώ και προκύπτει αποκλειστικά και μόνο με βάση τις αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε., όπως κατοικίες, αυτοκίνητα Ι.Χ, ιδιωτικά σχολεία, οικιακούς βοηθούς, σκάφη αναψυχής, αεροσκάφη κλπ.

Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό του ποσού των 5000 ευρώ λαμβάνεται υπόψη και η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη των 3000 ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση, το οποίο υπολογίζεται κατά το ήμισυ για τον κάθε σύζυγο.

Επίσης, υποχρέωση για την υποβολή της δήλωσης έχουν:

- Ο πατέρας για τα εισοδήματα των ανηλίκων παιδιών που φορολογούνται χωριστά. Αν δεν υπάρχει πατέρας ή έχει χάσει τη γονική μέριμνα, την υποχρέωση για υποβολή δήλωσης την έχει η μητέρα.
- Ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή ο σύνδικος πτώχευσης ή ο μεσεγγυούχος για περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς ή επιδικίας ή μεσεγγύησης, αντίστοιχα.
- Ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο δικαστικός συμπαραστάτης, στις περιπτώσεις, αντίστοιχα, ανηλίκων ή αυτών που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
- Οι κληρονόμοι του φορολογούμενου για το συνολικό εισόδημά του μέχρι την ημέρα του θανάτου του.

Πως δηλώνεται το εισόδημα

Οι σύζυγοι έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους, στα οποία ο φόρος υπολογίζεται χωριστά. Σ' αυτή την περίπτωση η δήλωση υπογράφεται και από τους δύο συζύγους.

Οι σύζυγοι υποβάλλουν φορολογική δήλωση χωριστά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- ✓ Όταν δε μένουν μαζί, κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης, λόγω διακοπής της έγγαμης συμβίωσης.
- ✓ Όταν ο ένας από τους δύο είναι σε κατάσταση πτώχευσης.
- ✓ Όταν ο ένας από τους δύο έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Πώς και Πότε υποβάλλεται η δήλωση

Η δήλωση υποβάλλεται σε δύο αντίτυπα στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.) προσωπικώς από το φορολογούμενο ή από πρόσωπο ειδικά εξουσιοδοτημένο για αυτό το σκοπό ή στέλνεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου. Η υποβολή της δήλωσης

ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου είναι υποχρεωτική, για όλα τα φυσικά πρόσωπα επιτηδευματίες που ασκούν επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα και για κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο μη επιτηδευματία, που η δήλωσή του υποβάλλεται από εξουσιοδοτημένο λογιστή.

Σημειώνεται ότι: Με την ΠΟΛ 1079/26.3.2012, αποφασίστηκε ότι θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά (μέσω internet στο Taxisnet), οι ετήσιες φορολογικές δηλώσεις του 2012 των μισθωτών και όσων φορολογουμένων έχουν εισόδημα από ακίνητα, γεωργικά εισοδήματα ή από την αλλοδαπή, εφόσον το ετήσιο εισόδημά τους υπερβαίνει τα 12.000 ευρώ. Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται οι υπόχρεοι που αποκτούν εισοδήματα από συντάξεις, εκτός κι αν αποκτούν και εισοδήματα από άσκηση ατομικής επιχείρησης ή ελευθέρου επαγγέλματος και όσοι μετέχουν σε νομικά πρόσωπα της παραγρ.4 του άρθρου 2 του ΚΦΕ. Στην απόφαση διευκρινίζεται ότι σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής ή εφόσον κρίνεται από τον αρμόδιο προϊστάμενο ΔΟΥ, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ότι συντρέχει πραγματική αδυναμία υποβολής της δήλωσης με ηλεκτρονικό τρόπο (π.χ. φορολογούμενοι που είναι εγκατεστημένοι σε απομακρυσμένες περιοχές, ή μεγάλης ηλικίας ή που δεν έχουν εξοικείωση με τη χρήση του διαδικτύου) θα δίνεται η δυνατότητα να υποβληθούν σε έντυπη μορφή στις αρμόδιες ΔΟΥ. Για ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης θα πρέπει ο υπόχρεος να έχει κωδικούς πρόσβασης στο taxisnet (τους γνωστούς κλειδάριθμους). Η ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης μπορεί να πραγματοποιηθεί μέχρι την έναρξη του ωραρίου λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών της επόμενης ημέρας από την ημέρα λήξης της προθεσμίας αυτής.

Πού υποβάλλεται η δήλωση

Η δήλωση πρέπει να υποβληθεί στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. της περιφέρειας που βρίσκεται η κατοικία του φορολογούμενου. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος ασκεί ατομικά, εμπορική επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα θα υποβληθεί στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. της περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της κύριας επιχείρησης ή του κύριου επαγγέλματος του κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης.

Δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με τη δήλωση

Όλα τα δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος πρέπει να είναι διατυπωμένα στην Ελληνική γλώσσα. Αν ο εκδότης αυτών

των δικαιολογητικών είναι αλλοδαπό, γενικά, μαζί με καθένα από αυτά τα δικαιολογητικά πρέπει να υποβάλλεται και μετάφραση του στα Ελληνικά. Η μετάφραση αυτή μπορεί να γίνεται από οποιαδήποτε αρχή γενικά ή πρόσωπο που έχει το σχετικό δικαίωμα.

Η υποβολή των πιο πάνω δικαιολογητικών γίνεται με τα πρωτότυπα των σχετικών τιμολογίων ή αποδείξεων.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται σε κάθε περίπτωση καθορίζονται είτε απευθείας από διάταξη του νόμου, είτε από υπουργικές αποφάσεις και διαταγές, καθώς και την απόφαση για τον τύπο και περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2012. Αν κάποιο δικαιολογητικό που απαιτείται έχει συνυποβληθεί με δήλωση προηγούμενου οικονομικού έτους, η οποία υποβλήθηκε στην ίδια φορολογική αρχή, μπορεί να γίνει σχετική ρητή αναφορά. Αν όμως αυτό το δικαιολογητικό έχει υποβληθεί σε άλλη Δ.Ο.Υ. πρέπει να υποβληθεί νέο, έστω σε κυρωμένο φωτοαντίγραφο του πρωτότυπου.

Σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής της δήλωσης δεν συνυποβάλλονται δικαιολογητικά, τα οποία φυλάσσονται από τον φορολογούμενο και παραδίδονται εφόσον ζητηθούν.⁷

Διπλή φορολόγηση

Διπλή φορολόγηση είναι η αποτίμηση φόρων σε μια περίπτωση δύο ανεξάρτητες φορές συνήθως με δύο διαφορετικές φορολογικές μεθόδους και ο υπολογισμός της τελικής εισφοράς ως το άθροισμα αυτών των δύο. Περιπτώσεις διπλής φορολόγησης προκύπτουν συνήθως όταν ένα πρόσωπο διενεργεί συναλλακτικές δραστηριότητες και στη χώρα μόνιμης κατοικίας του και σε άλλη χώρα. Η διπλή φορολόγηση για την ίδια συναλλακτική δραστηριότητα θεωρείται άδικη. Για την αποφυγή του φαινομένου αυτού το κράτος έχει προβλέψει ασφαλιστικές δικλείδες.

Εάν, παρόλα αυτά, για κάποιο λόγο αυτό συμβεί, δικαιούται ο φορολογούμενος να το γνωστοποιήσει και να ζητήσει συμψηφισμό του καταβληθέντος φόρου.

Για την αποφυγή της διεθνούς διπλής φορολόγησης υπάρχουν οι εξής μέθοδοι:

- 1) Η μέθοδος της έκπτωσης του φόρου: Τη μέθοδο αυτή ακολουθεί η ελληνική φορολογική νομοθεσία (Ν.2238/94). Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, ο φόρος που

⁷ <http://www.minfin.gr/content-api/betacms/repository/minfin/binaryChannel/ForologikosOdhgos2012/content>

καταβάλλεται σε ένα ξένο κράτος για εισόδημα που φορολογείται και από το ελληνικό κράτος, αφαιρείται από το φόρο που προκύπτει στην Ελλάδα.

- 2) Η μέθοδος της εξαίρεσης ή απαλλαγής: κατά τη μέθοδο αυτή τα κράτη, στην επικράτεια των οποίων αποκτιούνται εισοδήματα από πρόσωπα που είναι κάτοικοι άλλων κρατών, απαλλάσσουν τα πρόσωπα αυτά της φορολογίας ή φορολογούν μόνο εκείνα τα εισοδήματα που προκύπτουν στην επικράτειά τους.
- 3) Η μέθοδος της διαίρεσης ή κατανομής: Τα κράτη που ακολουθούν αυτή τη μέθοδο, χωρίζουν το εισόδημα σε δύο μέρη. Το ένα μέρος φορολογείται από τη χώρα που κατοικεί ο φορολογούμενος και το άλλο από τη χώρα στην οποία αποκτάται το εισόδημα.

Πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν τους φορολογούμενους

Θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο:

- 1) Ο/Η σύζυγος που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα.
- 2) Τα ανήλικα άγαμα τέκνα.
- 3) Τα ενήλικα άγαμα τέκνα τα οποία δεν έχουν υπερβεί το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εσωτερικού ή εξωτερικού, καθώς και εκείνα τα οποία παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης στο εσωτερικό. Ειδικά, για τα τέκνα του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και για τα τέκνα που δεν σπουδάζουν, το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θεωρούνται προστατευόμενα μέλη παρατείνεται μέχρι και δύο έτη, εφόσον κατά τα έτη αυτά είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ.
- 4) Τα άγαμα τέκνα τα οποία δεν υπάγονται στην προηγούμενη περίπτωση, εφόσον υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία.
- 5) Τα τέκνα που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.
- 6) Οι ανιόντες και των δύο συζύγων.
- 7) Οι αδελφοί και οι αδελφές και των δύο συζύγων που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.

- 8) Οι ανήλικοι ορφανοί από πατέρα και μητέρα, συγγενείς μέχρι τον τρίτο βαθμό οποιουδήποτε από τους συζύγους.

Τα πρόσωπα, που αναφέρονται στις περιπτώσεις 2 έως 7 της προηγούμενης παραγράφου, θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο εφόσον συνοικούν με αυτόν και το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων εννιακοσίων ευρώ (2.900€) ή το ποσό των έξι χιλιάδων ευρώ (6.000€) αν αυτά παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση. Για την εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου εδαφίου αυτής της παραγράφου στο όριο του εισοδήματος δεν λαμβάνονται υπόψη τα εξής εισοδήματα που αποκτώνται από το δικαιούχο:

1. Το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά ή από την παραχώρηση της χρήσης ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα σε πρόσωπα που είναι συγγενείς με αυτόν μέχρι το δεύτερο βαθμό εξ αίματος.
2. Τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, που κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 προστίθενται στο συνολικό εισόδημα του γονέα.
3. Έσοδα από διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο με δικαστική απόφαση ή ύστερα από συμφωνία που καταρτίστηκε με συμβολαιογραφικό έγγραφο.
4. Το εξωιδρυματικό επίδομα της περίπτωσης ε' της παραγράφου 5 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. και τα προνοιακά επιδόματα που χορηγούνται σε άτομα με διάφορες αναπηρίες. Δε θεωρείται ότι βαρύνει το φορολογούμενο αν ο ανήλικος αποκτά εισόδημα από εμπορικές ή γεωργικές επιχειρήσεις ή αμοιβές από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, ανεξάρτητα από το ποσό του εισοδήματος, εκτός αν το σχετικό δικαίωμα περιήλθε στον ανήλικο από κληρονομιά.⁸

Φορολογία των εισοδημάτων των συζύγων και των ανήλικων τέκνων

Κατά τη διάρκεια του γάμου οι σύζυγοι έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση των εισοδημάτων τους, στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου. Σε αυτή την περίπτωση, το τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα του εισοδήματος του ενός συζύγου δεν συμψηφίζεται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου.

⁸ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/7>

Ειδικά, το εισόδημα του ενός συζύγου, το οποίο προέρχεται από επιχείρηση που εξαρτάται οικονομικά από τον άλλο σύζυγο, προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου συζύγου και φορολογείται στο όνομα του.

Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομα του. Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομα του. Αν ο υπόχρεος γονέας δεν έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου γονέα και φορολογείται στο όνομα του. Τα προηγούμενα έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση που το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προέρχεται από ακίνητα που περιήλθαν σε αυτά από ανιόντες, στους οποίους είχαν μεταβιβασθεί από τους γονείς των ανηλίκων.

Σημ.: Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται για τα εισοδήματα τα οποία προκύπτουν από:

- 1) Την παροχή εργασίας του ανήλικου τέκνου, με σχέση εξαρτημένης ή ανεξάρτητης εργασίας ή μίσθωσης έργου.
- 2) Περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικό τέκνο από κληρονομιά.
- 3) Περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικό τέκνο από χαριστικές παροχές, εκτός από εκείνα που προέρχονται από χαριστικές παροχές γονέα του.
- 4) Περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικό τέκνο από χαριστικές παροχές, που έγιναν σε αυτό από γονέα του, ο οποίος έχει αποβιώσει κατά το χρόνο που προκύπτει το εισόδημα από αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.
- 5) Συντάξεις που απονεμήθηκαν στο ανήλικό τέκνο, λόγω θανάτου του πατέρα του ή της μητέρας του.
- 6) Περιουσιακά στοιχεία που με βάση δικαστική απόφαση περιέρχονται στο ανήλικό, ως υποκατάστατα στοιχείων που αναφέρονται στις προηγούμενες περιπτώσεις αυτής της παραγράφου.

Για τα εισοδήματα αυτά το ανήλικό τέκνο έχει δική του φορολογική υποχρέωση, με εξαίρεση το εισόδημα από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτό από χαριστικές παροχές από τους γονείς του, καθώς και το αντίστοιχο υποκατάστατο τους.

Το εισόδημα από περιουσιακό στοιχείο που περιήλθε στο ανήλικό με χαριστική παροχή γονέα του φορολογείται στο όνομα του γονέα που το παραχώρησε. Αν η αξία του υποκατάστατου υπερβαίνει την αξία του περιουσιακού στοιχείου το οποίο εκποιήθηκε, το εισόδημα που προκύπτει θεωρείται ότι αποτελεί μέρος χαριστικής

παροχής που έγινε στο τέκνο από το γονέα του που έχει το μεγαλύτερο ποσό εισοδήματος και φορολογείται, επιμεριζόμενο αναλόγως, στο όνομα αυτού του γονέα.

Σε περίπτωση που για το ανήλικο τέκνο, συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περιπτώσεις α' έως στ' της παραγράφου αυτής, τότε στην υποβαλλόμενη δήλωσή του περιλαμβάνεται και το εισόδημα που προέρχεται από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτό από χαριστικές παροχές από τους γονείς του, καθώς και το αντίστοιχο υποκατάστατό τους.⁹

1.3 Πηγές Εισοδήματος - Ανάλυση

Το εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος είναι το συνολικό καθαρό εισόδημα, δηλαδή εκείνο που προέρχεται από κάθε πηγή και κατηγορία, όπως ειδικότερα αυτό προσδιορίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 20 έως 51 του νόμου 2238/1994, μετά την αφαίρεση των δαπανών απόκτησής του.

Στις δαπάνες εισοδήματος δεν περιλαμβάνεται ο φόρος εισοδήματος. Αυτός ο φόρος δεν αφαιρείται από το εισόδημα, γιατί δεν αποτελεί δαπάνη απόκτησης του εισοδήματος. Επίσης, δεν αποτελούν δαπάνες απόκτησης του εισοδήματος, τα πρόστιμα και οι πρόσθετοι φόροι.

Το εισόδημα, ανάλογα με την πηγή προέλευσης του, διακρίνεται στις επόμενες κατηγορίες:

- A' - B' Εισόδημα από ακίνητα
- Γ' Εισόδημα από ακίνητα (ενοίκια)
- Δ' Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις
- Ε' Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις
- ΣΤ' Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες
- Ζ' Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών κι από κάθε άλλη πηγή.

Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα, αθροίζονται τα επί μέρους εισοδήματα των κατηγοριών Α' έως Ζ' τα οποία αποκτώνται από κάθε φυσικό πρόσωπο είτε κατά το οικονομικό έτος το προηγούμενο από τη φορολογία, είτε κατά το ημερολογιακό ή διαχειριστικό ή γεωργικό έτος το οποίο έληξε μέσα στο προηγούμενο από τη φορολογία οικονομικό έτος. Κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επί μέρους εισοδημάτων. Ειδικά, το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές και γεωργικές επιχειρήσεις, που προκύπτει από βιβλία

⁹ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/7>

τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.) που τηρούνται επαρκώς και ακριβώς, αν δεν καλύπτεται με συμψηφισμό θετικού στοιχείου εισοδήματος άλλης πηγής, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο στοιχείο εισοδήματος είτε γιατί αυτό που υπάρχει είναι ανεπαρκές, μεταφέρεται για να συμψηφισθεί ολόκληρο στην πρώτη περίπτωση ή κατά το υπόλοιπο αυτού στη δεύτερη, διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά, με την προϋπόθεση ότι κατά τα έτη αυτά τα βιβλία του υπόχρεου τηρούνται επαρκώς και ακριβώς. Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και για το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις που προκύπτει από επαρκή και ακριβή βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ., το οποίο μεταφέρεται για να συμψηφισθεί διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη. Οι προηγούμενες διατάξεις εφαρμόζονται και για το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα.

Αρνητικό στοιχείο εισοδήματος από πηγή που βρίσκεται στην αλλοδαπή συμψηφίζεται μόνο με θετικά εισοδήματα του φορολογουμένου που προκύπτουν στην αλλοδαπή.

Εισοδήματα από την εκμίσθωση ακινήτων και από τόκους δανείων τα οποία αποδεδειγμένα δεν έχουν εισπραχθεί από το δικαιούχο, επιτρέπεται να μη συνυπολογίζονται στο συνολικό καθαρό εισόδημα του, εφόσον εκχωρηθούν στο Δημόσιο χωρίς αντάλλαγμα. Η εκχώρηση γίνεται με απλή έγγραφη δήλωση του υπόχρεου σε φόρο, η οποία υποβάλλεται στον αρμόδιο για τη φορολογία του προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας μέσα στο οικονομικό έτος στο οποίο τα εισοδήματα αυτά υπόκεινται σε φόρο. Μαζί με τη δήλωση αυτή παραδίδονται στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας τα αποδεικτικά έγγραφα της εκχωρούμενης απαίτησης και με την ίδια δήλωση ο εκχωρών βεβαιώνει ότι δεν κατέχει κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο. Το Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του εκχωρητή.

Εισόδημα από ακίνητα

Εισόδημα από ακίνητα είναι αυτό που προκύπτει κάθε οικονομικό ή κατά περίπτωση γεωργικό έτος, είτε από εκμίσθωση ή επίταξη ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή από ιδιοχρησιμοποίηση ή από παραχώρηση της χρήσης σε τρίτο χωρίς αντάλλαγμα, μιας ή περισσότερων οικοδομών είτε από εκμίσθωση γαιών. Όπως ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 8 του Ν.3842/2010, το εισόδημα αυτό αποκτάται από κάθε πρόσωπο στο

οποίο έχει νόμιμα μεταβιβασθεί με οριστικό συμβόλαιο ή έχει αποκτηθεί με δικαστική απόφαση ή λόγω χρησικτησίας το δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή νομής ή επικαρπίας ή οίκησης, κατά περίπτωση.

Επίσης εισόδημα από ακίνητα θεωρείται και το δικαίωμα που αποκτάται από τον κύριο του εδάφους προκειμένου για οικοδομές που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου ή αν πρόκειται για επιφάνειες και εμφυτεύσεις που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του Α.Ν. 2783/1941 (ΦΕΚ 29Α').

Για εισοδήματα από εκμίσθωση ακινήτων, που καταβάλλονται αναδρομικά με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση, χρόνος απόκτησης αυτών θεωρείται ο χρόνος στον οποίο ανάγονται τα μισθώματα.

Προκειμένου για εκμίσθωση ολόκληρης ή τμήματος οικοδομής μαζί με επίπλα ή μηχανήματα, στο εισόδημα συνυπολογίζεται και το μίσθωμα των συνεκμισθούμενων επίπλων ή μηχανημάτων.

Στην έννοια του όρου «γαίες», που αναφέρεται στην παράγραφο 1, περιλαμβάνονται οι γαίες που καλλιεργούνται ή είναι φυτεμένες, τα δάση και οι δενδρώδεις εκτάσεις, τα λιβάδια και οι κάθε είδους βοσκήσιμες γαίες, τα μεταλλεία και λατομεία, οι πηγές, τα φρέατα, οι λίμνες και οι δεξαμενές, τα ιχθυοτροφεία, καθώς και κάθε άλλη έκταση γης, μαζί με τα στοιχεία που είναι στην επιφάνεια του εδάφους και τις κάθε είδους ύλες που είναι κάτω από αυτό.

Εισόδημα Ειδικών Περιπτώσεων:

Ως εισόδημα από οικοδομές λογίζεται:

- α)** Το εισόδημα από γήπεδα, ιδιαίτερα όταν αυτά χρησιμοποιούνται ως αποθήκες, εργοστάσια ή εργαστήρια ή ως χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, θεαμάτων, καφενείων, γυμναστηρίων και γενικά για κάθε άλλη χρήση.
- β)** Η αξία που έχει κατά το χρόνο της ανέγερσης της η οικοδομή που ανεγέρθηκε με δαπάνες του μισθωτή σε έδαφος του οποίου την κυριότητα έχει ο εκμισθωτής, αν μετά τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης του εδάφους η οικοδομή παραμένει στην κυριότητα του εκμισθωτή. Το ετήσιο εισόδημα εξευρίσκεται με διαίρεση του υπολοίπου, που προκύπτει μετά την αφαίρεση του τυχόν ανταλλάγματος, που έχει ορισθεί στη σύμβαση για τη μεταβίβαση της κυριότητας της οικοδομής, από την αξία αυτής, κατά το χρόνο της ανέγερσης της, σε μέρη ίσα με τον αριθμό των ετών κατά τα οποία διαρκεί η μίσθωση του εδάφους. Ως αξία της οικοδομής που έχει ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου λαμβάνεται η πραγματική αξία της

οικοδομής, η οποία εξευρίσκεται από τα επίσημα βιβλία και λοιπά στοιχεία εκείνου που ανήγειρε την οικοδομή. Σε περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία ή αυτά που τηρούνται κρίνονται ανεπαρκή ή ανακριβή, καθώς και σε περίπτωση αμφισβήτησης από τον ενδιαφερόμενο της αξίας που υπολογίστηκε με αυτόν τον τρόπο, αυτή καθορίζεται ύστερα από εκτίμηση που ενεργείται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και σε συνέχεια από τα διοικητικά δικαστήρια.

Οι διατάξεις αυτής της περίπτωσης εφαρμόζονται ανάλογα και για βελτιώσεις ή επεκτάσεις που γίνονται με δαπάνες του μισθωτή σε οικοδομή της οποίας την κυριότητα έχει ο εκμισθωτής, αν μετά τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης της οικοδομής οι βελτιώσεις ή επεκτάσεις παραμένουν στην κυριότητα του εκμισθωτή.

- γ) Σε περίπτωση υπεκμίσθωσης, αυτό που αποκτιέται από το μισθωτή.
- δ) Στις περιπτώσεις μισθώσεων διάρκειας μεγαλύτερης από εννέα (9) έτη, για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση μεταγραφής τους, σύμφωνα με το άρθρο 1208 του Αστικού Κώδικα ή των επιφανειών και εμφυτεύσεων που διατηρούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του α.ν.2783/1941, καθώς επίσης και στις περιπτώσεις οικοδομών που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου, το εισόδημα που αποκτιέται από το μισθωτή ή επιφανειούχο ή εμφυτευτή ή από αυτόν που ανήγειρε τα κτίσματα της οικοδομής σε έδαφος κυριότητας τρίτου, είτε άμεσα από υπεκμίσθωση είτε έμμεσα από ιδιοχρησιμοποίηση.
- ε) Σε περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος της επικαρπίας για ορισμένο χρόνο, ενός ή περισσότερων ακινήτων, σε ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα, το αντάλλαγμα που αποκτά ο κύριος ή ο επικαρπωτής του ακινήτου από τη μεταβίβαση αυτή. Για τον προσδιορισμό του ετήσιου εισοδήματος, το αντάλλαγμα αυτό διαιρείται σε μέρη ίσα προς τον αριθμό των πραγματικών ετών διάρκειας της επικαρπίας. Σε περίπτωση που το αντάλλαγμα αυτό είναι μικρότερο τουλάχιστον κατά δέκα τοις εκατό (10%) από την πραγματική αξία του δικαιώματος της επικαρπίας, όπως αυτή προσδιορίζεται με τις διατάξεις του ν.δ.118/1973 (ΦΕΚ 202 Α'), κατά το χρόνο της μεταβίβασης της, για τον προσδιορισμό του ετήσιου εισοδήματος λαμβάνεται η πραγματική αξία της επικαρπίας, διαιρούμενη σε μέρη ίσα με τον αριθμό των πραγματικών ετών διάρκειας της.
- στ) Το αντάλλαγμα που καταβάλλεται, κατόπιν συμφωνίας στον ιδιοκτήτη, νομέα κ.λπ. δάσους για την παραχώρηση της εκμετάλλευσης του σε ποσοστό της δασικής παραγωγής, το οποίο υπολογίζεται κατά μονάδα βάρους ή όγκου επί της παραγωγής

ή με άλλη παρόμοια αναλογία.

- ζ) Το αντάλλαγμα το οποίο με οποιονδήποτε τρόπο υπολογίζεται και καταβάλλεται κατά συμφωνία ή κατά συνήθεια στον ιδιοκτήτη, νομέα κ.λπ. σε ποσοστό της παραγωγής, για την παραχώρηση της εκμετάλλευσης των γαιών, εφόσον αυτός δεν συμμετέχει στις δαπάνες καλλιέργειας ή συγκομιδής των γεωργικών προϊόντων.
- η) Στις περιπτώσεις των επιφανειών και εμφυτεύσεων που διατηρούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του α.ν.2783/1941, το εισόδημα που αποκτιέται από τον επιφανειούχο ή τον εμφυτευτή από την εκμίσθωση των γαιών στις οποίες έχει το δικαίωμα του.
- θ) Το αντάλλαγμα που καταβάλλεται για την παραχώρηση χώρου για την τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών και κάθε είδους διαφημίσεων.

Δεν λογίζεται ως εισόδημα από ακίνητα αυτό που προκύπτει:

- α) Από βιομηχανοστάσια που ιδιοχρησιμοποιούνται, μαζί με τα παραρτήματά τους και τα εξαρτήματα, καθώς και με τις αποθήκες και τα οικόπεδα που είναι συνεχόμενα με αυτά και χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση πρώτων υλών και για την πρώτη εναπόθεση των βιοτεχνικών και βιομηχανικών προϊόντων. Ως βιομηχανοστάσια θεωρούνται τα οικοδομήματα που έχουν ειδικά ανεγερθεί για τη λειτουργία βιοτεχνίας και βιομηχανίας, στα οποία έχουν μόνιμα προσαρμοστεί μηχανικές εγκαταστάσεις, καθώς και τα οικοδομήματα επεξεργασίας και συντήρησης καπνών σε φύλλα ή άλλων εξαγωγίμων γεωργικών προϊόντων.
- β) Από οικοδομήματα που ιδιοχρησιμοποιούνται και τα οποία βρίσκονται μέσα ή έξω από αγροτικά κτήματα και χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή των έργων της γεωργικής, γενικά, επιχείρησης.

Εισόδημα από κινητές αξίες

Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό έτος από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών, το οποίο προκύπτει:

- α) Από μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων και μετοχών των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών, ομολογιών και χρεογράφων γενικά του Ελληνικού Δημοσίου ή ημεδαπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ημεδαπών επιχειρήσεων κάθε είδους, καθώς και από αμοιβές και ποσοστά των διοικητικών συμβούλων και εκτός μισθού αμοιβές

και ποσοστά των διευθυντών και διαχειριστών των ανωνύμων εταιριών.

- β)** Από μερίσματα και τόκους των τίτλων αλλοδαπής προέλευσης που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση.
- γ)** Από τόκους κάθε τίτλου έντοκης κατάθεσης τοις μετρητοίς ή εγγύησης, καθώς και κάθε τίτλου χρεωστικού με υποθήκη, ενέχυρο ή όχι, από εκείνους που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις α' και β'. Ομοίως, το εισόδημα από τόκους που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση, με εξαίρεση αυτά που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 25 και της παραγράφου 4 του άρθρου 48.
- δ)** Από κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων, καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι αμοιβαίων κεφαλαίων από την εξαγορά μεριδίων σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης.
- ε)** Από κέρδη ανωνύμων εταιριών που διανέμονται με τη μορφή μετρητών στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους.
- στ)** Από την υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων, που σχηματίζονται με τις διατάξεις του ν.δ.400/1970 (ΦΕΚ 22 Α') για ασφαλίσεις ζωής.
- ζ)** Από τόκους με τους οποίους πιστώνεται ο "Λογαριασμός Νεότητας Προσωπικού Ο.Τ.Ε.", που τηρείται στον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. και ο οποίος αποτελείται σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας του λογαριασμού αυτού από την τοποθέτηση των μηνιαίων εισφορών των υπαλλήλων του με σκοπό τη χορήγηση εφάπαξ χρηματικής παροχής στα ενήλικα τέκνα τους. Επί των τόκων αυτών ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) εξαντλούμενης της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 περίπτωση β' και 5 περίπτωση α' του άρθρου 54 εφαρμόζονται αναλόγως και στα εισοδήματα της περίπτωσης αυτής.
- η)** Από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος είναι κάτοικος Ελλάδας και δεν είναι επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή εταιρία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή αμοιβαίο κεφάλαιο του Ν.1969/1991. Ως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα νοούνται τα χρηματοοικονομικά μέσα που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις γγ' έως και ζζ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 και στην παράγραφο 20 του άρθρου 2 του Ν.2396/1996 (ΦΕΚ 73 Α), καθώς και αυτά που καθορίζονται με πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Για τους σκοπούς της περίπτωσης αυτής, ως παράγωγο χρηματοοικονομικό προϊόν

θεωρείται και κάθε σύμβαση SWAP επί συναλλάγματος, ανεξάρτητα από το χρόνο σύναψης της, ως ενιαίας ή ως σύνολο επί μέρους συμβάσεων.

Ως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα νοούνται και τα χρηματοοικονομικά μέσα που εκδίδει το Ελληνικό Δημόσιο, κατ' εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, η απόδοση των οποίων συνδέεται με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ρήτρες ΑΕΠ).

Όταν δικαιούχος του εισοδήματος των προϊόντων της παραγράφου αυτής είναι κάτοικος αλλοδαπής φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το εισόδημα αυτό αποτελεί εισόδημα από κινητές αξίες.

θ) Από τη μεταβίβαση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και εταιρικών ομολόγων σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης τους.

Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων

Το εισόδημα που προέρχεται από αποθεματικά ανωνύμων εταιριών, τα οποία διανέμονται ή κεφαλαιοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο και σε οποιονδήποτε χρόνο, ανεξάρτητα αν η διανομή τους γίνεται σε χρήμα ή σε ακίνητα ή σε κινητά ή σε άλλες αξίες, λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

- 1) Το ποσό που λαμβάνουν οι κάτοχοι ιδρυτικών τίτλων ανώνυμης εταιρίας, κατά την εξαγορά τους από αυτή, λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.
- 2) Κάθε δάνειο που συνομολογείται μεταξύ ιδιωτών ή παρέχεται από εταιρία προς τα μέλη της ή τρίτους, λογίζεται ότι συνάπτεται με ελάχιστο επιτόκιο αυτό που ισχύει για τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου τρίμηνης διάρκειας κατά το χρόνο σύναψης του δανείου.
- 3) Οι τόκοι συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπορικές συναλλαγές, οι τόκοι από τις αποδεδειγμένες πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση μεταξύ εμπόρων και οι προκύπτοντες τόκοι υπερημερίας, λόγω καθυστέρησης στην καταβολή του πιστωθέντος τιμήματος, δεν λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες, αλλά ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, με την προϋπόθεση ότι αυτός που αποκτά το εισόδημα αυτό ασκεί εμπορική γενικά επιχείρηση στην Ελλάδα ή, προκειμένου για αλλοδαπό, ότι αυτός έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και οι τόκοι προέρχονται από εργασίες της μόνιμης αυτής εγκατάστασης. Ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λογίζονται και οι τόκοι της παραγράφου αυτής που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση.

- 4) Παροχές σε χρήμα ή σε είδος και γενικά παροχές χρηματικής αποτιμώσεως, που γίνονται από ημεδαπή ανώνυμη εταιρία, χωρίς νόμιμη ή συμβατική, για το σκοπό αυτόν, υποχρέωση προς διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντές και γενικά προς πρόσωπα τα οποία εκπροσωπούν νόμιμα αυτή, λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες των ανωτέρω προσώπων, με την προϋπόθεση ότι έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσεως της οικείας διαχειριστικής χρήσης.

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από κινητές αξίες θεωρείται:

- 1) Για τα κέρδη που διανέμονται από τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες με τη μορφή μερισμάτων, προμερισμάτων, αμοιβών και ποσοστών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, σε διευθυντές και αμοιβών στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους, ο χρόνος έγκρισης αυτών από τη γενική συνέλευση των μετόχων.
- 2) Για τους τόκους που προέρχονται από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, ο χρόνος έγκρισης τους από τη γενική συνέλευση των μετόχων και προκειμένου για τοκομερίδια, ο χρόνος που έχει ορισθεί για την εξαργύρωση τους.
- 3) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος εξαργύρωσης ή είσπραξης των μερισμάτων και τόκων.
- 4) Για τους τόκους του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος κατά τον οποίο αυτοί καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί, ενώ για τους τόκους του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος καταβολής ή πίστωσης των τόκων. Σε περίπτωση κατά την οποία εξοφλείται το κεφάλαιο δανείου ή απαίτηση γενικά ή παρέχεται συναίνεση, με ιδιωτική βούληση ή με βάση δικαστική απόφαση, για την εξάλειψη υποθήκης ή προσημείωσης, που είχε εγγραφεί προς ασφάλεια του δανείου ή γενικά απαίτησης, θεωρείται, μη επιτρεπόμενης ανταποδείξεως, ότι εξοφλούνται ταυτόχρονα, καθιστάμενοι απαιτητοί και οι μέχρι του χρόνου εξόφλησης του δανείου ή εξάλειψης της υποθήκης ή της προσημείωσης

αναλογούντες τόκοι, οι οποίοι δεν δηλώθηκαν από τον υπόχρεο, ούτε έχουν υπαχθεί διαφορετικώς σε φορολογία μέχρι τη χρονολογία αυτή. Οι τόκοι αυτοί, προκειμένου να υπαχθούν σε φορολογία, μπορούν να κατανεμηθούν, μετά από αίτηση του φορολογουμένου, στο έτος εξόφλησης και στα δύο προηγούμενα έτη και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν από το έτος της συνολογησης του δανείου ή της δημιουργίας της απαίτησης.

- 5) Για τα κέρδη, που προέρχονται από ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια, ο χρόνος έγκρισης τους από την Α.Ε. Διαχειρίσεως και προκειμένου για κέρδη που προέρχονται από αμοιβαία κεφάλαια αλλοδαπής, ο χρόνος είσπραξης αυτών.
- 6) Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 25, ο χρόνος έγκρισης τους από τη γενική συνέλευση των μετόχων.
- 7) Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στην περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, στην παράγραφο 5 του άρθρου 25, καθώς και για τις αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρίας, που δεν προέρχονται από τη διάθεση των καθαρών κερδών της, ο χρόνος της καταβολής ή πίστωσης αυτών στο όνομα των δικαιούχων. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στην περίπτωση η' της παραγράφου 1 του άρθρου 24. ο χρόνος λήξης της σύμβασης. Κάθε ανανέωση ή παράταση της σύμβασης θεωρείται για την εφαρμογή της διάταξης αυτής ως νέα σύμβαση.

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που αποκτάται από ατομική ή εταιρική επιχείρηση εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος, το οποίο δεν υπάγεται στα ελευθέρια επαγγέλματα που αναφέρονται στο άρθρο 48. Επιχείρηση αποτελεί και μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη που αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους, καθώς και η πώληση μέσα σε δύο (2) χρόνια από την απόκτηση εξ' επαχθούς αιτίας εδαφικών εκτάσεων που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως και έχουν μεγάλη αξία.

Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις:

- 1) Το κέρδος από την άσκηση επιχείρησης αγοραπωλησίας ακινήτων γενικά, εκτός από τις επιχειρήσεις, που αναφέρονται στο άρθρο 34, των οποίων το καθαρό κέρδος εξευρίσκεται με ειδικό τρόπο. Ως κέρδος θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της

αξίας του ακινήτου το οποίο πουλήθηκε και της αξίας αυτού κατά το χρόνο της αγοράς. Ως αξία πώλησης λαμβάνεται αυτή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α'). Αν όμως το τίμημα που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται το αναφερόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται:

- i) Το τίμημα από τις πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.
 - ii) Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε, και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Η διαφορά αυτή μειώνεται με τις δαπάνες του άρθρου 31 που βαρύνουν τον πωλητή.
- 2) Η ωφέλεια που πραγματοποιείται από οργανωμένη επιχείρηση πώλησης οικοπέδων ή αγροτεμαχίων, τα οποία προέρχονται από εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης, που βρίσκονται εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως, δήμου ή κοινότητας, οι οποίες έχουν κατατμηθεί ή ρυμοτομηθεί. Ως ωφέλεια θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αξίας της έκτασης η οποία πουλήθηκε και της αξίας της πριν από την κατάτμηση ή τη ρυμοτόμηση. Ως αξία πώλησης λαμβάνεται αυτή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν. 1249/ 1982. Αν όμως το τίμημα που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται το αναφερόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται:
- i) Το τίμημα από τις πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.
 - ii) Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε, και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Η διαφορά αυτή μειώνεται με τις δαπάνες του άρθρου 31 που βαρύνουν τον πωλητή.
- 3) Τα ποσά που καταβάλλουν με τη μορφή μερίσματος ή αμοιβής στα μέλη τους οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα.

- 4) Τα κέρδη από παρεπόμενες εργασίες που ενεργούνται από την επιχείρηση παράλληλα με τον κύριο σκοπό της.
- 5) Η επιχειρηματική αμοιβή του ομόρρυθμου εταίρου και του κοινωνού, η οποία προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 10 και 109.
- 6) Ο μισθός που καταβάλλεται από ανώνυμη εταιρία στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, για τις υπηρεσίες που παρέχουν βάσει ειδικής σύμβασης μίσθωσης εργασίας ή εντολής, εφόσον για τις υπηρεσίες αυτές τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ασφαλισμένα σε οποιονδήποτε, εκτός του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο. Επίσης, ο μισθός και οι κάθε είδους απολαβές που καταβάλλονται από εταιρία περιορισμένης ευθύνης σε εταίρους της για υπηρεσίες που παρέχουν σ' αυτή, εφόσον οι εταίροι είναι ασφαλισμένοι για τις υπηρεσίες αυτές σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο εκτός του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- 7) Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και η πραγματοποιηθείσα αυτόματη υπερτίμηση του πάγιου κεφαλαίου που χρησιμοποιείται στην επιχείρηση, καθώς και η υπερτίμηση που δεν πραγματοποιήθηκε, εφόσον αυτή έχει περιληφθεί στην απογραφή. Κατ'εξαιρέση, η υπερτίμηση από την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου, το οποίο ιδιοχρησιμοποιείται ή έχει ιδιοχρησιμοποιηθεί για την άσκηση του αντικείμενου των εργασιών της επιχείρησης, απαλλάσσεται του φόρου, εφόσον εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού και φορολογείται σε περίπτωση διανομής του ή διάλυσης της επιχείρησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Κατά τον υπολογισμό του υπερτιμήματος από την πώληση ακινήτου, εξαιρουμένου του υπερτιμήματος που προκύπτει από την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου, ως τιμή πώλησης δεν δύναται να ληφθεί ποσό μικρότερο της αξίας, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων. Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται ανάλογα και για την υπεραξία που προκύπτει κατά την εισφορά ακινήτων που βρίσκονται στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) της παραγράφου 3 του άρθρου 29 του Ν.2545/1997 (ΦΕΚ 254 Α'), σε επιχείρηση - φορέα ίδρυσης και εκμετάλλευσης των Π.Ο.Τ.Α.. Ειδικά για τα ακίνητα που αποτέλεσαν αντικείμενο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης του Ν.1655/1985 και μεταβιβάζονται είτε λόγω λήξης της σύμβασης αυτής ή εξαγοράζονται πριν από τη λήξη της μίσθωσης από το μισθωτή, ως αξία πώλησης αυτών λαμβάνεται αυτή που καθορίζεται από τους όρους της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης που είχε

υπογραφεί. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το ακίνητο μεταβιβάζεται σε τρίτο πρόσωπο πλην του μισθωτή ή των κληρονόμων του, εφόσον υπεισέλθουν στη θέση του θανόντος μισθωτή, λόγω κληρονομικής διαδοχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Η υπεραξία που προκύπτει από την πώληση ακινήτου επιχείρησης σε εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης, για το οποίο στη συνέχεια θα συναφθεί σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταξύ εταιρίας χρηματοδοτικής μίσθωσης και της πωλήτριας επιχείρησης, απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, με την προϋπόθεση ότι θα εμφανισθεί σε ιδιαίτερο λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού, το οποίο φορολογείται, σε περίπτωση διανομής ή διάλυσης της επιχείρησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Για τον προσδιορισμό της υπεραξίας, ως τιμή πώλησης λαμβάνεται αυτή που ορίζεται στη σύμβαση. Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται για συμβάσεις αγοράς ακινήτων στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι εξωχώρια εταιρία.

- 8) Οι τόκοι που ορίζονται από την παράγραφο 4 του άρθρου 25.
- 9) Οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούν επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. Ως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα νοούνται τα χρηματοοικονομικά μέσα που αναφέρονται στην περίπτωση η' της παραγράφου 1 του άρθρου 24.
- 10) η ωφέλεια επιχείρησης, που προκύπτει από την παραίτηση πιστώτριας επιχείρησης από την είσπραξη χρέους, η οποία λαμβάνει χώρα μέσα στα πλαίσια της επαγγελματικής τους συνεργασίας. Στην περίπτωση αυτή δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί φορολογίας δωρεών.

Τα εισοδήματα και κέρδη αυτά των επιχειρήσεων, που λειτουργούν με τη μορφή ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης και περιορισμένης ευθύνης εταιρίας, κοινοπραξίας, κοινωνίας και αστικής εταιρίας κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και συνεταιρισμών θεωρείται ότι αποκτήθηκαν:

- 1) Στις περιπτώσεις της ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης και περιορισμένης ευθύνης εταιρίας, της κοινοπραξίας, κοινωνίας και αστικής εταιρίας κερδοσκοπικού χαρακτήρα από κάθε έναν εταίρο ή μέλος, για το ποσοστό των κερδών που του αναλογεί από τη συμμετοχή του στην εταιρία, κοινοπραξία ή κοινωνία. Ως χρόνος

κτήσης, για επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, θεωρείται η ημερομηνία στην οποία έκλεισε η διαχείριση και προκειμένου για τα κέρδη που διανέμουν οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, ο χρόνος έγκρισης αυτών από τη συνέλευση των εταίρων. Σε περίπτωση λύσης, συγχώνευσης ή μετατροπής της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, το εισόδημα λογίζεται ότι αποκτιέται από αυτούς που έχουν την ιδιότητα του εταίρου την ημερομηνία της λύσης, συγχώνευσης ή μετατροπής, κατά περίπτωση. Αν η λύση, συγχώνευση ή μετατροπή επέρχεται πριν από την πάροδο τριών (3) μηνών από τη λήξη της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου και εφόσον ο ισολογισμός δεν έχει εγκριθεί από τη συνέλευση των εταίρων, το εισόδημα και των δύο διαχειριστικών περιόδων λογίζεται ότι αποκτιέται από αυτούς που έχουν την ιδιότητα του εταίρου την ημερομηνία της λύσης, συγχώνευσης ή μετατροπής της εταιρίας.

- 2) Στην περίπτωση της συμμετοχικής (αφανούς) εταιρίας, από τον εμφανή εταίρο για το σύνολο των κερδών της εταιρίας.
- 3) Στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών που έχουν συσταθεί νόμιμα, από κάθε συνεταιίρο για το μέρος ή την αμοιβή που του καταβλήθηκε. Η ύπαρξη των εταιριών που αναφέρονται στην περίπτωση α' αποδεικνύεται με έγκυρο συστατικό έγγραφο δημοσιευμένο, σύμφωνα με όσα ορίζει ο εμπορικός νόμος. Η κοινοπραξία αναγνωρίζεται εφόσον έχουν πληρωθεί οι προϋποθέσεις που ορίζονται από τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Αντέγραφα για την εικονικότητα είτε των σχέσεων αυτών, είτε των όρων που συνδέουν τα μέρη τούτων γενικά, δεν αναγνωρίζονται.
- 4) Ως χρόνος κτήσης για τα κέρδη από τη συμμετοχή σε αλλοδαπή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, θεωρείται ο χρόνος είσπραξης αυτών, ανεξάρτητα αν τα κέρδη αυτά εισάγονται στην Ελλάδα ή παραμένουν στην αλλοδαπή. Όταν τα κέρδη προέρχονται από αλλοδαπή προσωπική εταιρεία, χρόνος κτήσης τους είναι ο χρόνος λήξης της διαχειριστικής περιόδου του.

Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 29, ως εισόδημα λαμβάνεται:

- Για διαχειριστική περίοδο μικρότερη από δώδεκα (12) μήνες, το κέρδος που προέκυψε κατά τη διάρκεια της.
- Για διαχειριστική περίοδο μεγαλύτερη από δώδεκα (12) μήνες, το κέρδος που προέκυψε από την έναρξη της περιόδου μέχρι την ημερομηνία έναρξης του

υπολειπόμενου δωδεκάμηνου τμήματος, το οποίο υπολογίζεται κατά προσέγγιση. Το εισόδημα αυτό αφαιρείται από το εισόδημα της υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου και το υπόλοιπο που αποτελεί εισόδημα της δωδεκάμηνης περιόδου φορολογείται στο επόμενο οικονομικό έτος.

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει σε κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος, κατά περίπτωση και αποκτάται από εκμετάλλευση μιας ή περισσότερων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους, όπως αγροτικές, κτηνοτροφικές, πτηνοτροφικές, μελισσοκομικές, σηροτροφικές, δασικές, αλιευτικές κ.λπ.

Απαλλαγές:

- 1) Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, φυσικών προσώπων, απαλλάσσεται του φόρου ποσό χιλίων πεντακοσίων (1.500) Ευρώ. Το ποσό αυτό ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) Ευρώ, εφόσον τα παραπάνω πρόσωπα λαμβάνουν εξισωτικές αποζημιώσεις. Ειδικά για εκείνους που στην αρχή της φορολογούμενης χρήσεως είναι νέοι αγρότες, τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) για τα πρώτα πέντε (5) χρόνια υποβολής φορολογικής δήλωσης και κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για τα επόμενα πέντε (5) χρόνια. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται με πρόσθετη προϋπόθεση ότι θα εξακολουθήσουν να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες για μια ακόμη δεκαετία. Σε αντίθετη περίπτωση βεβαιώνεται ο φόρος που δεν καταβλήθηκε.
- 2) Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται:
 - i) Οι λεπτομέρειες και η διαδικασία εφαρμογής των διατάξεων αυτού του άρθρου.
 - ii) Οι υποχρεώσεις των προσώπων της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου.
 - iii) Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων των απαλλαγών αυτού του άρθρου.

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι το εισόδημα που προκύπτει κάθε ένα οικονομικό έτος από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα, συντάξεις και

γενικά από κάθε παροχή που χορηγείται περιοδικά με οποιαδήποτε μορφή είτε σε χρήμα είτε σε είδος ή άλλες αξίες για παρούσα ή προηγούμενη υπηρεσία ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, το οποίο αποκτάται από μισθωτούς γενικά και συνταξιούχους.

Ειδικότερα, στα εισοδήματα αυτά περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες παροχές:

- 1) Η αξία των αγαθών που αντιπροσωπεύουν οι χορηγούμενες «δωροεπιταγές».
- 2) Η αξία των χορηγούμενων διατακτικών για την αγορά αγαθών από συμβεβλημένα καταστήματα, με την εξαίρεση των διατακτικών τροφής για εργαζόμενους μέχρι ποσού έξι (6) ευρώ ανά διατακτική,
- 3) Το ποσό του καταβαλλόμενου ενοικίου, καθώς και του τεκμαρτού ενοικίου όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση το άρθρο 23 του Κ.Φ.Ε., για παροχή κατοικίας,
- 4) Το καταβαλλόμενο ποσό για οικιακό προσωπικό,
- 5) Τα επιδόματα θέσεως και ευθύνης.
- 6) Ποσοστό της Εργοστασιακής Τιμολογιακής Αξίας (ΕΤΑ) του έτους πρώτης κυκλοφορίας αυτοκινήτων ως εξής:
 - i) για εργοστασιακή τιμολογιακή αξία από 15.000-22.000 ευρώ ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της εργοστασιακής τιμολογιακής αξίας ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
 - ii) για εργοστασιακή τιμολογιακή αξία από 22.001-30.000 ευρώ ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της εργοστασιακής τιμολογιακής αξίας ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
 - iii) για εργοστασιακή τιμολογιακή αξία πλέον των 30.000 ευρώ ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της εργοστασιακής τιμολογιακής αξίας ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα, ανεξάρτητα αν ανήκουν στην επιχείρηση ή είναι μισθωμένα με οποιονδήποτε τρόπο, για τον πρόεδρο ή μέλος του διοικητικού συμβουλίου, διευθύνοντα ή εντεταλμένο σύμβουλο, διαχειριστή, διευθυντή ή στέλεχος γενικά που χρησιμοποιεί το αυτοκίνητο. Το ανωτέρω ποσοστό καθενός αυτοκινήτου δεν επιμερίζεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής έχουν εφαρμογή και για τους εκπροσώπους ή διαχειριστές στην Ελλάδα αλλοδαπών ή ημεδαπών επιχειρήσεων που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 89/1967 (ΦΕΚ 132 Α΄) ή του ν. 27/1975 (ΦΕΚ 77 Α΄), όταν τα πρόσωπα αυτά είναι Έλληνες υπήκοοι ή έχουν ελληνικό διαβατήριο. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται για δαπάνες αυτοκινήτων που πραγματοποιούνται από την 1η

Ιανουαρίου 2010 και μετά.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες και η διαδικασία υποβολής από τις επιχειρήσεις των σχετικών στοιχείων για τη διασταύρωση των δηλώσεων από τους δικαιούχους των εισοδημάτων των περιπτώσεων γ' και στ' της παραγράφου αυτής. Ομοίως, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται και το εισόδημα που αποκτούν οι δικηγόροι ως πάγια αντιμισθία για την παροχή νομικών υπηρεσιών, καθώς και το εισόδημα που αποκτούν οι ξεναγοί οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 1545/ 1985 (ΦΕΚ 91 Α'). Επίσης, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται και η ωφέλεια που αποκτούν οι δικαιούχοι κατά την άσκηση δικαιώματος προαίρεσης απόκτησης μετοχών με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 13 του κ.ν.2190/1920 (ΦΕΚ 37 Α'), σε τιμή κατώτερη από τη χρηματιστηριακή τιμή κλεισίματος των μετοχών της συγκεκριμένης εταιρείας. Για τον υπολογισμό της ωφέλειας, η τιμή διάθεσης του δικαιώματος στον δικαιούχο, σύμφωνα με το πρόγραμμα, αφαιρείται από τη χρηματιστηριακή τιμή κλεισίματος που έχει η μετοχή κατά το χρόνο άσκησης του δικαιώματος αυτού. Αν το δικαίωμα ασκείται σε χρόνο κατά τον οποίο ο δικαιούχος έχει αποχωρήσει από την εταιρεία, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 48. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και για προγράμματα διάθεσης μετοχών αλλοδαπής εταιρείας στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και το προσωπικό ημεδαπής συνδεδεμένης ανώνυμης εταιρείας κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 42ε του κ.ν.2190/1920. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να ορίζονται τα δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος των δικαιούχων και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερο φόρου, εισόδημα που υπόκειται σε φόρο είναι εκείνο από το οποίο, αν αφαιρεθεί ο φόρος που του αναλογεί, προκύπτει το χωρίς φόρο ποσό που καταβάλλεται στο δικαιούχο.

Τα επιδόματα, που καταβάλλονται στις δικαιούχους, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1, 2, 3 και 6 του άρθρου 63 του Ν.1892/1990, λογίζονται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, το οποίο αποκτάται κατά την καταβολή του.

Δεν θεωρείται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και δεν υπόκειται σε φόρο:

- 1) Η αποζημίωση που παρέχεται σε υπαλλήλους επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών για δαπάνες υπηρεσίας, που τους έχει ανατεθεί, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους από τα σχετικά παραστατικά στοιχεία, που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.
- 2) Οι δαπάνες που καταβάλλονται στα πρόσωπα που μετακινούνται με εντολή του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' και Β' βαθμού και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), όπως ορίζονται με τις διατάξεις του Ν. 2685/1999 (ΦΕΚ 35 Α') και του Π.Δ. 200/1993 (ΦΕΚ 75 Α'), καθώς και τα έξοδα κίνησης που καταβάλλονται στους οικονομικούς επιθεωρητές του άρθρου 2 του Ν. 2343/1995 (ΦΕΚ 211Α'), όπως ορίζονται με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του Ν. 2470/1997 (ΦΕΚ 40 Α').
- 3) Η παροχή που καταβάλλεται εφάπαξ, από τα ταμεία προνοίας και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς, στους ασφαλισμένους και τις οικογένειες τους, το εφάπαξ βοήθημα που παρέχεται σε δημόσιους υπαλλήλους και βοηθητικό προσωπικό λόγω εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία με παραίτηση, καθώς και τα εφάπαξ βοηθήματα, τα οποία χορηγούνται σύμφωνα με τους νόμους Ν.4153/1961 (ΦΕΚ 45 Α'), α.ν.513/1968 (ΦΕΚ 186 Α'), Ν.103/1975 (ΦΕΚ 167 Α') και Ν.303/1976 (ΦΕΚ 94 Α').
- 4) Ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) από τις κάθε είδους καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές, αποζημιώσεις και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, σε μισθωτούς ή συνταξιούχους με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, καθώς και από δεδουλευμένες καθαρές αποδοχές που εισπράττει καθυστερημένα ο δικαιούχος, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας από τους μισθωτούς ή αν ο εργοδότης κηρύχτηκε σε κατάσταση πτώχευσης.

Εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή

Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών είναι οι αμοιβές από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος του ιατρού, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μαίας, δικηγόρου, δικολάβου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη γλύπτη ή ζωγράφου ή σκιτσογράφου ή χαράκτη, ηθοποιού, εκτελεστή μουσικών έργων ή μουσουργού, καλλιτεχνών των κέντρων διασκέδασης, χορευτή, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ενδυματολόγου, διακοσμητή, οικονομολόγου, αναλυτή, προγραμματιστή, ερευνητή ή συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη, αναλογιστή, κοινωνιολόγου, κοινωνικού λειτουργού και εμπειρογνώμονα.

Στο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών περιλαμβάνεται και κάθε αμοιβή που καταβάλλεται:

- 1) Σε πραγματογνώμονες, διαιτητές, εκκαθαριστές γενικά, ελεγκτές ανώνυμων εταιριών, εκτελεστές διαθηκών, εκκαθαριστές κληρονομιών και κηδεμόνες σχολάζουσας κληρονομιάς.
- 2) Σε συγγραφείς και μουσουργούς από συγγραφικά δικαιώματα γενικά.
- 3) Σε αντιπροσώπους επαγγελματιών οργανώσεων και ιδιώτες για τη συμμετοχή τους σε κάθε είδους επιτροπές ή συμβούλια, από το Δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, σωματεία, ιδρύματα, συνεταιρισμούς και οργανισμούς γενικά.
- 4) Στη σύζυγο ή στο σύζυγο λόγω διατροφής, η οποία επιδικάστηκε σε αυτούς ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται σε τέκνα, από οποιαδήποτε αιτία, δεν θεωρείται εισόδημα τους.

Ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών λογίζεται και κάθε εισόδημα που δεν μπορεί να υπαχθεί σε κάποια από τις κατηγορίες Α' έως Ζ' της παρ. 2 του άρθρου 4. Σε προσαύξηση περιουσίας που προέρχεται από άγνωστη ή μη διαρκή ή μη σταθερή πηγή ή αιτία, ο φορολογούμενος μπορεί να κληθεί να αποδείξει είτε την πραγματική πηγή ή αιτία προέλευσής της είτε ότι φορολογείται από άλλες διατάξεις είτε ότι απαλλάσσεται από το φόρο με ειδική διάταξη, προκειμένου αυτό να μην

φορολογηθεί ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων της χρήσης κατά την οποία επήλθε η προσαύξηση.

Ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα λογίζονται και οι πάσης φύσεως τόκοι που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς και τοπογράφους λόγω καθυστέρησης είσπραξης των αμοιβών τους για προσφερθείσες από αυτούς υπηρεσίες.

Ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα θεωρούνται και τα εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. βάσει κανονισμού του προσωπικού του από το Λογαριασμό Νεότητας στα ενήλικα τέκνα των υπαλλήλων αυτού από ίδια κεφάλαια. Στο εισόδημα αυτό διενεργείται παρακράτηση φόρου κατά την καταβολή του, από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. και ο φόρος υπολογίζεται με βάση την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9. Για την απόδοση του φόρου που παρακρατείται εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 59.

Εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα θεωρείται και η ωφέλεια που αποκτά ο δικαιούχος κατά την άσκηση δικαιώματος προαίρεσης απόκτησης μετοχών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 13 του κ.ν.2910/1920 (ΦΕΚ 37 Α'), σε τιμή κατώτερη από τη χρηματιστηριακή τιμή κλεισίματος των μετοχών της συγκεκριμένης εταιρείας, όταν ο δικαιούχος έχει αποχωρήσει από αυτή. Για το εισόδημα αυτό εφαρμόζονται οι διατάξεις του πέμπτου και επόμενων εδαφίων της παραγράφου 1 του άρθρου 45.

Χρόνος κτήσης του εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθέριου επαγγέλματος θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο παρασχέθηκαν οι υπηρεσίες από τον ελεύθερο επαγγελματία. Όταν πρόκειται για παροχή υπηρεσιών διαρκείας, χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που καθίσταται απαιτητό κάθε επί μέρους τμήμα της αμοιβής για το μέρος αυτό και την υπηρεσία που παρασχέθηκε. Κατ' εξαίρεση, για τους ελεύθερους επαγγελματίες που αποκτούν εισόδημα από παροχή υπηρεσιών στο Δημόσιο και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, χρόνος κτήσης του εισοδήματός τους θεωρείται ο χρόνος είσπραξής του. Ειδικά, για συγγραφείς, μουσουργούς και καλλιτέχνες ζωγράφους ή γλύπτες ή χαράκτες, το εισόδημα που αποκτούν κάθε χρόνο από τα έργα της πνευματικής τους παραγωγής κατανέμεται σε ίσα μέρη για να φορολογηθεί στο έτος της κτήσης του και στα τρία επόμενα έτη. Το ίδιο εφαρμόζεται και στην περίπτωση που προκύπτει ζημία.¹⁰

¹⁰ <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/7>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

2.1 Κλίμακα Εισοδήματος

Σε προηγούμενο κεφάλαιο αναλύθηκε ο τρόπος υπολογισμού του συνολικού καθαρού φορολογητέου εισοδήματος του εκάστοτε φορολογούμενου. Στο εισόδημα αυτό υπολογίζεται εν συνεχεία μέσω κλίμακας και λαμβάνοντας υπόψη ορισμένους φορολογικούς συντελεστές, που θα αναφερθούν παρακάτω, ένα ποσό φόρου, το οποίο έπειτα υπόκειται σε μειώσεις, ώστε να υπολογισθεί το συνολικό ποσό φόρου που θα κληθεί να καταβάλει ή να εισπράξει (σε περίπτωση επιστροφής φόρου) ο φορολογούμενος. Αναλυτικότερα:

Σύμφωνα με άρθρο 38 παράγραφος 2 του Ν.4024/2011 (ΦΕΚ Α' 226) με τίτλο:

«Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015», αλλάζει η κλίμακα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Η νέα αυτή κλίμακα έχει ισχύ για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1/1/2011 και μετά.

Το πραγματικό δηλωθέν εισόδημα ή αυτό που προκύπτει με βάση τις αντικειμενικές δαπάνες, υπηρεσίες και δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου, υποβάλλεται σε φόρο με βάση την κλίμακα του παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2.1

Φορολογική κλίμακα εισοδήματος από κάθε πηγή				
Κλιμάκιο Εισοδήματος (σε ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (σε ευρώ)	Σύνολο Εισοδήματος (σε ευρώ)	Σύνολο Φόρου (σε ευρώ)
5.000	0	0	5.000	0
7.000	10	700	12.000	700
4.000	18	720	16.000	1.420
10.000	25	2.500	26.000	3.920

14.000	35	4.900	40.000	8.820
20.000	38	7.600	60.000	16.420
40.000	40	16.000	100.000	32.420
Ανω των 100.000	45			

Πηγή: http://www.et.gr/images/stories/eidika_themata/A226_2011.pdf

Σημειώνεται ότι: Ειδικά για την παρακράτηση φόρου η παραπάνω κλίμακα έχει εφαρμογή μόνο για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν από 1/1/2012 και μετά.

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι για εισόδημα μέχρι πέντε χιλιάδες ευρώ (5.000€) ο φορολογικός συντελεστής είναι 0%, δηλαδή δεν φορολογείται. Παρακάτω θα αναφερθούν διάφοροι παράγοντες που διαφοροποιούν το ύψος του αφορολόγητου αυτού ποσού.

Στα επόμενα κλιμάκια, πέραν του αφορολόγητου, ο υπολογισμός του φόρου που αναλογεί στο κάθε εισόδημα υπολογίζεται με πολλαπλασιασμό του κάθε ποσού εισοδήματος με τον αντίστοιχο φορολογικό συντελεστή.

Δηλαδή:

π.χ. Έστω φορολογούμενος Α, που το καθαρό φορολογητέο εισόδημά του υπολογίστηκε και είναι 14.000€.

1ο κλιμάκιο:

Σύμφωνα με την κλίμακα οι πρώτες 5.000€ εισοδήματος έχουν φορολογικό συντελεστή 0% και άρα δεν φορολογούνται οπότε αφαιρώντας αυτές από τις 12.000€ έχουμε:
 $12.000€ - 5.000€ = 7.000€$.

2ο κλιμάκιο:

Οι επόμενες 7.000€ εισοδήματος φορολογούνται με συντελεστή 10% άρα:

$$7.000€ \times 10\% = 700€ \text{ φόρος}$$

3ο κλιμάκιο:

Μέχρι τις 14.000€ μένουν ακόμα: $14.000€ - 5.000€ - 7.000€ = 2.000€$

Αυτές οι 2.000€ θα φορολογηθούν με συντελεστή 18% δηλ:

$$2.000€ \times 18\% = 360€ \text{ φόρος}$$

Οπότε ο συνολικός φόρος που αναλογεί στον φορολογούμενο Α είναι:

$$700€ + 360€ = 1.060€ \text{ φόρος}$$

2.2 Αφορολόγητο Εισόδημα

Ισχύς του αφορολόγητου εισοδήματος (Το σύστημα των αποδείξεων)

Στο άρθρο 9 του Κ.Φ.Ε. όπως αυτό τροποποιήθηκε από τον Ν.4024/2011, αναφέρεται ότι το εκάστοτε αφορολόγητο ποσό της κλίμακας του πίνακα 2.1 ισχύει μόνο εφόσον ο φορολογούμενος προσκομίσει αποδείξεις, που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.) για δαπάνες αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποιεί είτε ο ίδιος ο φορολογούμενος είτε η σύζυγος του ή τα τέκνα που τους βαρύνουν.

Έτσι:

Ο φορολογούμενος απαιτείται να προσκομίσει αποδείξεις δαπανών συνολικού ποσού ίσου με το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του δηλούμενου εισοδήματός του, για ποσό εισοδήματος μέχρι 60.000€. Αν το ποσό των προσκομιζόμενων αποδείξεων δαπανών του φορολογούμενου υπολείπεται του παραπάνω ποσού, τότε επιβάλλεται φόρος με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) επί της διαφοράς.

Επίσης, οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες υπολογίζονται αθροιστικά για τους δύο συζύγους, μόνο όμως εφόσον έχουν περιληφθεί στην εμπρόθεσμη δήλωση και επιμερίζονται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το δηλούμενο και φορολογούμενο, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, ατομικό εισόδημα της εμπρόθεσμης δήλωσής τους.

Εξαιρέσεις:

Στις πιο πάνω αποδείξεις δαπανών δεν συμπεριλαμβάνονται:

1. Οι δαπάνες που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 9
2. Οι δαπάνες για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 17
3. Οι δαπάνες ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτρισμού, τηλεπικοινωνιών, καθώς και οι δαπάνες εισιτηρίων κάθε είδους μεταφορικών μέσων

Κατ' εξαίρεση, δικαιούνται το αφορολόγητο ποσό της κλίμακας του πίνακα 2.1, χωρίς όμως την απαραίτητη προσκόμιση αποδείξεων οι:

1. Δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή και λοιπά πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 47 του Κ.Φ.Ε.
2. Όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας
3. Διαμένοντες σε ψυχιατρικά καταστήματα

4. Φυλακισμένοι
5. Κάτοικοι κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.

Σημείωση:

Η καταγραφή των στοιχείων των αποδείξεων δαπανών που απαιτείται να προσκομιστούν μπορεί να γίνει ηλεκτρονικά μέσω του διαδικτύου στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών ή μέσω μαγνητικής κάρτας (φοροκάρτα) που είναι ανώνυμη και ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ για το φορολογούμενο.

Τα δεδομένα που καταγράφονται είναι:

- ✓ Ο Α.Φ.Μ. του εκδότη της απόδειξης,
- ✓ Η ημερομηνία και το ποσό της συναλλαγής.

Αρμόδια αρχή για τη συλλογή και την επεξεργασία των δεδομένων είναι η Γ.Γ.Π.Σ. του Υπουργείου Οικονομικών.

Διαφοροποίηση ύψους αφορολόγητου εισοδήματος

Το αφορολόγητο ποσό εισοδήματος του πρώτου κλιμακίου του πίνακα 2.1 (5.000€), προκειμένου για ορισμένες περιπτώσεις φορολογουμένων διαμορφώνεται ως εξής:

- 1) Το ύψος του αφορολόγητου ποσού εισοδήματος του πρώτου κλιμακίου ορίζεται στις εννέα χιλιάδες ευρώ (9.000€)όταν πρόκειται για:
 - Νέους ηλικίας έως και 30 ετών
 - Άτομα με ειδικές ανάγκες
 - Συνταξιούχος άνω των 65 ετών
 - Συνταξιούχους ανεξαρτήτως ηλικίας, εφόσον έχουν παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Σημειώνεται επίσης ότι οι φορολογούμενοι των άνω περιπτώσεων δικαιούνται το αφορολόγητο των 9.000€,εφόσον το δηλωθέν εισόδημά τους, είτε αυτό είναι πραγματικό είτε προκύπτει βάση αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών, δεν υπερβαίνει τις εννέα χιλιάδες ευρώ. Ειδικά για τα πρόσωπα των πιο πάνω περιπτώσεων, εάν το συνολικό τους εισόδημα είναι από 9.000€και άνω, τότε το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα του πίνακα 2.1 περιορίζεται ώστε το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση του φόρου να μην υπολείπεται του ποσού των 9.000€.

1ο Παράδειγμα: Συνταξιούχος με εισόδημα 9.500€ χάνει το αφορολόγητο όριο των 9.000€. Ο εν λόγω συνταξιούχος θα έχει αφορολόγητο 5.000€ όπως και οι υπόλοιποι φορολογούμενοι και θα πληρώσει φόρο 450€ ($9.500€ - 5.000€ = 4.500€ \rightarrow 4.500€ \times 10\%$ φορολογικό συντελεστή = 450€ φόρος άρα $9.500€ - 450€ = 9.050€$ άρα δεν υπολείπεται του ποσού των 9.000€).

2ο Παράδειγμα: Ένας άλλος συνταξιούχος με εισόδημα ύψους 9.400€ θα συνεχίσει να έχει το αφορολόγητο όριο των 9.000€. Και αυτό διότι εάν φορολογηθεί με συντελεστή 10% για το τμήμα του εισοδήματος άνω των 5.000€, μειώνονται τα καθαρά του εισοδήματα κάτω από τα 9.000 ευρώ (δηλαδή $9.400€ - 5.000€ = 4.400€ \rightarrow 4.400€ \times 10\% = 440€$ φόρος και $9.400€ - 440€ = 8.960€$ άρα υπολείπεται του ποσού των 9.000€).

- 2) Το αφορολόγητο αυξάνεται κατά 2000€ για κάθε ένα από τα δύο πρώτα τέκνα του φορολογούμενου και κατά 3000€ για κάθε επόμενο τέκνο που πιθανώς να έχει. Το ποσό με το οποίο προσαυξάνετε το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, μειώνει το ποσό του δεύτερου κλιμακίου και εάν αυτό δεν επαρκεί το ποσό του τρίτου κλιμακίου και όποιου επόμενου απαιτείται.

Σημείωση: Εάν ο ένας σύζυγος δεν έχει εισόδημα ή αυτό που έχει είναι μικρότερο από το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, τότε το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα ή η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.

Παράδειγμα:

Έστω μισθωτός με 3 παιδιά και καθαρό φορολογητέο εισόδημα 20.000€.

Το αφορολόγητο ποσό που δικαιούται είναι:

Αρχικό αφορολόγητο ποσό 1ου κλιμακίου: **5.000€**

Αύξηση λόγω τέκνων:

Πρώτο τέκνο: **+2.000€** Δεύτερο τέκνο: **+2.000€** Τρίτο τέκνο: **+3.000€**,

Συνολικό αφορολόγητο ποσό:

$5.000€ + 2.000€ + 2.000€ + 3.000€$ **12.000€**

Τα 12.000€ δεν φορολογούνται καθώς πολλαπλασιάζονται με το συντελεστή του πρώτου κλιμακίου που είναι 0%.

Το ποσό των 7.000€ ($2.000€ + 2.000€ + 3.000€$) κατά το οποίο αυξήθηκε το 1ο κλιμάκιο (το αφορολόγητο), λόγω των τέκνων του φορολογούμενου, μειώνει ισόποσα το επόμενο κλιμάκιο. Δηλαδή οι επόμενες 7.000€ εισοδήματος του 2ου

κλιμακίου μειώνονται κατά 7.000€ και έτσι με το συντελεστή 10% φορολογούνται πλέον 0€.

Οπότε τα υπόλοιπα 8.000€ που απομένουν για να φορολογηθούν (20.000€ - 12.000€ = 8.000€) φορολογούνται βάση των επόμενων κλιμακίων ως εξής:

Οι 4.000€ φορολογούνται με το συντελεστή 18% του 3ου κλιμακίου και προκύπτει φόρος: $4.000\text{€} \times 18\% = 720\text{€}$ ενώ οι υπόλοιπες 4.000€ (8.000€ - 4.000€ = 4.000€) φορολογούνται με το συντελεστή 25% του 4ου κλιμακίου και ο φόρος που προκύπτει είναι: $4.000\text{€} \times 25\% = 1.000\text{€}$ Συνεπώς ο συνολικός φόρος που αντιστοιχεί στον φορολογούμενο είναι: $1.000\text{€} + 720\text{€} = 1.720\text{€}$

- 3) Το αφορολόγητο ποσό της κλίμακας αυξάνεται κατά 2.000€ ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά, για τον ίδιο το φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν ή τον βαρύνουν, εφόσον:
- Παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό. Δε λαμβάνετε υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.
 - Είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία.
 - Είναι νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού, καθώς και τα πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και κάνουν μεταγγίσεις αίματος.
 - Είναι ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες, οι οποίοι με την ιδιότητα του αναπήρου παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ή αξιωματικοί οι οποίοι έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή αξιωματικοί που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου, ή πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Ν.1579/1950 (Α' 286) και του ν.δ.330/1947 (Α' 84).
 - Είναι θύματα πολέμου. Θύματα πολέμου κατά την έννοια του παρόντος είναι τα πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία. Με τα θύματα πολέμου εξομοιώνονται και τα πρόσωπα τα οποία ως μέλη οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών, οι οποίοι απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας σε ειρηνική περίοδο, δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο.

- Παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων Ν.1543/1985 (Α'73) και Ν.1863/1985 (Α' 204), όπως τροποποιήθηκαν με τον Ν.1976/1991 (Α' 184).

2.3 Μειώσεις Φόρου

Δαπάνες που μειώνουν το φόρο

Το ποσό του φόρου που προκύπτει από την προηγούμενη υποενοότητα μειώνεται κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί κάθε καταβαλλόμενης από τις παρακάτω δαπάνες:

- 1) Των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογούμενου και των λοιπών προσώπων που τον βαρύνουν. Σημειώνεται ότι το ποσό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί τις τρεις χιλιάδες ευρώ (3.000€). Ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται τα εξής:
 - Οι αμοιβές που καταβάλλονται σε ιατρούς, όλων των ειδικοτήτων για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις, καθώς και οι αμοιβές που καταβάλλονται σε οδοντιάτρους, για οδοντοθεραπεία, οδοντοπροσθετική και γναθοχειρουργική.
 - Τα έξοδα νοσηλείας που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έξοδα για φαρμακευτική περίθαλψη μέσα σε αυτά, καθώς και οι δαπάνες που καταβάλλονται για διαρκή κάλυψη ιατρικών αναγκών.
 - Οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσοκόμο για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή κατά τη νοσηλεία του σε νοσοκομείο ή κλινική ή στο σπίτι.
 - Η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, καθώς και η δαπάνη για την αγορά ή τοποθέτηση στο σώμα του ασθενούς οργάνων, τα οποία είναι αναγκαία για τη φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού.
 - Τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων ευρώ (6.000€) και πάσχουν από ανίατο νόσημα, καθώς επίσης και με τις ίδιες προϋποθέσεις η δαπάνη για την περίθαλψη με οποιονδήποτε τρόπο των τυφλών, κωφάλαλων ή διανοητικά καθυστερημένων τέκνων του φορολογούμενου, όπως

και η δαπάνη τους για δίδακτρα ή τροφεία που καταβάλλονται γι' αυτά τα τέκνα σε ειδικές για την πάθηση τους σχολές ή θεραπευτήρια.

- Ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, οι οποίες λειτουργούν νόμιμα.
Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των προσώπων, τα οποία συνοικούν με τον φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό ή είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία και έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από έξι χιλιάδες ευρώ (6.000€). Στην περίπτωση αυτή, εκπίπτει το ποσό των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης που υπερβαίνει το συνολικό ετήσιο καθαρό πραγματικό, φορολογούμενο με τις γενικές διατάξεις ή με ειδικό τρόπο ή απαλλασσόμενο ή τεκμαρτό εισόδημα των προσώπων αυτών.
Επίσης, περιλαμβάνονται οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων, στην περίπτωση που καταβάλλονται από γονέα που δεν συνοικεί μαζί τους, λόγω διάζευξης με τον άλλο γονέα.

- 2) Του ποσού του μισθώματος που καταβάλλεται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου και της οικογένειάς του. Διευκρινίζεται ότι δεν δικαιούνται την έκπτωση αυτή όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα. Ομοίως, δεν δικαιούνται τη μείωση αυτή οι φορολογούμενοι, όταν οι ίδιοι ή οι σύζυγοι τους ή τα τέκνα που τους βαρύνουν έχουν πλήρη κυριότητα ή κατοχή, εξ' ολοκλήρου, σε οικία με επιφάνεια τουλάχιστον ίση με εκείνη της μισθωμένης κύριας κατοικίας, η οποία βρίσκεται στον ίδιο νομό με τη μισθωμένη. Το παραπάνω εφαρμόζεται και όταν η πιο πάνω οικία ανήκει εξ' αδιαιρέτου είτε στον φορολογούμενο και στη σύζυγο του, είτε στον φορολογούμενο και στα τέκνα τους που τους βαρύνουν, είτε στη σύζυγο του και στα τέκνα τους που τους βαρύνουν.
- 3) Του ποσού του μισθώματος που καταβάλλει ετησίως για τα τέκνα του ο φορολογούμενος που μισθώνει κατοικίες για την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών τους, τα οποία φοιτούν σε αναγνωρισμένα σχολεία ή σχολές του εσωτερικού, εφόσον αυτά τον βαρύνουν και εφόσον οι κατοικίες που μισθώνονται

βρίσκονται στην πόλη που έχει την έδρα της η σχολή ή το σχολείο που φοιτούν τα τέκνα του και αυτός ή τα τέκνα του δεν έχουν άλλη κατοικία σε αυτή την πόλη. Η περιοχή των δήμων του κεντρικού, του νότιου, του βόρειου, του δυτικού τομέα και του Πειραιά της Περιφέρειας Αττικής, θεωρείται ως μια πόλη. Η έκπτωση αναγνωρίζεται, μόνο όταν ο φορολογούμενος αναγράφει στις οικείες ενδείξεις της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος τον αριθμό φορολογικού μητρώου του εκμισθωτή. Αν πρόκειται για εκμισθωτές που δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα, μπορεί να αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου του πληρεξούσιου ή νόμιμου εκπροσώπου τους. Για τους ανήλικους εκμισθωτές που δεν έχουν αριθμό φορολογικού μητρώου, αναγράφεται το αντίστοιχο στοιχείο του προσώπου που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου.

- 4) Του ποσού της δαπάνης για παράδοση κατ' οίκον ιδιαίτερων μαθημάτων ή για φροντιστήρια οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών, το οποίο καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για κάθε τέκνο που τον βαρύνει ή για τον ίδιο. Στη δαπάνη της υποπερίπτωσης αυτής περιλαμβάνεται και η δαπάνη που καταβάλλεται ετησίως από γονείς που βρίσκονται σε διάζευξη, για κάθε τέκνο από αυτά, στην περίπτωση που δεν συνοικούν μαζί του.

Σημείωση:

Το ποσό της κάθε δαπάνης των περιπτώσεων 2, 3 και 4 επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση, δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των χιλίων ευρώ (1.000€). Για τον υπολογισμό των ποσών μείωσης του φόρου οι δαπάνες των περιπτώσεων 2, 3 και 4 λαμβάνονται διακεκριμένα για τον φορολογούμενο και για κάθε τέκνο που τον βαρύνει.

Το ποσό της κάθε δαπάνης των περιπτώσεων 2, 3 και 4, η οποία υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, μειώνει το φόρο, μόνον εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και μερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση ή συμπληρωματική μέχρι τη λήξη της προθεσμίας.

- 5) Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας, που χορηγούνται στον φορολογούμενο με υποθήκη ή προσημείωση από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν και η υποθήκη ή

προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητο του ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν.

Σε περίπτωση σύναψης νέου δανείου από ένα από τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, ανεξάρτητα αν είναι το ίδιο με αυτό που χορήγησε το αρχικό δάνειο ή όχι, με σκοπό την εξόφληση από τον υπόχρεο του παλαιού δανείου, οι δεδουλευμένοι τόκοι του νέου δανείου που αντιστοιχούν στο τμήμα αυτού που διατέθηκε για την εξόφληση του ανεξόφλητου υπολοίπου του παλαιού στεγαστικού δανείου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αναγνωρίζονται για μείωση του φόρου για το χρονικό διάστημα που υπολείπεται από τη χορήγηση του νέου δανείου μέχρι τη λήξη του παλαιού δανείου. Για την αναγνώριση της μείωσης πρέπει στο δανειστικό συμβόλαιο του νομικού προσώπου που χορήγησε το νέο δάνειο να αναγράφονται απαραίτητως ο σκοπός του δανείου, το ανεξόφλητο ποσό του παλαιού δανείου, ο χρόνος λήξης του παλαιού δανείου και ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση με τις ίδιες προϋποθέσεις που ίσχυαν και για το παλαιό δάνειο.

- 6) Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους, εφόσον οφείλονται από αυτούς και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητο τους ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν.
- 7) Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, για απόκτηση πρώτης κατοικίας από τους βοηθηματούχους αυτών.

Σημείωση:

Κατά την εφαρμογή των περιπτώσεων 5, 6 και 7 δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ' ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα εβδομήντα (70) τ.μ.

Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) τ.μ. για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά είκοσι πέντε (25) τ.μ. για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα που βαρύνουν τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο.

Αν η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τ.μ., το ποσό της δαπάνης που μειώνει το φόρο περιορίζεται στο μέρος που αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι των εκατόν είκοσι (120) τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας.

- 8) Του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για δάνεια που χορηγούνται στον φορολογούμενο από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν, για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί.

Το ποσοστό της μείωσης των περιπτώσεων 5, 6, 7 και 8 υπολογίζεται στους τόκους που αντιστοιχούν στο τμήμα του δανείου έως διακόσιες χιλιάδες ευρώ (200.000€).

Το ποσό της δαπάνης των περιπτώσεων 5, 6, 7 και 8 δεν πρέπει να έχει εκπέσει με βάση άλλη διάταξη.

Οι διατάξεις των περιπτώσεων 5, 6, 7 και 8 εφαρμόζονται για δεδουλευμένους τόκους που καταβάλλονται από 1/1/2011 και μετά, ανεξάρτητα του χρόνου σύναψης του δανείου, καθώς και του χρόνου χορήγησης της προκαταβολής.

- 9) Του ποσού της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής, θανάτου, προσωπικών ατυχημάτων και ασθένειας για την ασφάλιση του ίδιου, της συζύγου του και των τέκνων που τους βαρύνουν.

Στη δαπάνη αυτή περιλαμβάνονται και τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται ετησίως για την ασφάλιση τέκνων, από γονείς που βρίσκονται σε διάζευξη και δεν συνοικούν μαζί τους.

Το ποσό της δαπάνης ασφαλίσεων επί του οποίου υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβεί τα χίλια διακόσια (1.200) ευρώ για άγαμο και τα δύο χιλιάδες τετρακόσια (2.400) ευρώ για οικογένεια.

Το ποσό αυτό υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, μειώνει το φόρο μόνον εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και επιμερίζεται μεταξύ των

συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση.

10) Του ποσού της διατροφής που καταβάλλεται από τον έναν σύζυγο στον άλλο και επιδικάστηκε ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της μείωσης του φόρου δεν μπορεί να υπερβεί τα χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ.

11) Των ποσών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω δωρεάς σε οργανισμούς και ιδρύματα όπως:

- Στο Δημόσιο
- Στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Στο Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής
- Στους ιερούς ναούς
- Στις ιερές μονές του Αγίου Όρους
- Στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως
- Στα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων
- Στην Ιερά Μονή Σινά
- Στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας
- Στα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
- Στα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα
- Στα νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό
- Στο Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.

12) Της αξίας των ιατρικών μηχανημάτων και των ασθενοφόρων αυτοκινήτων, που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς στα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

13) Των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω δωρεάς προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και χορηγούν υποτροφίες, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς

σκοπούς, τους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς και τα ερευνητικά κέντρα που αποτελούν ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

14) Των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω χορηγίας προς τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

(Πολιτιστικοί σκοποί είναι, ιδίως, η καλλιέργεια, προαγωγή και διάδοση των γραμμάτων, της μουσικής, του χορού, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της ζωγραφικής, της γλυπτικής και των τεχνών γενικότερα, καθώς και η ίδρυση, επέκταση και συντήρηση των αναγνωρισμένων ιδιωτικών μουσείων, όπως τέχνης, φυσικής ιστορίας, εθνολογικών και λαογραφικών).

Όταν τα ποσά των δωρεών και των χορηγιών των περιπτώσεων 11, 12, 13, και 14, με εξαίρεση τις δωρεές που καταβάλλονται στους δωρεοδόχους, οι οποίοι αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, υπερβαίνουν τα τριακόσια ευρώ (300€) ετησίως, λαμβάνονται υπόψη μόνον εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου, που πρέπει να ανοιχθεί για το σκοπό αυτόν στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε τράπεζα που νόμιμα λειτουργεί στην Ελλάδα.

Το συνολικό ποσό των δωρεών και χορηγιών της περίπτωσης αυτής επί του οποίου υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού εισοδήματος που φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις.

Η μείωση διενεργείται εφόσον τα ποσά των δωρεών και χορηγιών υπερβαίνουν συνολικά τα εκατό ευρώ (100€).

Το συνολικό ποσό των χρηματικών δωρεών και χορηγιών των περιπτώσεων 11, 12, 13 και 14, στο οποίο υπολογίζεται η μείωση, δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του εισοδήματος που προκύπτει.

Τα χρηματικά ποσά αυτών των δωρεών και χορηγιών δεν πρέπει να έχουν εκπέσει με βάση άλλη διάταξη.

15) Του ποσού της δαπάνης για επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτου που εντάσσονται σε έργα του επιχειρησιακού προγράμματος «Περιβάλλον Αειφόρος Ανάπτυξη» στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) ή και για επεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτου που θα προκύψουν μετά από

ενεργειακή επιθεώρηση και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του και αφορούν:

- Την αντικατάσταση του λέβητα πετρελαίου για την εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή για νέα εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή συστήματος που κάνει χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και για παρεμβάσεις στο υφιστάμενο σύστημα που αφορούν σε σύστημα αντιστάθμισης στον καυστήρα/λέβητα σε συνδυασμό με αυτονομία θέρμανσης και μόνωση σωληνώσεων.
- Την αλλαγή εγκατάστασης κεντρικού κλιματισμού χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου.
- Την αγορά και εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών και για την εγκατάσταση κεντρικού κλιματισμού με χρήση ηλιακής ενέργειας.
- Την αγορά και εγκατάσταση αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που βασίζονται σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες) και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και ψύξης θέρμανσης με χρήση φυσικού αερίου ή ανανεώσιμων πηγών.
- Τη θερμομόνωση σε υφιστάμενα κτήρια με τοποθέτηση διπλών θερμομονωτικών υαλοπινάκων και θερμομονωτικών πλαισίων/κουφωμάτων (συμπεριλαμβάνονται εξωτερικά καλύμματα, παντζούρια και ρολά) και τοποθέτηση θερμομόνωσης στο κέλυφος ή/και στην οροφή (δώμα ή στέγη).
- Τη δαπάνη για τη διενέργεια ενεργειακής επιθεώρησης από αρμόδιο επιθεωρητή. Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των τριών χιλιάδων ευρώ (3.000€).
- Του ποσού της δαπάνης των εισφορών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο σε ταμεία ασφάλισης του, εφόσον η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισης του σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.

Μείωση φόρου λόγου παραμεθόριου

Για τον φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για εννέα (9) τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος

που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους Νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των Νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι χιλιομέτρων (20χλμ) από τη μεθοριακή γραμμή, το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα μειώνεται κατά εξήντα ευρώ (60€)για κάθε τέκνο που τον βαρύνει.

Εκπτώσεις από το φόρο

Από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα εκπίπτουν:

- 1) Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε, στο εισόδημα που υπόκειται σε φόρο μέσα στο ίδιο οικονομικό έτος.
- 2) Ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε σε κράτος με το οποίο η Ελλάδα έχει θέσει σε ισχύ Σ.Α.Δ.Φ. για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτό και μέχρι του ποσού του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα αυτό στην Ελλάδα, εφόσον ο φόρος που παρακρατήθηκε στο άλλο κράτος ορίζεται στις διατάξεις της Σ.Α.Δ.Φ.

Για την εξεύρεση του ποσού αυτού του φόρου, το ποσό του φόρου που προκύπτει στην Ελλάδα στο συνολικό εισόδημα, μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται και μερίζεται, ανάλογα με τα δύο τμήματα του εισοδήματος στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή. Εάν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

Δεν εκπίπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος έχει φορολογηθεί με εξάντληση της φορολογικής του υποχρέωσης.

Λοιπές μειώσεις φόρου

- Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα από το οποίο προκύπτει φόρος, οι μειώσεις που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της φόρο που προκύπτει με βάση την κλίμακα.

- Όταν λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν στο εισόδημα του ενός συζύγου δεν προκύπτει φόρος ή ο φόρος που προκύπτει είναι κατώτερος από το άθροισμα των μειώσεων, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν μειώνει το φόρο του άλλου συζύγου. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση αυτή, μειώνουν το φόρο του άλλου συζύγου τα ποσά των μειώσεων που αφορούν έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν.

Σημείωση:

Αν με βάση τη φορολογική κλίμακα δεν προκύπτει για τον φορολογούμενο ποσό φόρου ή αυτό που προκύπτει είναι μικρότερο από το άθροισμα των μειώσεων που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, ολόκληρο το ποσό των μειώσεων των περιπτώσεων αυτών ή η διαφορά που προκύπτει, μειώνει το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον άλλο σύζυγο.

Αν το συνολικό ποσό των μειώσεων είναι μεγαλύτερο του φόρου, ο οποίος προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον φορολογούμενο και τη σύζυγο του, η διαφορά δεν επιστρέφεται ούτε συμψηφίζεται. Το ποσό που απομένει ύστερα από τις μειώσεις αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου.

2.4 Πρόσθετοι Φόροι – Καταβολή Φόρου

Συμπληρωματικός φόρος στο εισόδημα από ακίνητα

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή ενάμισι τοις εκατό (1,5%). Ειδικώς, ο συντελεστής αυξάνεται σε τρία τοις εκατό (3%) εφόσον η επιφάνεια κατοικίας υπερβαίνει τα τριακόσια τετραγωνικά μέτρα (300τ.μ.) της κατοικίας ή πρόκειται για επαγγελματική ή εμπορική μίσθωση.

Φόρος αμοιβών ναυτικών

Ο φόρος στις αμοιβές που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού από την παροχή υπηρεσιών σε εμπορικά πλοία, υπολογίζεται με

αναλογικό συντελεστή έξι τοις εκατό (6%) για τους αξιωματικούς και τρία τοις εκατό (3%) για το κατώτερο πλήρωμα, στις αμοιβές που αποκτώνται από το ημερολογιακό έτος 2010 και επόμενα.

Αν ο φόρος που εξευρίσκεται με αυτόν τον τρόπο είναι ανώτερος από το φόρο που προκύπτει, το επιπλέον ποσό φόρου επιστρέφεται ύστερα από την υποβολή της σχετικής ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος στον προϊστάμενο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας.

Για να εξευρεθεί ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα των αξιωματικών και του κατώτερου πληρώματος του εμπορικού ναυτικού, σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά αποκτούν εκτός από τις αμοιβές τους για τις υπηρεσίες τους σε εμπορικά πλοία, αντίστοιχα και εισοδήματα από τις κατηγορίες Α' έως Ζ' του άρθρου 4 του Ν.4024, το ποσό του φόρου που αναλογεί στο κύριο εισόδημα αθροίζεται με το ποσό του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου.

Για την εξεύρεση του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου επιμερίζεται ο φόρος που προκύπτει στο συνολικό εισόδημά του, ανάλογα με τα ποσά των αμοιβών του, ως αξιωματικού ή κατώτερου πληρώματος των εμπορικών πλοίων και των εισοδημάτων του από τις κατηγορίες Α' έως Ζ'.

Καταβολή φόρου

Ο φόρος, που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή το υπόλοιπο που απομένει μετά τις εκπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η καθεμία από τις επόμενες την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα, αντιστοίχως, από τη βεβαίωση του φόρου.

Αν ο φόρος βεβαιώνεται τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του οικείου οικονομικού έτους, καταβάλλεται σε δύο (2) ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η δεύτερη την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου.

Αν ο φόρος βεβαιώνεται το μήνα Οκτώβριο του οικείου οικονομικού έτους και μετά, καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου.

Αν το συνολικό ποσό της οφειλής, η οποία προκύπτει με βάση την αρχική δήλωση του υπόχρεου, είναι μέχρι το ποσό των τριακοσίων ευρώ (300€) για τον ίδιο και για τη σύζυγο του αθροιστικά λαμβανόμενο, τούτο θα καταβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου.

Επίσης, όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης, ανεξάρτητα αν βεβαιώθηκε σε μία ή περισσότερες δόσεις, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση ενάμισι τοις εκατό (1,5%).

Κατά την καταβολή του φόρου που προκύπτει με βάση τροποποιητική δήλωση παρέχεται έκπτωση ποσοστού ενάμισι τοις εκατό (1,5%) στο σύνολο της νέας οφειλής, εφόσον αυτή είναι μικρότερη από την αρχική και ο υπόχρεος κατέβαλε την αρχική οφειλή και έτυχε παρόμοιας έκπτωσης ή κατέβαλε μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης ποσό της αρχικής οφειλής που καλύπτει σε ποσοστό ενενήντα οκτώ και μισό τοις εκατό (98,5%) της νέας οφειλής, εφόσον το λάθος οφείλεται σε υπαιτιότητα της φορολογικής αρχής.

Σημειώνεται ότι:

- ✓ Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας προστίθεται ο φόρος, ο οποίος προκύπτει με την εφαρμογή του αναλογικού συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%). Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται για κατοίκους των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.
- ✓ Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις μειώσεις που ορίζονται. Από τη διάταξη αυτή εξαιρούνται οι κάτοικοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ (ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ)

3.1 Γενικά Περί Τεκμηρίων

Σε προηγούμενο κεφάλαιο αναφέρθηκε ο τρόπος υπολογισμού του πραγματικού εισοδήματος και η διαδικασία εξεύρεσης του φόρου που αντιστοιχεί στο εισόδημα αυτό και πρέπει να καταβληθεί ή να εισπραχθεί κατά περίπτωση από τον φορολογούμενο.

Συχνά όμως από την πλευρά των φορολογουμένων παρατηρούνται φαινόμενα φοροδιαφυγής (δηλ. απόκρυψη φορολογητέας ύλης). Προς αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων υπολογίζεται κατ' εξαίρεση, όταν υπάρχουν υποψίες φοροδιαφυγής, ένα τεκμαρτό εισόδημα, όπως αναλύεται παρακάτω, και με βάση αυτό το εισόδημα υπολογίζεται ο φόρος που αντιστοιχεί στον εκάστοτε φορολογούμενο.

Πραγματικό και τεκμαρτό εισόδημα

Το εισόδημα κάθε φορολογουμένου διακρίνεται στα παρακάτω δύο είδη:

- **Το Πραγματικό Εισόδημα :** Πρόκειται για το άθροισμα των εισοδημάτων που πραγματοποίησε ο φορολογούμενος, από τις επιμέρους πηγές εισοδήματος που αναφέρθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο, κατά την περίοδο για την οποία υποχρεούται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης και προσδιορίζεται βάσει πραγματικών στοιχείων, όπως οι βεβαιώσεις αποδοχών, το εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται, οι τόκοι καταθέσεων, η πρόσοδος από ενοίκια ακινήτων, και κάθε άλλο εισόδημα, το οποίο προκύπτει από πραγματικά στοιχεία.
- **Το Τεκμαρτό Εισόδημα :** Αντίθετα με το πραγματικό εισόδημα, το τεκμαρτό εισόδημα είναι ουσιαστικά οι δαπάνες που πραγματοποίησε ο φορολογούμενος, κατά το χρονικό διάστημα για το οποίο φορολογείται, οι οποίες κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις που θα αναφερθούν παρακάτω μπορούν να θεωρηθούν

ως το εισόδημα που πραγματικά απέκτησε ο φορολογούμενος και συνεπώς ο υπολογισμός του φόρου υπολογίζεται βάση του τεκμαρτού εισοδήματος και όχι του δηλωθέντος πραγματικού εισοδήματος.

Σκοπός των τεκμηρίων

Σκοπός των τεκμηρίων είναι η εμφάνιση των πραγματικών εισοδημάτων κάθε πολίτη, ώστε να πατάσσεται κατά κάποιον τρόπο η φοροδιαφυγή, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι σε όλες τις περιπτώσεις η εφαρμογή του τεκμηρίου εμφανίζει την πραγματική εισοδηματική κατάσταση του φορολογουμένου. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα κάποιες φορές να υπάρχουν αδικίες, ενώ άλλες φορές, τα πραγματικά εισοδήματα που δεν δηλώνονται, να είναι πολλαπλάσια του τεκμαρτού.

Με την εφαρμογή του τεκμηρίου, εφαρμόζεται αυτοτελώς ο έλεγχος του πόθεν έσχεσ σε κάθε φορολογούμενο, σε αντίθεση με το καθεστώς άλλων κρατών, όπου ο έλεγχος προχωράει σε μεγαλύτερο βάθος.

Φοροδιαφυγή στο εισόδημα¹¹

Θεσπίζεται ως διαρκές και επομένως ως συνεχές αυτόφωρο, το αδίκημα της φοροδιαφυγής με την παράλειψη υποβολής ή την υποβολή ανακριβούς δήλωσης στη φορολογία εισοδήματος, εφόσον από την παράλειψη ή των ανακρίβεια της δήλωσης δεν αποδόθηκε ο οφειλόμενος φόρος.

Κυρώσεις:

- Μέχρι 15.000 ευρώ δεν υπάρχει ποινικό αδίκημα.
- Από 15.000 - 150.000 ευρώ, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτους.
- Από 150.000 ευρώ και άνω, επιβάλλεται από 5 ως 20 χρόνια κάθειρξη.

Χρόνος τέλεσης του αδικήματος αυτού, είναι το χρονικό διάστημα από την ημέρα κατά την οποία για πρώτη φορά όφειλε να ενεργήσει ο υπαίτιος μέχρι τη συμπλήρωση χρόνου αντίστοιχου με το 1/3 της κατά περίπτωση προβλεπόμενης προθεσμίας

¹¹ Πηγή: <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=255711>

παραγραφής, δηλαδή στα πλημμελήματα 20 μήνες και στα κακούργηματα 5 χρόνια από τότε που παρέλειψε να υποβάλει ή υπέβαλε ανακριβή δήλωση.

Πώς ασκείται η ποινική δίωξη:

Ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή της υπηρεσίας που διενήργησε τον έλεγχο (π.χ. ΣΔΟΕ, ΔΕΚ ή ΠΕΚ) ή Προϊστάμενος της Γενικής Δ/σης Φορολογικών Ελέγχων καλεί το φορολογούμενο σε διοικητική επίλυση της διαφοράς.

Αν ασκήσει προσφυγή στα διοικητικά δικαστήρια, η ποινική δίωξη δεν αρχίζει προτού να τελεσιδικήσει η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου.

Αν δεν ασκηθεί προσφυγή, η ποινική δίωξη αρχίζει μόλις περάσουν 60 ημέρες για την άσκησή της. Στα κακούργηματα αυτής της περίπτωσης, ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος μπορεί να παραγγείλει την άμεση άσκηση ποινικής δίωξης, χωρίς δηλαδή να αναμένεται τελεσίδικη απόφαση από τα διοικητικά δικαστήρια ή ακόμη και χωρίς να παρέχεται δυνατότητα συμβιβασμού στο φορολογούμενο. Και αυτό γιατί οι διαφορές που ανακύπτουν στη φορολογία του εισοδήματος είναι πολύπλοκες και σύνθετες και δεν επιτρέπουν συνήθως τη διεξαγωγή ποινικής δίκης, χωρίς να έχει ξεκαθαριστεί από τα διοικητικά (φορολογικά) δικαστήρια, η διαφορά.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όμως, όταν κατά την κρίση του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος, η διαφορά ως προς το φορολογικό της κομμάτι είναι απλή και το αδίκημα που έχει τελεστεί τιμωρείται σε βαθμό κακούργηματος, δηλαδή αν ο φόρος που δεν αποδόθηκε υπερβαίνει τις 150.000 ευρώ, ο Εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει την άμεση άσκηση ποινικής δίωξης, οπότε, επειδή πρόκειται για κακούργημα, μπορούν να εφαρμόζονται τα εξής:

- Αν δεν έχει παρέλθει η πενταετία του διαρκούς και αυτοφώρου από τότε που δεν υπέβαλε ή υπέβαλε ανακριβή δήλωση, ο αρμόδιος Εισαγγελέας πρωτοδικών μπορεί να εκδώσει ένταλμα σύλληψης.
- Ο συλληφθείς οδηγείται στον Εισαγγελέα το αργότερο μέσα σε 24 ώρες από τη σύλληψή του.
- Αν κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πιθανώς να διαπράξει και άλλα εγκλήματα μπορεί να διαταχθεί η προσωρινή του κράτηση (προφυλάκιση).

- Ακολουθώντας, διατάσσεται τακτική ανάκριση. Κατά τα λοιπά, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπει ο Κώδικας Ποινικής Δικαιοσύνης προκειμένου περί κακουργημάτων.
- Αν έχει παρέλθει η 5ετία του αυτοφώρου, ακολουθείται η ίδια διαδικασία πλην του εντάλματος σύλληψης από τον Εισαγγελέα.

Η φοροδιαφυγή μπορεί να εμφανιστεί με πολλούς τρόπους και τεχνάσματα όπως:

- 1) Αποκρύπτοντας εισοδήματα από διάφορες πηγές με σκοπό την πληρωμή χαμηλότερου φόρου.
- 2) Εμφανίζοντας υπερβολικές ή πλαστές δαπάνες ώστε να επωφεληθεί από εκπτώσεις φόρου.
- 3) Δημιουργώντας πλασματικές εταιρείες.
- 4) Καταστρατήγηση ευνοϊκής νομοθεσίας ειδικών σκοπών. κ.ά.

Η φοροδιαφυγή εντοπίζεται εύκολα σε εισοδήματα που προέρχονται από μισθωτές υπηρεσίες ή εκμετάλλευση ακινήτων, λόγω της ευκολίας διασταύρωσης στοιχείων (δηλαδή σύγκριση εσόδου από τον ένα συμβαλλόμενο και δαπάνης από τον άλλο), ενώ είναι δύσκολο να εντοπισθούν σε πηγές όπως από ελευθέρια επαγγέλματα.

Στις εμπορικές επιχειρήσεις συνήθως η φοροδιαφυγή αντιμετωπίζεται με επιτόπου ελέγχους, αλλά και διασταυρώσεις. Στις περιπτώσεις που είναι δύσκολη η διασταύρωση, υπολογίζεται, όπως αναφέραμε παραπάνω ένα τεκμαρτό εισόδημα, ενώ κατά καιρούς αναπροσαρμόζονται τα τεκμήρια διαβίωσης.

Στην Ελλάδα η φοροδιαφυγή ανέρχεται σε 30 δις ευρώ ετησίως, κάνοντάς την πρωταθλήτρια στην παραοικονομία, και η μείωση της κατά 20 δις ευρώ θα μπορούσε να μειώσει τους φόρους που καταβάλλουν οι φορολογούμενοι κατά ποσοστό 30%.

Φοροαποφυγή¹²

Φοροαποφυγή αποκαλείται η εφαρμογή καλά σχεδιασμένων λογιστικών πρακτικών που αποτελούν απόρροια προσεκτικής μελέτης της εμπορικής νομοθεσίας, της φορολογικής πρακτικής, των διεθνών προτύπων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, δικαστικών και υπουργικών αποφάσεων, με μοναδικό στόχο τη μείωση της φορολογητέας ύλης ενός φυσικού ή νομικού προσώπου.

¹² Πηγή: <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=255711>

Πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός καλά μελετημένου φορολογικού σχεδιασμού, κατά τον οποίο δημιουργούνται διάφορα σενάρια και εναλλακτικές, μέχρι να προσδιοριστεί ο ελάχιστος δυνατός φόρος, συνήθως στα πλαίσια του νόμου. Διαφέρει από την έννοια της φοροδιαφυγής και ισορροπεί ανάμεσα στα πλαίσια ηθικού και νομίμου. Πρόκειται για τη μη καταβολή φόρου λόγω κενών στη νομοθεσία.

Είδη τεκμηρίων

Τα τεκμήρια διακρίνονται σε δύο είδη:

- **Τα τεκμήρια διαβίωσης :** Τα τεκμήρια διαβίωσης, συνίστανται στην κατοχή κάποιου περιουσιακού στοιχείου, και εφαρμόζονται όσο διαρκεί η κατοχή του περιουσιακού στοιχείου. Τέτοιου είδους τεκμήριο είναι η κατοχή επιβατηγού ιδιωτικού (ΕΙΧ) ή μικτής χρήσης αυτοκινήτου, μοτοσυκλέτας, σκάφους αναψυχής, ελικοπτέρου, αεροσκάφους, δεξαμενής κολύμβησης (πισίνας), η χρήση δευτερεύουσας (ή εξοχικής) κατοικίας και η διατήρηση οικιακού προσωπικού και πληρώματος σκαφών αναψυχής. Συγκεκριμένα αυτού του είδους τα τεκμήρια σημαίνουν ότι η κατοχή των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων, συνεπάγεται και την πραγματοποίηση ορισμένης δαπάνης τόσο για την συντήρηση του περιουσιακού στοιχείου, όσο και για οικογενειακά έξοδα. Για παράδειγμα, η κατοχή μίας μοτοσυκλέτας με τεκμήριο διαβίωσης 1.000.000, σημαίνει ότι ο φορολογούμενος δαπανά μέσα σε ένα έτος το ποσό του 1.000.000 για την συντήρηση της μηχανής και ένα άλλο ποσό για τα προσωπικά του έξοδα (αγορά ειδών ένδυσης, υπόδησης, διατροφής κλπ).
- **Τα τεκμήρια που γεννιούνται από περιστασιακά γεγονότα:** Τα τεκμήρια αυτά συνίστανται στην πραγματοποίηση μιας περιστασιακής πράξης, κατά την περίοδο για την οποία υπάρχει η υποχρέωση υποβολής δήλωσης, όπως είναι το ποσό που δαπανήθηκε για την αγορά ενός αυτοκινήτου, ενός ακινήτου, μιας επιχείρησης, το ποσό που πληρώσαμε σε μία πιστωτική κάρτα ή για την πληρωμή των δόσεων ενός δανείου.

Υπολογισμός του τεκμαρτού εισοδήματος

Σε περίπτωση που το συνολικό οικογενειακό πραγματικό εισόδημα (φορολογητέο και αφορολόγητο) είναι μεγαλύτερο του αθροίσματος των τεκμηρίων, τότε η φορολόγηση γίνεται με βάση τα πραγματικά εισοδήματα κάθε συζύγου. Το ίδιο συμβαίνει και όταν είναι μεν το άθροισμα των τεκμηρίων μεγαλύτερο του συνολικού πραγματικού οικογενειακού εισοδήματος, αλλά το συνολικό πραγματικό οικογενειακό εισόδημα προσαυξημένο κατά 20%, είναι μεγαλύτερο του αθροίσματος των τεκμηρίων. Δηλαδή η φορολόγηση γίνεται με βάση τα τεκμήρια μόνο όταν το άθροισμα των τεκμηρίων (αντικειμενικών δαπανών) είναι μεγαλύτερο από το πραγματικό δηλωθέν εισόδημα προσαυξημένο κατά 20%.

Εδώ διακρίνονται δύο περιπτώσεις:

Πρώτον, και οι δύο σύζυγοι έχουν μεγαλύτερα τεκμήρια από το πραγματικό τους εισόδημα, οπότε κάθε σύζυγος φορολογείται βάση των τεκμηρίων του.

Δεύτερον, ο ένας σύζυγος δεν έχει τεκμήρια ή τα τεκμήριά του είναι μικρότερα του πραγματικού εισοδήματός του, ενώ ο άλλος σύζυγος έχει τεκμήρια μεγαλύτερα από το πραγματικό του εισόδημα. Σε αυτή την περίπτωση, ο πρώτος σύζυγος φορολογείται βάσει του πραγματικού του εισοδήματος, ενώ ο δεύτερος φορολογείται βάσει των τεκμηρίων του, τα οποία όμως έχουν μειωθεί κατά το ποσό που περισσεύει από τον πρώτο σύζυγο (κάλυψη τεκμηρίου από το οικογενειακό εισόδημα).

Το τεκμαρτό εισόδημα, όπως και το πραγματικό εφαρμόζεται κατ' αρχήν για κάθε φορολογούμενο ξεχωριστά. Συνεπώς τα τεκμήρια του συζύγου δεν επηρεάζουν την φορολόγηση της συζύγου, και αντίστροφα.

Για τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος λαμβάνεται υπ' όψιν το άθροισμα των τεκμηρίων.

Το ποσό των τεκμηρίων κάθε φορολογούμενου, και στην περίπτωση ζευγαριού, προσαυξάνεται κατά 10%, για κάθε περιουσιακό στοιχείο πέραν του δεύτερου, για το οποίο εφαρμόζεται τεκμήριο διαβίωσης. Για την κατανόηση του τελευταίου ακολουθεί το εξής παράδειγμα:

π.χ. Έστω έγγαμο ζευγάρι, όπου ο σύζυγος κατέχει ένα αυτοκίνητο και ένα σκάφος, άρα δύο στοιχεία, και η σύζυγος ένα αυτοκίνητο. Σε αυτή την περίπτωση επειδή έχουν τρία στοιχεία, το άθροισμα των τεκμηρίων του συζύγου, αλλά και της συζύγου, θα προσαυξηθούν κατά 10%. Εάν είχαν τέσσερα στοιχεία η προσαύξηση θα ανερχόταν σε 20% κλπ. Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται, όταν υπάρχει συνιδιοκτησία μεταξύ των συζύγων στα περιουσιακά στοιχεία που διαθέτουν. Στο ανωτέρω παράδειγμα, εάν τα αυτοκίνητα που αναφέρθηκαν, δεν αφορούσαν δύο αυτοκίνητα, αλλά συμμετοχή κατά

50% κάθε ενός από τους δυο συζύγους στο ίδιο αυτοκίνητο, τότε δεν θα υπήρχε προσαύξηση καθώς θα αντιστοιχούσε ένα μόνο περιουσιακό στοιχείο στον κάθε σύζυγο.

Ακόμα, για τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος λαμβάνονται υπόψη και άλλα στοιχεία που θα αναφερθούν στην επόμενη ενότητα (ενότητα 3.2).

Υπολογισμός σχηματισμένου κεφαλαίου προηγούμενων ετών

Όταν το πραγματικό δηλωθέν εισόδημα του έτους, κατά το οποίο ο φορολογούμενος υποχρεούται να υποβάλει φορολογική δήλωση, δεν επαρκεί για να καλύψει τα τεκμήρια του ίδιου έτους (π.χ. την αγορά ενός αυτοκινήτου), τότε υπολογίζεται ένα ποσό, το αποκαλούμενο «Σχηματισμένο Κεφάλαιο Προηγούμενων Ετών», προκειμένου να καλύψει - δικαιολογήσει το ακάλυπτο τεκμήριο και ο φορολογούμενος να μην φορολογηθεί βάση τεκμηρίων αλλά βάση του πραγματικού ετήσιου εισοδήματος που δηλώθηκε (το οποίο είναι σαφώς χαμηλότερο ποσό και συνεπώς θα φέρει και λιγότερο φόρο). Ο υπολογισμός του σχηματισμένου κεφαλαίου προηγούμενων ετών γίνεται ως εξής:

Για κάθε έτος, από το άθροισμα των πάσης φύσεως εισοδημάτων και λοιπών εσόδων, αφαιρείται το άθροισμα των τεκμηρίων του έτους. Εάν το ποσό που απομένει για κάθε έτος είναι θετικό, τότε αποτελεί κεφάλαιο του συγκεκριμένου έτους, ενώ αν είναι αρνητικό δε λαμβάνεται υπόψη. Με άθροιση όλων των θετικών ποσών των προηγούμενων ετών, προκύπτει το σχηματισμένο κεφάλαιο προηγούμενων ετών.

Σημειώνεται ότι στον παραπάνω υπολογισμό δεν υπολογίζεται το έτος υποβολής της νέας δήλωσης αλλά μόνο τα προηγούμενα έτη.

Μη εφαρμογή του τεκμηρίου

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του ΚΦΕ(όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 5 του Ν.3842/2010, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο *ΦΕΚ 58 στις 23 Απριλίου 2010*), η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και η δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων δεν εφαρμόζονται:

- α)** Προκειμένου για αντικειμενική δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.
- β)** Προκειμένου για αλλοδαπό προσωπικό που δεν διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν.89/1967 (ΦΕΚ 132 Α'), του α.ν.378/1968 (ΦΕΚ 82Α') και του άρθρου 25 του Ν.27/1975 (ΦΕΚ 77 Α'), για το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή της κατοικίας.
- γ)** Προκειμένου για επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων που έχουν υπαχθεί στο ειδικό καθεστώς φορολογίας του άρθρου 45 του Ν.2859/2000, για την αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει των επιβατικών αυτοκινήτων που έχουν αγορασθεί για μεταπώληση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 45 του Ν.2859/2000, εφόσον η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του μεταβιβαζόμενου αυτοκινήτου οχήματος έχουν παραμείνει στη ΔΟΥ στην οποία έγινε η μεταβίβαση του αυτοκινήτου προς την επιχείρηση μεταπώλησης μέχρι και την ημερομηνία μεταπώλησης από αυτή σε τρίτο και το αυτοκίνητο κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν κυκλοφόρησε παράνομα. Για τις μεταπωλήσεις αυτής της περίπτωσης δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 10 μέχρι και 14 του άρθρου 81. Οι μεταπωλήτριες επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση μαζί με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος να συνυποβάλουν υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986, στην οποία να αναγράφουν τα πιο πάνω αυτοκίνητα που αγόρασαν ή πώλησαν στο οικείο έτος. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης.
- δ)** Προκειμένου για αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής μόνιμων κατοίκων εξωτερικού.
- ε)** Προκειμένου για αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν εμπορική ή γεωργική επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα.
- στ)** Προκειμένου για αγορά επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που

υπερβαίνουν σε ποσοστό το εξήντα επτά τοις εκατό (67%). Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία με ποσοστό πάνω από εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους.

ζ) Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 16 προκειμένου για συνταξιούχους οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.

3.2 Προσδιορισμός Δαπανών Διαβίωσης

Στα πλαίσια των ρυθμίσεων για την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής συμπεριλαμβάνονται και αλλαγές στο σύστημα υπολογισμού των τεκμηρίων διαβίωσης των φορολογούμενων.

Έτσι:

Τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης των φορολογουμένων, όπως ισχύουν για το οικονομικό έτος 2012 (χρήση 2011), ορίζονται με το άρθρο 16 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Ν.3986/2011, και αφορούν στα ακόλουθα:¹³

1. Κύρια κατοικία
2. Δευτερεύουσες κατοικίες
3. Επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ.
4. Ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης
5. Οικιακοί βοηθοί, οδηγοί αυτοκινήτων, δάσκαλοι και λοιπό προσωπικό
6. Σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου
7. Αεροσκάφη, ελικόπτερα, ανεμόπτερα
8. Εξωτερική – εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)

¹³ Πηγή <http://www.forin.gr/articles/article/5954/ta-tekmhria-dapanwn-diabiwshs-gia-to-oikonomiko-etos-2012>

9. Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν.3986/2011, πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού των ετησίων αντικειμενικών δαπανών διαβίωσης (τεκμήρια διαβίωσης) για τις κύριες και τις δευτερεύουσες κατοικίες, για τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ., για τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης καθώς και για τις εξωτερικές και εσωτερικές δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες). Σημειώνεται ότι στις αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης στις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί μεταβολές παρατίθενται και τα περσινά δεδομένα (οικ. έτος 2011) για συγκριτικούς σκοπούς.

1. Κύρια κατοικία

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται, μετά τις τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο άρθρο 16 του Κ.Φ.Ε. από το Ν.3986/2011, κλιμακωτά ως εξής:

Πίνακας 3.1

Κύρια κατοικία		
Τετραγωνικά μέτρα α' κατοικίας	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2011
Μέχρι 80τ.μ.	40 € τ.μ.	30 € τ.μ.
81-120τ.μ.	65 € τ.μ.	50 € τ.μ.
121-200τ.μ.	110 € τ.μ.	80 € τ.μ.
201 - 300τ.μ.	200 € τ.μ.	150 € τ.μ.
300τ.μ. και άνω	400 € τ.μ.	300 € τ.μ.

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Παρακάτω δίνονται ορισμένα παραδείγματα ούτως ώστε να γίνει σαφής ο τρόπος υπολογισμού των ετησίων αντικειμενικών δαπανών διαβίωσης.

- Για κύρια κατοικία 70τ.μ. η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής: $(70\tau.\mu. \times 40\text{€}) = 2.800\text{€}$

- Για κύρια κατοικία 90τ.μ. η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής:

$$(80\tau.\mu. \times 40\text{€}) + (10\tau.\mu. \times 65\text{€}) = 3.200 + 650 = 3.850\text{€}$$

- Για κύρια κατοικία 135τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής:

$$(80\tau.\mu. \times 40\text{€}) + (40\tau.\mu. \times 65\text{€}) + (15\tau.\mu. \times 110\text{€}) = 3.200 + 2.600 + 1.650 = 7.450\text{€}$$

- Για κύρια κατοικία 250τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής:

$$(80\tau.\mu. \times 40\text{€}) + (40\tau.\mu. \times 65\text{€}) + (80\tau.\mu. \times 110\text{€}) + (50\tau.\mu. \times 200\text{€}) = 3.200 + 2.600 + 8.800 + 10.000 = 24.600\text{€}$$

- Για κύρια κατοικία 330τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής:

$$(80\tau.\mu. \times 40\text{€}) + (40\tau.\mu. \times 65\text{€}) + (80\tau.\mu. \times 110\text{€}) + (100\tau.\mu. \times 200\text{€}) + (30\tau.\mu. \times 400\text{€}) = 3.200 + 2.600 + 8.800 + 20.000 + 12.000 = 46.600\text{€}$$

Στο τέλος της επόμενης υποενότητας με τίτλο «Δευτερεύουσες Κατοικίες», παρατίθενται αναλυτικοί πίνακες με τις ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης που αντιστοιχούν σε διαφόρων επιφανειών κύριες και δευτερεύουσες κατοικίες. Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες είναι ταξινομημένες στους εν λόγω πίνακες ανάλογα με την τιμή ζώνης στην οποία ανήκει η κάθε κατοικία.

Βοηθητικοί χώροι κύριας κατοικίας

Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται πλέον ποσό σαράντα ευρώ (40€) ανά τετραγωνικό μέτρο (σύμφωνα με το άρθρο 16 § 1 περίπτωση α' του Κ.Φ.Ε., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 28 § 1 του Ν.3986/2011).

Έτσι:

π.χ. Ένα διαμέρισμα εμβαδού 135τ.μ. με 50τ.μ. βοηθητικούς χώρους θα έχει τεκμήριο: (για περίπτωση κύριας κατοικίας)

$$7.450 \text{ ευρώ} + (50\tau.\mu. \times 40\text{€}) = 7.450 + 2000 = 9.450\text{€}.$$

Τιμές ζώνης

Τα παραπάνω ποσά προσυζάνονται, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, κατά σαραντα τοις εκατό (40%) προκειμένου για κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης από 2.800€έως 4.999€το τετραγωνικό μέτρο και κατά εβδομήντα τοις εκατό (70%) για περιοχές με τιμή ζώνης από 5.000€και άνω το τετραγωνικό μέτρο.

- Έτσι, για παράδειγμα εάν το ακίνητο του προηγούμενου παραδείγματος βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης 2.800€έως 4.999€ανά τ.μ., τότε η αντικειμενική ετήσια δαπάνη προσυζάνεται κατά 40% ως εξής:

$$7.450€ + (7.450€ \times 40\%) = 7.450 + 2.980 = 10.430€$$

- Αντίστοιχα, εάν το ακίνητο του προηγούμενου παραδείγματος βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης από 5.000€ανά τ.μ. και άνω, τότε η αντικειμενική ετήσια δαπάνη προσυζάνεται κατά 70% ως εξής:

$$7.450€ + (7.450€ \times 70\%) = 7.450 + 5.215 = 12.665€$$

Μονοκατοικίες

Ακόμα όταν πρόκειται για μονοκατοικίες τα παραπάνω ποσά αυζάνονται επιπλέον κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

Δηλαδή: Αν στο αρχικό παράδειγμα επρόκειτο για μονοκατοικία, τότε τα 7.450€ προσυζάνονται κατά 20% ως εξής:

$$7.450€ + (7.450€ \times 20\%) = 7.450 + 1.490 = 8.940€$$

2. Δευτερεύουσες κατοικίες

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μιας ή περισσοτέρων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών, καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, ορίζεται στο ένα δεύτερο (1/2) της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης όπως αυτή ορίζεται στην περίπτωση της κύριας κατοικίας.

- Εάν δηλαδή στο παράδειγμα της κύριας κατοικίας, επρόκειτο για δευτερεύουσα κατοικία του φορολογούμενου, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη θα μειωνόταν στο 50% ως εξής: $7.450€ \times 50\% = 3.725€$

Στους ακόλουθους πίνακες παρατίθενται αναλυτικά τα τεκμήρια για συγκεκριμένα τ.μ. επιφάνειας για κατοικίες (διαμερίσματα, μονοκατοικίες, εξοχικά) σε περιοχές όλων των τιμών ζώνης.

**Αναλυτικοί πίνακες υπολογισμού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης
διαβίωσης για τις κύριες και τις δευτερεύουσες κατοικίες**

Πίνακας 3.2

Επιφάνεια	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης έως 2.799 € /τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	2.400,00 €	2.880,00 €	1.200,00 €
70	2.800,00 €	3.360,00 €	1.400,00 €
80	3.200,00 €	3.840,00 €	1.600,00 €
90	3.850,00 €	4.620,00 €	1.925,00 €
100	4.500,00 €	5.400,00 €	2.250,00 €
110	5.150,00 €	6.180,00 €	2.575,00 €
120	5.800,00 €	6.960,00 €	2.900,00 €
130	6.900,00 €	8.280,00 €	3.450,00 €
140	8.000,00 €	9.600,00 €	4.000,00 €
150	9.100,00 €	10.920,00 €	4.550,00 €
200	14.600,00 €	17.520,00 €	7.300,00 €
250	24.600,00 €	29.520,00 €	12.300,00 €

300	34.600,00 €	41.520,00 €	17.300,00 €
330	46.600,00 €	55.920,00 €	23.300,00 €

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Πίνακας 3.3

Επιφάνεια	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης από 2.800 € /τ.μ. έως 4.999 € /τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	3.360,00 €	4.032,00 €	1.680,00 €
70	3.920,00 €	4.704,00 €	1.960,00 €
80	4.480,00 €	5.376,00 €	2.240,00 €
90	5.390,00 €	6.468,00 €	2.695,00 €
100	6.300,00 €	7.560,00 €	3.150,00 €
110	7.210,00 €	8.652,00 €	3.605,00 €
120	8.120,00 €	9.744,00 €	4.060,00 €
130	9.660,00 €	11.592,00 €	4.830,00 €
140	11.200,00 €	13.440,00 €	5.600,00 €
150	12.740,00 €	15.288,00 €	6.370,00 €
200	20.440,00 €	24.528,00 €	10.220,00 €

250	34.440,00 €	41.328,00 €	17.220,00 €
300	48.440,00 €	58.128,00 €	24.220,00 €
330	65.240,00 €	78.288,00 €	32.620,00 €

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Πίνακας 3.4

Επιφάνεια	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης άνω των 5.000 € /τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	4.080,00 €	4.896,00 €	2.040,00 €
70	4.760,00 €	5.712,00 €	2.380,00 €
80	5.440,00 €	6.528,00 €	2.720,00 €
90	6.545,00 €	7.854,00 €	3.272,50 €
100	7.650,00 €	9.180,00 €	3.825,00 €
110	8.755,00 €	10.506,00 €	4.377,50 €
120	9.860,00 €	11.832,00 €	4.930,00 €
130	11.730,00 €	14.076,00 €	5.865,00 €
140	13.600,00 €	16.320,00 €	6.800,00 €
150	15.470,00 €	18.564,00 €	7.735,00 €
200	24.820,00 €	29.784,00 €	12.410,00 €

250	41.820,00 €	50.184,00 €	20.910,00 €
300	58.820,00 €	70.584,00 €	29.410,00 €
330	79.220,00 €	95.064,00 €	39.610,00 €

Πηγή: <http://www.forin.gr>

3. Επιβατικά αυτοκίνητα Ιδιωτικής Χρήσης (Ε.Ι.Χ. ή Ι.Χ.)

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης (Ε.Ι.Χ.), με τις τροποποιήσεις του Ν.3986/2011 στο άρθρο 16 του Κ.Φ.Ε., ορίζεται ως εξής (παρατίθενται για συγκριτικούς σκοπούς και τα περσινά μεγέθη στην τρίτη στήλη):

Πίνακας 3.5

Κυβικά εκατοστά Ι.Χ.	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2011
Μέχρι 1.200 κυβικά εκατοστά	4.000 €	3.000 €
1200 - 2.000 κυβικά εκατοστά	+ 600 € /100κ.ε.	+ 300 € /100κ.ε.
2.000 - 3.000 κυβικά εκατοστά	+ 900 € /100κ.ε.	+ 500 € /100κ.ε.
3.000 κυβικά εκατοστά και άνω	+ 1200 € /100κ.ε.	+ 700 € /100κ.ε.

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Παρατηρείται ότι για οχήματα μέχρι 1.200 κυβικά εκατοστά η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι σταθερή, ενώ για οχήματα άνω των 1.200 κυβικών εκατοστών η αντικειμενική δαπάνη αυξάνεται κλιμακωτά όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα.

- Οπότε: Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ένα αυτοκίνητο 1.600 κυβικών εκατοστών είναι : $4.000€ + (600€ \times 4) = 6.400€$.

Παλαιότητα Ι.Χ.

Τα παραπάνω ποσά ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης για κάθε αυτοκίνητο μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητα του, η οποία υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα, κατά ποσοστό που δίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.6

Ποσοστά Παλαιότητας Ι.Χ. αυτοκινήτων	
Από 5 έως 10 έτη	30%
Πάνω από 10 έτη	50%

Πηγή: <http://www.forin.gr>

- Εάν δηλαδή, το αυτοκίνητο του προηγούμενου παραδείγματος είναι 6 ετών, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του μειώνεται κατά 30% ως εξής:

$$6.400 - (6.400 \times 30\%) = 4.480 \text{ ευρώ.}$$

Παρακάτω παρατίθενται αναλυτικά τα τεκμήρια για Ι.Χ. με κυβισμό από 1000 έως 3500 κυβικά σε συνάρτηση με την παλαιότητα τους. Τονίζεται ότι στη δεύτερη γραμμή αναγράφονται αναλυτικά τα έτη πρώτης κυκλοφορίας προς διευκόλυνση των αναγνωστών.

Πίνακας 3.7

Κυβικά εκατοστά	Αντικειμενική δαπάνη Ι.Χ. αυτοκινήτων - Οικονομικό έτος 2012 (χρήση του 2011)		
	Μέχρι και 5 έτη	Από 5 έτη έως 10 έτη	Πάνω από 10 έτη
	Έτος πρώτης κυκλοφορίας 2011, 2010, 2009, 2008, 2007	Έτος πρώτης κυκλοφορίας 2006, 2005, 2004, 2003, 2002	Έτος πρώτης κυκλοφορίας 2001 και πριν
1000	4.000,00	2.800,00	2.000,00
1200	4.000,00	2.800,00	2.000,00
1300	4.600,00	3.220,00	2.300,00
1400	5.200,00	3.640,00	2.600,00
1500	5.800,00	4.060,00	2.900,00
1600	6.400,00	4.480,00	3.200,00

1700	7.000,00	4.900,00	3.500,00
1800	7.600,00	5.320,00	3.800,00
2000	8.800,00	6.160,00	4.400,00
2500	13.300,00	9.310,00	6.650,00
3000	17.800,00	12.460,00	8.900,00
3500	23.800,00	16.660,00	11.900,00

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Αντίκες και αναπηρικά αυτοκίνητα

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται για Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας (αντίκες) το οποίο εκδίδεται από αρμόδιο διεθνή ή ημεδαπό φορέα, καθώς και για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους.

Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους, θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής, για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους.

Αντικειμενική δαπάνη των Ι.Χ. εταιρειών

Στις περιπτώσεις εταιριών, ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ανωνύμων ή αστικών, καθώς και των κοινωνιών και κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των:

1. Ομόρρυθμων ή απλών, εκτός των ετερόρρυθμων, εταιριών ή κοινωνιών ή μελών της κοινοπραξίας φυσικών προσώπων, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία, προκειμένου περί ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιριών ή στην κοινωνία ή στην κοινοπραξία,
2. Των φυσικών προσώπων, μελών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην

εταιρία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές αυτής δεν είναι εταίροι της.

3. Των διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης.
4. Των διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανωνύμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, επιμεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους.

Αν στις πιο πάνω περιπτώσεις οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, καθώς και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των φυσικών προσώπων, που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Αλλοδαπά νομικά πρόσωπα

Για τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 107, καθώς και για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις, το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης, ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της αλλοδαπής επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή την αλλοδαπή επιχείρηση ή προΐσταται του γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου. Η αντικειμενική αυτή δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρία να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Σύζυγος και προστατευόμενα μέλη

Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα προστατευόμενα μέλη είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη

που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης.

Ανήλικος κάτοχος I.X.

Η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, του οποίου κύριος ή κάτοχος είναι ανήλικο τέκνο, λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και αν αυτός έχασε τη γονική μέριμνα, τότε λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του άλλου γονέα.

Μεταβίβαση I.X. κατά τη διάρκεια του έτους

Αν αποκτηθεί ή μεταβιβασθεί με οποιονδήποτε τρόπο επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης κατά τη διάρκεια του έτους, η αντικειμενική δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Τα ίδια εφαρμόζονται και σε περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία.

Εικονική μεταβίβαση

Αν μεταβιβασθεί ή αποκτηθεί εικονικά αυτοκίνητο από περισσότερα πρόσωπα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για καθέναν από τους συμβαλλομένους. Εικονική θεωρείται η μεταβίβαση ή η κτήση που πραγματοποιείται ιδίως μεταξύ συγγενών εξ' αίματος ή εξ' αγχιστείας κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, επιτρέπεται όμως η ανταπόδειξη.

Συγκυριότητα

Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου.

Εκπαιδευτές οδηγών – Επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων

Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων, καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής

δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη.

Ενοικίαση ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων ιδιωτικής ή μικτής χρήσης

Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει το μισθωτή τους. Οι διατάξεις για τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ. εφαρμόζονται ανάλογα και για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των αυτοκινήτων μικτής χρήσης και των αυτοκινήτων τύπου JEEP.

4. Ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, με εξαίρεση τα εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, καθώς και τα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, ορίζεται όπως προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι στη συγκεκριμένη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δε σημειώθηκε καμία μεταβολή με το Ν.3986/2011.

5. Οικιακοί βοηθοί, οδηγοί αυτοκινήτων, δάσκαλοι και λοιπό προσωπικό

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό ορίζεται στο εκάστοτε κατώτατο όριο αμοιβών όπως αυτό προσδιορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Σημειώνεται επίσης ότι στη συγκεκριμένη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δε σημειώθηκε καμία μεταβολή με το Ν.3986/2011.

Σημείωση:

Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό ή όταν ο ίδιος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό και άνω (67%) από διανοητική υστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και απασχολεί ένα νοσοκόμο.

6. Σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν εκτιμάται με βάση το κόστος τελών ελλιμενισμού, ασφαλιστρών, καυσίμων, συντήρησης και πρακτόρευσης και ορίζεται, ανάλογα με τα μέτρα ολικού μήκους του σκάφους, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 3.8.α.

Ολικό μήκος	Αντικειμενική δαπάνη για Μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη	
	<u>Ισχύουσα</u> ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2011
Μέχρι 5 μέτρα	4.000 €	3.000 ευρώ
Πάνω από 5 μέτρα	+ 2.000 €το μέτρο	4.000 ευρώ

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Παρατηρείται ότι η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για τα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου υπολογίζεται πλέον κλιμακωτά για σκάφη πάνω από 5 μέτρα και για κάθε (επιπλέον των 5) μέτρο, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με τα όσα ίσχυσαν κατά την περσινή χρονιά. Για την ευκολότερη κατανόηση του παραπάνω ακολουθεί το εξής παράδειγμα: **π.χ.** Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για το οικονομικό έτος 2012 θα είναι:

- i. Για ταχύπλοο 4 μέτρων → 4.000 €
- ii. Για ταχύπλοο 6 μέτρων → 6.000 € (4.000€ + 1 μέτρο × 2.000€)
- iii. Για ταχύπλοο 10 μέτρων → 14.000 € (4.000€ + 5 μέτρα × 2.000€).

Αναλυτικά, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των μηχανοκίνητων σκαφών ανοικτού τύπου με βάση το ολικό μήκος έχει ως εξής:

Πίνακας 3.8.β.

Μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη	
Ολικό μήκος	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη
4	4.000,00 €
5	4.000,00 €
6	6.000,00 €
7	8.000,00 €
8	10.000,00 €
9	12.000,00 €
10	14.000,00 €

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Πίνακας 3.9

Μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη (ιστιοφόρα και μηχανοκίνητα) με χώρο ενδιαίτησης		
Ολικό μήκος	Ισχύουσα Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2011
Μέχρι 7 μέτρα	12.000 €	8.000 ευρώ
Πάνω από 7 μέτρα έως 10 μέτρα	3.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+2.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 10 μέτρα έως 12 μέτρα	7.500 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+5.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 12 μέτρα μέχρι 15 μέτρα	15.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+10.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 15 μέτρα έως 18 μέτρα	22.500 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+15.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 18 μέτρα έως 22 μέτρα	30.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+20.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 22 μέτρα	50.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+35.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Παρατηρείται ότι για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη μέχρι επτά μέτρα η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι σταθερή και ίση με 8.000 ευρώ. Από 7 μέτρα και άνω, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαμορφώνεται κλιμακωτά.

Παράδειγμα: Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη μηχανοκίνητου σκάφους με χώρο ενδιαίτησης και ολικό μήκος 11 μέτρα είναι:

$$8.000\text{€} + (2.000\text{€} \times \text{μέτρα}) + (5.000\text{€} \times \text{μέτρο}) = 19.000 \text{ ευρώ.}$$

Ιστιοφόρα σκάφη

Στην περίπτωση που το σκάφος είναι ιστιοφόρο το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%).

Πλοία αναψυχής από ξύλο που κατασκευάζονται ή έχουν κατασκευασθεί στην Ελλάδα

Κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) μειώνεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και για πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο, τύπων "τρεχαντήρι", "βαρκαλάς", "πέραμα", "τσερνίκι" και "λίμπερτυ", που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση.

Παλαιότητα σκαφών

Η τεκμαρτή δαπάνη για κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%) αν πρόκειται για χρονικό διάστημα άνω των πέντε (5) έτων και μέχρι δέκα (10) έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και τριάντα τοις εκατό (30%) αν πρόκειται για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη.

Έτσι:

π.χ. Στο παραπάνω παράδειγμα του μηχανοκίνητου σκάφους με χώρο ενδιαίτησης με ολικό μήκος 11 μέτρα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη μειώνεται από 19.000 ευρώ σε 16.150 ευρώ, αν το σκάφος αυτό ήταν 7 ετών, αφού:

$$19.000\text{€} - (19.000\text{€} \times 15\%) = 19.000\text{€} - 2.850\text{€} = 16.150\text{€}$$

Μόνιμο πλήρωμα

Για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος.

Σκάφη επαγγελματικής χρήσης

Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για την αντικειμενική δαπάνη. Οι διατάξεις για τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ., εκτός αυτών που αναφέρονται στην παλαιότητα των αυτοκινήτων, εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση αυτή.

Ορισμοί σκαφών σύμφωνα με το Ν. 2743/1999

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.2743/1999:

- **«πλοίο αναψυχής»** θεωρείται κάθε σκάφος ολικού μήκους άνω των επτά (7) μέτρων, το οποίο, είτε διαθέτει είτε όχι χώρους ενδιαίτησης, έχει τη δυνατότητα, από τη γενική κατασκευή του, να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση ταξιδιών αναψυχής ή και περιήγησης.
- **«Επαγγελματικό πλοίο αναψυχής»** είναι το πλοίο αναψυχής, που έχει μεταφορική ικανότητα μέχρι και σαράντα εννέα (49) επιβατών, το οποίο διαθέτει χώρους ενδιαίτησης, πέραν αυτών του πληρώματος, και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση ταξιδιών αναψυχής ή και περιήγησης με ολική ναύλωση.
- **«Ιδιωτικό πλοίο αναψυχής»** είναι το πλοίο αναψυχής που δεν είναι επαγγελματικό σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Ορίζεται, επίσης, από το άρθρο 1 του Ν.2743/1999 ότι:

- **«Ιστιοφόρο πλοίο αναψυχής»** είναι το πλοίο αναψυχής, το οποίο διαθέτει επαρκή ιστιοφορία, ως κύριο μέσο πρόωσης, φέρει βοηθητικό κινητήρα πρόωσης και συγκεντρώνει τα κριτήρια καθορισμού του ως ιστιοφόρου, όπως αυτά ισχύουν.
- **«Μηχανοκίνητο πλοίο αναψυχής»** είναι το πλοίο αναψυχής το οποίο διαθέτει μηχανή, ως κύριο μέσο πρόωσης για ναυσιπλοΐα, και βοηθητικό μέσο πρόωσης, εάν αυτό απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις, το οποίο και αναφέρεται στο πιστοποιητικό ασφαλείας.
- **Τέλος**, αναφέρεται ρητά ότι οι **«χώροι ενδιαίτησης»** είναι οι κλειστοί χώροι διαμονής, σίτισης και υγιεινής του πλοίου.

Αναλυτικά, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των μηχανοκίνητων ή μικτών σκαφών με χώρο ενδιαίτησης βάσει του ολικού μήκους αλλά και του έτους νηολόγησης, έχει ως εξής:

Πίνακας 3.10

Ολικό μήκος	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης		
	Έτος νηολόγησης 2011, 2010, 2009, 2008, 2007	Έτος νηολόγησης 2006, 2005, 2004, 2003, 2002	Έτος νηολόγησης 2001 και πριν
5 μέτρα	12.000 €	10.200 €	8.400 €
6 μέτρα	12.000 €	10.200 €	8.400 €
7 μέτρα	12.000 €	10.200 €	8.400 €
8 μέτρα	15.000 €	12.750 €	10.500 €
9 μέτρα	18.000 €	15.300 €	12.600 €
10 μέτρα	21.000 €	17.850 €	14.700 €
11 μέτρα	28.500 €	24.225 €	19.950 €
12 μέτρα	36.000 €	30.600 €	25.200 €
13 μέτρα	51.000 €	43.350 €	35.700 €
14 μέτρα	66.000 €	56.100 €	46.200 €
15 μέτρα	81.000 €	68.850 €	56.700 €
16 μέτρα	103.500 €	87.975 €	72.450 €
17 μέτρα	126.000 €	107.100 €	88.200 €
18 μέτρα	148.500 €	126.225 €	103.950 €

19 μέτρα	178.500 €	151.725 €	124.950 €
20 μέτρα	208.500 €	177.225 €	145.950 €
21 μέτρα	238.500 €	202.725 €	166.950 €
22 μέτρα	268.500 €	228.225 €	187.950 €
23 μέτρα	318.500 €	270.725 €	222.950 €
24 μέτρα	368.500 €	313.225 €	257.950 €
25 μέτρα	418.500 €	355.725 €	292.950 €

Πηγή: <http://www.forin.gr>

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όταν το μήκος του σκάφους δεν είναι ακέραιος αριθμός μέτρων, τότε υπολογίζεται η αντικειμενική δαπάνη με βάση τον αμέσως επόμενο ακέραιο αριθμό μέτρων, όπως ορίζεται στην Εγκ. ΠΟΛ.1110/1997.

Για παράδειγμα, σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπ. Οικονομικών, για ένα σκάφος μήκους 7,2 μέτρων, η αντικειμενική δαπάνη θα υπολογιστεί με ολικό μήκος σκάφους 8 μέτρα.

7. Αεροσκάφη, ελικόπτερα, ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν, ορίζεται ως εξής:

Ανεμόπτερα

Για ανεμόπτερα η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ.

Αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα καθώς και ελικόπτερα

Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα καθώς και για ελικόπτερα η ετήσια αντικειμενική δαπάνη υπολογίζεται βάση των ίππων ισχύος του κινητήρα τους και ο τρόπος υπολογισμού της φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.11

Ίπποι ισχύος κινητήρα	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη
0-150	65.000 ευρώ
150 και άνω	500 ευρώ για κάθε ίππο

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Παρατηρείται από τον πίνακα ότι, για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα καθώς και ελικόπτερα με ισχύ κινητήρα μέχρι 150 ίππους η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι σταθερή και ίση με εξήντα πέντε χιλιάδες ευρώ (65.000€). Από 150 ίππους και άνω, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαμορφώνεται κλιμακωτά αυξάνοντας τη δαπάνη κατά πεντακόσια ευρώ (500€) για κάθε ίππο πέραν των 150 ίπων.

Έτσι, για παράδειγμα, για ένα αεροσκάφος με ισχύ κινητήρα 140 ίππους, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι 65.000 ευρώ ενώ για ένα αεροσκάφος με ισχύ κινητήρα 162 ίππους, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη θα είναι:

$$65.000\text{€} + (500\text{€} \times 12\text{Ίππους}) = 65.000\text{€} + 6000\text{€} = 71.000\text{€}.$$

Αεριοπροωθούμενα (JET)

Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET), η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ανέρχεται στο ποσό των διακοσίων ευρώ (200€) για κάθε λίμπρα ώθησης.

Οι διατάξεις για τα επιβατικά αυτοκίνητα I.X., εκτός της ακινησίας και παλαιότητας, εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

Σημειώνεται ότι: Οι διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. που αφορούν αεροσκάφη, ελικόπτερα κλπ δε μεταβλήθηκαν με το Ν.3986/2011.

8. Εξωτερική – εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνεια της, ανά κλίμακα, ως εξής:

Πίνακας 3.12

Εξωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)

Τετραγωνικά μέτρα	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2011
0-60	160 €/το τ.μ.	100 €/το τ.μ.
60 και άνω	320 €/το τ.μ.	200 €/το τ.μ.

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Παρατηρείται ότι η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για τις εξωτερικές πισίνες υπολογίζεται κλιμακωτά ανάλογα με την επιφάνεια τους.

Δηλαδή: Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για μία εξωτερική πισίνα 65τ.μ. είναι:

$$(60\tau.μ. \times 160\text{€}) + (5\tau.μ. \times 320\text{€}) = 9.600\text{€} + 1.600\text{€} = 11.200\text{€}$$

Όταν πρόκειται για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα παραπάνω ποσά διπλασιάζονται. Στον επόμενο πίνακα φαίνεται πως διαμορφώνεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης.

Πίνακας 3.13

Εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης		
Τετραγωνικά μέτρα	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικονομικό έτος 2011
0-60	320 €/το τ.μ.	200 €/το τ.μ.
60 και άνω	640 €/το τ.μ.	400 €/το τ.μ.

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Όμοια με πριν, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για μία εσωτερική πισίνα 65τ.μ. είναι:

$$(60\tau.μ. \times 320\text{€}) + (5\tau.μ. \times 640\text{€}) = 19.200 + 3.200 = 22.400\text{€}$$

9. Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη

Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες ευρώ (3000€)για φορολογούμενο που είναι άγαμος και σε πέντε χιλιάδες ευρώ (5000€)για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.

3.3 Μείωση - Αμφισβήτηση Αντικειμενικών Δαπανών

Παρακάτω αναφέρονται περιπτώσεις αμφισβήτησης των αντικειμενικών δαπανών ή μείωσης αυτών κατά ένα ποσοστό.

Συνταξιούχοι - Μείωση ετήσιων αντικειμενικών δαπανών κατά 30%

Σύμφωνα με το άρθρο 18 περίπτωση ζ' του Κ.Φ.Ε. «Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κ.Φ.Ε., προκειμένου για συνταξιούχους που έχουν υπερβεί το εξηκοστό πέμπτο έτος (65^ο) της ηλικίας τους, εφαρμόζονται μειωμένες ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες κατά τριάντα τοις εκατό (30%) των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.»

Αμφισβήτηση ετήσιου συνολικού ποσού αντικειμενικής δαπάνης

Το ετήσιο συνολικό ποσό της αντικειμενικής δαπάνης, που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, μπορεί να αμφισβητηθεί από τον φορολογούμενο όταν αυτό είναι μεγαλύτερο από την πραγματική δαπάνη του φορολογουμένου και των μελών που τον βαρύνουν, εφόσον αυτό αποδεικνύεται από τον υπόχρεο με βάση πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία.

Τέτοια περιστατικά συντρέχουν ιδίως στο πρόσωπο των υπόχρεων, οι οποίοι: υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους στις Ένοπλες Δυνάμεις,

1. Είναι φυλακισμένοι
2. Νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική
3. Είναι άνεργοι και δικαιούνται βοήθημα ανεργίας
4. Συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, λόγω αποδεδειγμένης συμβολής στις δαπάνες αυτές των συγγενών τους με την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι αυτοί έχουν εισόδημα από εμφανείς πηγές
5. Είναι ορφανοί ανήλικοι οι οποίοι έχουν στην κυριότητα τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας τους
6. Προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι για λόγους ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την αντικειμενική.

Όταν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές, ο φορολογούμενος υποχρεούται να υποβάλει μαζί με τη δήλωση του και τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του.

Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του φορολογουμένου και μειώνει ανάλογα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη, στην οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία.

Στις πιο πάνω 1 και 5 περιπτώσεις, η διαφορά μεταξύ της αντικειμενικής δαπάνης και της πραγματικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου. Αν πρόκειται για τους γονείς, η διαφορά αντικειμενικής δαπάνης καταλογίζεται σε εκείνον που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.

3.4 Έκτακτες Εισφορές σε Αντικειμενικές Δαπάνες

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του ΚΦΕ, όπως αυτό διαμορφώθηκε στο κεφαλαίου Δ' του Ν.3986/2011, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 152 την 1η Ιουλίου 2011, επιβάλλεται Έκτακτη εισφορά σε αντικειμενικές δαπάνες. Ορίζεται ως παρακάτω:

Έκτακτη εισφορά σε αντικειμενικές δαπάνες:

- 1) Επιβάλλεται έκτακτη εισφορά στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτουν από την κυριότητα ή κατοχή επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, αεροσκαφών, ελικοπτέρων και ανεμοπτέρων, καθώς και δεξαμενών κολύμβησης, όπως αυτά προκύπτουν από τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2011.
- 2) Η έκτακτη εισφορά που επιβάλλεται στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, υπολογίζεται αναλυτικά ως εξής:
 - α) Για επιβατικά αυτοκίνητα άνω των χιλίων εννιακοσίων είκοσι εννέα (1.929) κυβικών εκατοστών, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%). Από την επιβολή της έκτακτης εισφοράς εξαιρούνται τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης με παλαιότητα άνω των δέκα (10) ετών από το έτος πρώτης κυκλοφορίας τους στην Ελλάδα, καθώς και τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης αναπήρων, τα οποία απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας.

- β)** Για σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης του σκάφους επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%). Δεν λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για την αμοιβή του πληρώματος. Από την επιβολή της έκτακτης εισφοράς εξαιρούνται τα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα ή μη, ολικού μήκους μέχρι έξι (6) μέτρα.
- γ)** Για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).
- δ)** Για δεξαμενές κολύμβησης, εσωτερικές και εξωτερικές, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%). Η εισφορά του παρόντος άρθρου βεβαιώνεται οίκοθεν από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για τη φορολογία του φυσικού προσώπου με βάση τους τίτλους βεβαίωσης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Κ.Φ.Ε.. Για τον υπολογισμό της εισφοράς εκδίδεται εκκαθαριστικό σημείωμα, αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται στον υπόχρεο.
- 3)** Η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ή υποβολής αίτησης για διοικητική επίλυση της διαφοράς, καθώς και η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου, δεν αναστέλλει τη βεβαίωση και την είσπραξη της οφειλής που προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος.
- 4)** Η εισφορά που επιβάλλεται σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, βεβαιώνεται και καταβάλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 29.
- 5)** Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζονται τυχόν απαιτούμενες πρόσθετες λεπτομέρειες και θέματα της διαδικασίας εφαρμογής των διατάξεων της έκτακτης εισφοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ & ΕΙΔΙΚΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

4.1 Φορολόγηση Κατοίκων Εξωτερικού

Η εργασία στο εξωτερικό αποτελεί συχνή επιλογή στην ελληνική πραγματικότητα και στη δύσκολη περίοδο που διανύει η χώρα. Το ζήτημα της φορολόγησης των κατοίκων του εξωτερικού, εκ των πραγμάτων, αποτελεί ένα από τα ζητήματα που θα απασχολούν τώρα αλλά και στο άμεσο μέλλον λογιστές, φορολογικούς συμβούλους και φορολογούμενους. Για το λόγο αυτό, στο παρόν κεφάλαιο παρατίθενται συγκεντρωμένες και αναλυμένες, οι κύριες διατάξεις που αφορούν τη φορολόγηση των κατοίκων του εξωτερικού.

Η έννοια της φορολογικής κατοικίας¹⁴

Η έννοια της φορολογικής κατοικίας και κατ' επέκταση αυτή του φορολογικού κατοίκου της Ελλάδας είναι η αρχή για την καλύτερη κατανόηση του ζητήματος της

¹⁴ Πηγή: <http://www.forin.gr/articles/article/6198/h-forologhsh-twn-katoikwn-ekswterikou?featured=1>

φορολόγησης των κατοίκων του εξωτερικού καθώς η φορολογική κατοικία προσδιορίζει τον τόπο φορολόγησης του εισοδήματος των φορολογουμένων. Σύμφωνα με το άρθρο 2 §1 του Κ.Φ.Ε., όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 §1 του Ν.3943/2011, από 31-3-2011, φορολογικός κάτοικος της Ελλάδας θεωρείται όποιος διαμένει στην Ελλάδα για διάστημα που υπερβαίνει τις 183 ημέρες μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος (δηλαδή σε διάστημα μεγαλύτερο του μισού του ημερολογιακού έτους).

Αντικείμενο της φορολογίας εισοδήματος για τους φορολογικούς κατοίκους της Ελλάδας είναι το παγκόσμιο εισόδημα τους.

Αντιθέτως, τα πρόσωπα που δεν είναι ούτε κάτοικοι της Ελλάδας ούτε συνήθως διαμένοντες σε αυτήν ορίζεται ότι φορολογούνται μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα.

Ακολουθεί ένα σχετικό παράδειγμα προκειμένου να γίνει κατανοητός ο ορισμός της φορολογικής κατοικίας.

- **π.χ.** Εργαζόμενος εγκαθίσταται στη χώρα Α με σύμβαση εργασίας από το Σεπτέμβριο του 2011 έως τον Αύγουστο του 2012. Για το ημερολογιακό έτος 2011, κατοικεί στη χώρα Α επί 4 μήνες, δηλαδή 120 ημέρες. Επομένως, ως φορολογική του κατοικία ορίζεται η Ελλάδα και θα φορολογηθεί στην Ελλάδα για το παγκόσμιο εισόδημα του με τη δήλωση που θα υποβάλει το 2012.

Το ημερολογιακό έτος 2012 κατοικεί στη χώρα Α για 8 μήνες (Ιανουάριο - Αύγουστο), δηλαδή 240 ημέρες. Επομένως, ως φορολογική του κατοικία ορίζεται η χώρα Α. Στην Ελλάδα θα φορολογηθεί μόνο για το εισόδημα που τυχόν προκύπτει στην Ελλάδα (π.χ. ενοίκια) με τη δήλωση που θα υποβάλει το 2013.

Ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης της συνήθους διαμονής

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 §1 του Κ.Φ.Ε., το βάρος της απόδειξης της συνήθους διαμονής το φέρει ο φορολογούμενος. Ειδικότερα, σύμφωνα με διατάξεις του άρθρου 61 των §7 και §8 του Κ.Φ.Ε., όπως προστέθηκαν με το άρθρο 12 της §5 του Ν.3943/2011, το φυσικό πρόσωπο που δηλώνει ότι υπόκειται σε φόρο μόνο για το εισόδημά του που προκύπτει στην Ελλάδα, υποχρεούται να υποβάλλει τα

δικαιολογητικά που ορίζονται σύμφωνα με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Αν τα δικαιολογητικά δεν υποβληθούν ή υποβληθούν εκπρόθεσμα, το φυσικό πρόσωπο θεωρείται ότι έχει την κατοικία του στην Ελλάδα. Η συγκεκριμένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εκκρεμεί στην παρούσα φάση. Το παρόν άρθρο θα ενημερωθεί μόλις η απόφαση αυτή δημοσιευτεί.

Μεταφορά κατοικίας ή συνήθους διαμονής σε κράτος που εμπίπτει στον κατάλογο των μη συνεργάσιμων κρατών

Σύμφωνα με το άρθρο 76 §5 του Κ.Φ.Ε., όπως προστέθηκε με το άρθρο 12 §6 του Ν.3943/2011, αν ο υπόχρεος σε δήλωση μεταφέρει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε κράτος που εμπίπτει στον κατάλογο των κρατών που περιέχεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 51Α, θεωρείται ότι έχει την κατοικία του στην Ελλάδα και υπόκειται σε φόρο για το παγκόσμιο εισόδημά του.

Σημείωση: Ο κατάλογος των συγκεκριμένων κρατών παρατίθεται αναλυτικά στην απόφαση με αριθμ.ΔΟΣ Α 1150236 ΕΞ2010 του Υπ. Οικονομικών. Για το έτος 2012, τα μη συνεργάσιμα κράτη καθορίζονται από την απόφαση με αριθμ. ΔΟΣ Α 1177722 ΕΞ 2011 του Υπ. Οικονομικών.

Μεταφορά κατοικίας ή συνήθους διαμονής σε κράτος με προνομιακό φορολογικό καθεστώς

Σύμφωνα με το άρθρο 76 §6 περίπτωση α' του Κ.Φ.Ε., όπως προστέθηκε με το άρθρο 12 §6 του Ν.3943/2011, αν ο υπόχρεος σε δήλωση μεταφέρει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εκτός Ελλάδας και υπαγόταν σε φόρο στην Ελλάδα για το παγκόσμιο εισόδημά του τα τελευταία πέντε έτη πριν από τη δήλωση μεταβολής της κατοικίας ή της συνήθους διαμονής του, θεωρείται ότι υπόκειται σε φόρο στην Ελλάδα, για το παγκόσμιο εισόδημά του για χρονικό διάστημα πέντε ετών, που αρχίζει από την υποβολή της δήλωσης μεταβολής της κατοικίας ή της συνήθους διαμονής του, εφόσον:

- 1) Μεταβάλλει την κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του με μεταφορά της σε κράτος στο οποίο το εισόδημά του υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς

Σημείωση: Σύμφωνα με το άρθρο 51Α §7 του Κ.Φ.Ε, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα θεωρείται ότι υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς σε κράτος εκτός της Ελλάδας, ακόμα και αν η κατοικία

του ή η καταστατική ή η πραγματική έδρα ή η εγκατάσταση του ευρίσκεται σε κράτος – μέλος της Ε.Ε., εάν σε αυτό το κράτος:

- Δεν υπόκειται σε φορολογία ή εάν υπόκειται, δε φορολογείται εν τοις πράγμασιν.
- Υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, ο οποίος είναι «ίσος ή κατώτερος με τα εξήντα εκατοστά του φορολογικού συντελεστή» που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν κάτοικος ή είχε την έδρα του ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα κατά την έννοια του άρθρου 100 του Κ.Φ.Ε.

2) Διαθέτει σημαντικά οικονομικά συμφέροντα στην Ελλάδα.

Σημείωση: Σύμφωνα με το άρθρο 76 §6 περίπτωση β' του Κ.Φ.Ε., όπως προστέθηκε με το άρθρο 12 §6 του Ν.3943/2011, το φυσικό πρόσωπο θεωρείται ότι έχει σημαντικά οικονομικά συμφέροντα στην Ελλάδα, εφόσον κατά τη δήλωση μεταβολής της κατοικίας ή της συνήθους διαμονής του:

- Συμμετέχει σε ποσοστό τουλάχιστον 25% σε εταιρεία που υπόκειται σε φόρο σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 2 (Ο.Ε., Ε.Ε. κ.λπ.) ή συμμετέχει σε ποσοστό τουλάχιστον 5% σε νομικό πρόσωπο που υπόκειται σε φόρο σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 101 (Α.Ε., Ε.Π.Ε. και κάθε είδους κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο).
- Το εισόδημά του που προκύπτει στην Ελλάδα υπερβαίνει το 30% των συνολικών του εισοδημάτων ή υπερβαίνει το ποσό των σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ.
- Η αξία των περιουσιακών του στοιχείων στην Ελλάδα, από τα οποία προκύπτει εισόδημα, υπερβαίνει το 30% της αξίας των συνολικών περιουσιακών του στοιχείων ή υπερβαίνει σε ύψος το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ.

Ειδικές κατηγορίες

Παρουσιάζονται ακολούθως, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, περιπτώσεις φυσικών προσώπων κατοίκων του εξωτερικού που τυγχάνουν διαφορετικής αντιμετώπισης από τα γενικώς οριζόμενα στον Κ.Φ.Ε.:

- Τα φυσικά πρόσωπα με ελληνική ιθαγένεια που υπηρετούν στην αλλοδαπή και συνδέονται με οποιαδήποτε σχέση εργασίας με Φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή με θεσμικό όργανο της Ε.Ε. ή διεθνή οργανισμό (όπως π.χ. οι διπλωμάτες και

άλλα πρόσωπα σε κυβερνητικές υπηρεσίες), θεωρείται ότι συνεχίζουν να έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα και επομένως φορολογούνται στην Ελλάδα για το παγκόσμιο εισόδημα τους παρότι δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα. Ομοίως, θεωρούνται ότι έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα και τα μέλη της οικογένειας που το βαρύνουν, εκτός αν έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους σε κράτος στο οποίο υπόκεινται σε φόρο για το παγκόσμιο εισόδημά τους και το κράτος αυτό δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των μη συνεργάσιμων κρατών (Άρθρο 2 §2 του Κ.Φ.Ε.)

- Για τους καθηγητές που εργάζονται σε σχολεία της Γερμανίας με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, τα εισοδήματά τους απαλλάσσονται κατά 50%, σύμφωνα με την περίπτωση 5ιε' του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε., όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 21 §1 περίπτωση α' του Ν. 3943/2011. Ισχύει για εισοδήματα που αποκτήθηκαν από 1.1.2010 και μετά.
- Το αλλοδαπό προσωπικό των εγκατεστημένων στη χώρα μας με βάση τις διατάξεις του α.ν.89/1967 αλλοδαπών εμποροβιομηχανικών εταιριών, φορολογείται μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα. (Δείτε σχετικά την Εγκ.ΠΟΛ.1155/2011).

Υποχρέωση υποβολής δήλωσης

Η υποχρέωση υποβολής δήλωσης εισοδήματος για τους κατοίκους του εξωτερικού ορίζεται στις γενικές διατάξεις του Κ.Φ.Ε. και συγκεκριμένα στο άρθρο 61 του συγκεκριμένου νόμου. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 61 §1 του Κ.Φ.Ε., κάθε φυσικό πρόσωπο, για το οποίο συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε., έχει υποχρέωση να υποβάλλει δήλωση, εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημα του υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων ευρώ (3.000€). Υποχρέωση υποβολής δήλωσης υπάρχει επίσης και σε άλλες περιπτώσεις (π.χ. άσκηση ατομικής επιχείρησης, εισόδημα από ακίνητα πάνω από 600 ευρώ το έτος, διατήρηση δευτερευουσών κατοικιών με συνολική επιφάνεια πάνω από 150 τ.μ. και άλλα).

Χρόνος υποβολής

Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος εγκαθίσταται προσωρινά στο εξωτερικό ή για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος, η δήλωση υποβάλλεται στην προθεσμία υποβολής που ισχύει σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του Κ.Φ.Ε..

Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος, πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης, πρόκειται να εγκατασταθεί οριστικά στο εξωτερικό ή να μεταναστεύσει στο εξωτερικό για χρονικό διάστημα πάνω από έτος ή να μεταφέρει στην αλλοδαπή την περιουσία του που βρίσκεται στην Ελλάδα, θεωρείται, σύμφωνα με το άρθρο 62 §2 του Κ.Φ.Ε. ότι «λήγει η διαχειριστική περίοδος στην ημερομηνία αυτή και (ο φορολογούμενος) υποχρεούται να υποβάλει δήλωση και να καταβάλει το φόρο που αναλογεί στο συνολικό εισόδημά του, το οποίο απέκτησε μέχρι τη χρονολογία της αναχώρησής του ή της μεταφοράς της περιουσίας του στο εξωτερικό».

Ορισμός αντιπροσώπου

Σύμφωνα με το άρθρο 61 του Κ.Φ.Ε., αν ο φορολογούμενος κατοικεί στην αλλοδαπή, υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης είναι αλληλεγγύως με αυτόν, οι αντιπρόσωποι του ή οι πράκτορες του στην Ελλάδα. Σημειώνεται ότι ο φορολογούμενος ορίζει τον αντιπρόσωπο του στην Ελλάδα με την αναγραφή των στοιχείων αυτού στην ένδειξη του ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ του Πίνακα 1 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε1). Ο αντιπρόσωπος του φορολογούμενου μπορεί να είναι συγγενικό ή φιλικό πρόσωπο που κατοικεί στην Ελλάδα και όχι υποχρεωτικά λογιστής. (Σχετ. Εγγ. 1066592/1147/A0012/5.7.2007). Για την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος από τον αντιπρόσωπο του κατοίκου της αλλοδαπής απαιτείται σχετική εξουσιοδότηση προς αυτόν.

Δυνατότητα υποβολής δήλωσης ηλεκτρονικά

Υφίσταται, σύμφωνα με το άρθρο 62 §1 του Κ.Φ.Ε., η δυνατότητα υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου. Στην περίπτωση της ηλεκτρονικής υποβολής της δήλωσης εισοδήματος, ο φορολογούμενος οφείλει και πάλι να αναγράφει τον αντιπρόσωπο του στην Ελλάδα. (Σχετ. Εγγ. 1114036/2185/A0012/28.11.2007).

Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης – απόκτησης περιουσιακών στοιχείων κατοίκων εξωτερικών

Από 1.1.2011 και μετά, σύμφωνα με την περίπτωση η' του άρθρου 18 του Κ.Φ.Ε., όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 21 §3 του Ν.3943/2011, τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης (άρθρο 16 Κ.Φ.Ε.) και δαπανών απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (άρθρο

17 Κ.Φ.Ε.) δεν εφαρμόζονται «προκειμένου για φυσικό πρόσωπο που έχει τη φορολογική του κατοικία (κατοικία ή συνήθη διαμονή) στην αλλοδαπή, εφόσον δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα.».

Επομένως, οι κάτοικοι της αλλοδαπής που δεν αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα δε θα φορολογηθούν (από τη δήλωση εισοδήματος που θα υποβάλλουν για το 2011) για το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει για τα περιουσιακά στοιχεία που τυχόν έχουν στη διάθεση τους. Έτσι, για παράδειγμα, για κάτοικο εξωτερικού που έχει στην κατοχή του δευτερεύουσα κατοικία στην Ελλάδα (την οποία ιδιοχρησιμοποιεί) και ένα Ι.Χ. αυτοκίνητο και δεν έχει πραγματικά εισοδήματα στην Ελλάδα, δε θα υπολογιστεί τεκμαρτό εισόδημα βάσει των διατάξεων του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. Αντιθέτως, αν έχει εισόδημα από οποιαδήποτε αιτία στην Ελλάδα (π.χ. ενοίκια), θα υπολογιστεί κανονικά το τεκμαρτό του εισόδημα βάσει των διατάξεων του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. και θα φορολογηθεί σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις βάσει του υψηλότερου εισοδήματος μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού.

Κλίμακα φορολογίας εισοδήματος κατοίκων εξωτερικού για τα εισοδήματα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα

Σύμφωνα με το άρθρο 9 §12 του Κ.Φ.Ε., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 38 §2 του Ν.4024/2011, όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας της παρ. 1 του άρθρου 9, προστίθεται ο φόρος ο οποίος προκύπτει με την εφαρμογή του αναλογικού συντελεστή 10%. Επομένως, η κλίμακα με βάση την οποία φορολογούνται τα εισοδήματα των κατοίκων εξωτερικού από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα είναι η ακόλουθη:

Πίνακας 4.1
Κλίμακα φορολογίας εισοδημάτων κατοίκων εξωτερικού

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο Εισοδήματος (ευρώ)	Σύνολο Φόρου (ευρώ)
5.000	10	500	5.000	500
7.000	10	700	12.000	1.200
4.000	18	720	16.000	1.920

10.000	25	2.500	26.000	4.420
14.000	35	4.900	40.000	9.320
20.000	38	7.600	60.000	16.920
40.000	40	16.000	100.000	32.920
Άνω των 100.000	45			

Πηγή: <http://www.forin.gr>

Προσοχή: Μόνο οι κάτοικοι χωρών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του 90% του συνολικού εισοδήματος τους διατηρούν το αφορολόγητο των 5.000 ευρώ της γενικής κλίμακας του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. Από τις διατάξεις προκύπτει ότι οι κάτοικοι χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα φορολογούνται και για το πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας με συντελεστή 10% ανεξάρτητα από την κατανομή του εισοδήματος τους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Υποχρέωση προσκόμισης αποδείξεων

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε., το κατά περίπτωση αφορολόγητο ποσό ισχύει, εφόσον ο φορολογούμενος προσκομίσει αποδείξεις που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων για δαπάνες αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποιεί ο ίδιος, η σύζυγος του και τα τέκνα που τους βαρύνουν. Δεδομένου ότι το αφορολόγητο αυτό ποσό δεν ισχύει για τους κατοίκους της αλλοδαπής, προκύπτει ότι οι κάτοικοι αλλοδαπής που αποκτούν εισόδημα από πηγή στην Ελλάδα δεν έχουν υποχρέωση να προσκομίσουν αποδείξεις.

Εκπτώσεις από το φόρο εισοδήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 9 §13 του Κ.Φ.Ε., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 38 §2 του Ν.4024/2011, όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, δε δικαιούνται τις μειώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. Ενδεικτικά στην περίπτωση των κατοίκων του εξωτερικού δεν εφαρμόζεται η αύξηση του αφορολόγητου ορίου λόγω τέκνων, αναπηρίας ή ασθένειας κ.λπ. καθώς και η μείωση του φόρου κατά ποσοστό

10% στα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, στα μισθώματα που καταβάλλονται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου, στο ποσό της δαπάνης για φροντιστήρια, ιδιαίτερα μαθήματα κ.λπ.

Εξαιρετικά, τις εκπτώσεις αυτές δικαιούνται οι κάτοικοι των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.

Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

Το ζήτημα της φορολόγησης των κατοίκων του εξωτερικού ενδέχεται να ρυθμίζεται από τις Συμβάσεις/Συμφωνίες για την αποφυγή της διπλής φορολογίας που έχουν συναφθεί μεταξύ της Ελλάδας και ενός σημαντικού αριθμού κρατών. Οι φορολογούμενοι που κατοικούν σε κάποια χώρα του εξωτερικού οφείλουν να μελετούν την αντίστοιχη σύμβαση, εφόσον μία τέτοια σύμβαση έχει συναφθεί.

Αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Σύμφωνα με το άρθρο 63 §2 του Κ.Φ.Ε., για τα πρόσωπα που είναι κάτοικοι αλλοδαπής και έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση στην Ελλάδα, εφόσον δεν ασκούν ατομικώς εμπορική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα, αρμόδια Δ.Ο.Υ. για την παραλαβή των δηλώσεων και τον έλεγχο τους είναι η Δ.Ο.Υ. Κατοίκων Εξωτερικού.

Στην περίπτωση που ο αντιπρόσωπος που έχει οριστεί υπάγεται σε οποιαδήποτε Δ.Ο.Υ. άλλου νομού πλην του νομού Αττικής, αρμόδια Δ.Ο.Υ. είναι η Δ.Ο.Υ. της έδρας της πρωτεύουσας του συγκεκριμένου νομού της χώρας. Αν λειτουργούν σε κάποια πρωτεύουσα νομού περισσότερες της μία Δ.Ο.Υ. αρμόδια είναι η Α' Δ.Ο.Υ. της πρωτεύουσας του νομού εκτός του Νομού Θεσσαλονίκης όπου αρμόδια είναι η Θ' Δ.Ο.Υ. Θεσσαλονίκης.

Τέλος, για τους κατοίκους αλλοδαπής που ασκούν ατομικώς εμπορική επιχείρηση γενικά ή ελευθέριο επάγγελμα, αρμόδια Δ.Ο.Υ. είναι η Δ.Ο.Υ. της έδρας της κύριας επιχείρησής τους ή του κυρίου επαγγέλματός τους.

4.2 Εισφορά Αλληλεγγύης

Με το άρθρο 29 του Ν.3986/2011 (Α' 152), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 του Ν.4024/2011, ορίζεται η επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα που πραγματοποίησαν εισοδήματα άνω των δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000€)

κατά τις διαχειριστικές χρήσεις 2010 έως και 2014 και δηλώνονται με τις δηλώσεις των αντίστοιχων οικονομικών ετών 2011 έως και 2015.

Για την επιβολή της εισφοράς, λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο συνολικό καθαρό ατομικό εισόδημα, πραγματικό ή τεκμαρτό, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο του φυσικού προσώπου ή σχολάζουσας κληρονομιάς. Το τεκμαρτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη πριν από τις μειώσεις του άρθρου 19 του Κ.Φ.Ε.

Εξαιρέσεις:

Εξαιρούνται και δεν προσμετρούνται τα εισοδήματα της περίπτωσης θ' της παραγράφου 5 του άρθρου 6, της παραγράφου 1 του άρθρου 14 και της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε.

Επίσης, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής ειδικής εισφοράς οι μακροχρόνια άνεργοι που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ, καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω οργανισμό, εφόσον κατά το χρόνο της βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα.

Υπολογισμός ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα της προηγούμενης παραγράφου, υπολογίζεται ως εξής:

- 1) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από δώδεκα χιλιάδες ένα ευρώ (12.001€) έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή ένα τοις εκατό (1%) επί ολόκληρου του ποσού.
- 2) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από είκοσι χιλιάδες ένα ευρώ (20.001€) έως και πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή δύο τοις εκατό (2%) επί ολόκληρου του ποσού.
- 3) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από πενήντα χιλιάδες ένα ευρώ (50.001€) έως και εκατό χιλιάδες ευρώ (100.000€), η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή τρία τοις εκατό (3%) επί ολόκληρου του ποσού.
- 4) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από εκατό χιλιάδες ένα ευρώ (100.001€) και άνω, η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή τέσσερα τοις εκατό (4%) επί ολόκληρου του ποσού.
- 5) Για το συνολικό καθαρό εισόδημα, όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 2, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Προέδρου και των Αντιπροέδρων της Βουλής, των Βουλευτών, του Προέδρου και των Αντιπροέδρων της Κυβέρνησης, των Υπουργών, των Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών, των Γενικών και

Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων, των Γενικών Γραμματέων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, των Περιφερειάρχων, των Ευρωβουλευτών, των Δημάρχων και των προσώπων των περιπτώσεων α' και β' της παρ.3 του άρθρου 56 του Συντάγματος, εφόσον οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές τους είναι τουλάχιστον ίσες με τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, όπως ορίζεται στην παρ.1 του άρθρου 2 του Ν.3833/2010 (Α'40), η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) επί ολόκληρου του ποσού.

Προσοχή: Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης φυσικών προσώπων δεν αφαιρείται από το συνολικό καθαρό φορολογητέο εισόδημα ούτε από το φόρο που προκύπτει από την κλίμακα του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε.

Παρακράτηση εισφοράς αλληλεγγύης

Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες που αποκτούν οι αμειβόμενοι με μηνιαίο μισθό, οι συνταξιούχοι από φορείς κύριας ασφάλισης, οι αμειβόμενοι με ημερομίσθιο οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες με σχέση μίσθωσης εργασίας πάνω από ένα έτος στον ίδιο εργοδότη ή με σχέση μίσθωσης εργασίας αορίστου χρόνου, οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού που παρέχουν υπηρεσίες σε εμπορικά πλοία και με εξαίρεση το εισόδημα της περίπτωσης θ' της παραγράφου 5 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε., διενεργείται παρακράτηση από τους εργοδότες ή από τους φορείς που καταβάλουν κύριες συντάξεις έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης. Η παρακράτηση διενεργείται κατά την καταβολή και υπολογίζεται όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Σημείωση: Η παρακράτηση εισφοράς αλληλεγγύης από τα παραπάνω εισοδήματα εφαρμόζεται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 01/01/2012 μέχρι και 31/12/2014

Σημείωση: Το ποσό της έκτακτης εισφοράς περιορίζεται αναλόγως, σε κάθε περίπτωση ώστε το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση της ειδικής εισφοράς να μην υπολείπεται του καθαρού εισοδήματος που απομένει μετά την αφαίρεση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, η οποία υπολογίστηκε με την εφαρμογή του αμέσως προηγούμενου συντελεστή.

Ακόμα, **σημειώνεται ότι:**

- ✓ Η εισφορά του παρόντος βεβαιώνεται οίκοθεν από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για τη φορολογία του

φυσικού προσώπου ή της σχολάζουσας κληρονομιάς με βάση τους τίτλους βεβαίωσης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Κ.Φ.Ε.

- ✓ Για τον υπολογισμό της εισφοράς, που επιβάλλεται και βεβαιώνεται στο οικονομικό έτος 2011, εκδίδεται εκκαθαριστικό σημείωμα, αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται στον υπόχρεο. Για τα οικονομικά έτη 2012 - 2015 η ειδική εισφορά αλληλεγγύης βεβαιώνεται με βάση τους τίτλους βεβαίωσης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Κ.Φ.Ε. και εμφανίζεται στο εκκαθαριστικό σημείωμα υπολογισμού του φόρου εισοδήματος κάθε οικονομικού έτους. Στα εκκαθαριστικά σημειώματα των ετών 2013 - 2015, εμφανίζεται και το παρακρατούμενο ποσό εισφοράς αλληλεγγύης που αναφέρθηκε παραπάνω.
- ✓ Η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ή υποβολής αίτησης για διοικητική επίλυση της διαφοράς, καθώς και η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου, δεν αναστέλλει τη βεβαίωση και την είσπραξη της οφειλής που προκύπτει από την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.

Καταβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης

- ✓ Η εισφορά αλληλεγγύης που επιβάλλεται και βεβαιώνεται στο οικονομικό έτος 2011 καταβάλλεται σε έξι (6) ίσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες, η πρώτη μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση της εισφοράς και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη, αντίστοιχα. Η κάθε δόση δεν μπορεί να είναι κατώτερη των τριακοσίων ευρώ (300€), εκτός της τελευταίας. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του οφειλόμενου ποσού, παρέχεται έκπτωση πέντε τοις εκατό (5%). Για τα οικονομικά έτη 2012 - 2015 η ειδική εισφορά αλληλεγγύης βεβαιώνεται με βάση τους τίτλους βεβαίωσης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Κ.Φ.Ε. και εμφανίζεται στο εκκαθαριστικό σημείωμα υπολογισμού του φόρου εισοδήματος κάθε οικονομικού έτους.
- ✓ Υπόχρεος σε καταβολή της εισφοράς αλληλεγγύης, που επιβάλλεται και βεβαιώνεται στο οικονομικό έτος 2011, είναι το φυσικό πρόσωπο στο όνομα του οποίου βεβαιώνεται αυτή. Για τους έγγαμους, εφόσον συντρέχει περίπτωση της

παραγράφου 1 του άρθρου 5 του Κ.Φ.Ε., η οφειλή για εισφορά που αναλογεί στα εισοδήματά τους βεβαιώνεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο. Σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου, οι κληρονόμοι του ευθύνονται για την καταβολή της εισφοράς, ανάλογα με το ποσοστό της κληρονομικής τους μερίδας. Για τα οικονομικά έτη 2012 - 2015 η ειδική εισφορά αλληλεγγύης βεβαιώνεται με βάση τους τίτλους βεβαίωσης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Κ.Φ.Ε. και εμφανίζεται στο εκκαθαριστικό σημείωμα υπολογισμού του φόρου εισοδήματος κάθε οικονομικού έτους.

- ✓ Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζεται η ειδικότερη διαδικασία για τη βεβαίωση και είσπραξη των εισφορών και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.

4.3 Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε)

Σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν.4021/2011 που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ.218 στις 03/10/2011, ορίζεται ότι:

Για επιτακτικούς λόγους εθνικού συμφέροντος που συνίστανται στην άμεση μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, επιβάλλεται ειδικό τέλος υπέρ του Δημοσίου στις ηλεκτροδοτούμενες για οικιστική ή εμπορική χρήση δομημένες επιφάνειες των ακινήτων που υπάγονται κατά τη 17η Σεπτεμβρίου κάθε έτους στο τέλος ακίνητης περιουσίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 24 του Ν.2130/1993 (Α' 62) σύμφωνα με τις επόμενες διατάξεις:

- Για τον υπολογισμό του παραπάνω τέλους λαμβάνονται υπόψη:

- i) Το εμβαδό της δομημένης επιφάνειας.
- ii) Το ύψος της τιμής ζώνης και
- iii) Η παλαιότητα του ακινήτου,

Όπως αυτά αναγράφονται στο λογαριασμό της Δ.Ε.Η. ή τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος με βάση τα οποία λογίστηκε κατά την 17/09/2011 το τέλος ακίνητης περιουσίας της παρ.1 του άρθρου 24 του Ν.2130/1993. Επιπλέον, λαμβάνεται υπόψη και συντελεστής προσαύξησης

αντιστρόφως ανάλογος προς την παλαιότητα του ακινήτου και συντελεστής προσδιορισμού του τέλους σε ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο σύμφωνα με τους ακόλουθους πίνακες:

Πίνακας 4.2

Συντελεστής Ειδικού Τέλους (€/τ.μ.)	Τιμή Ζώνης
0,5	Πολύτεκνοι και ανάπηροι όπως ορίζονται από
3	Μέχρι 500 ευρώ
4	Από 501 - 1.000 ευρώ
5	Από 1.001 - 1.500 ευρώ
6	Από 1.501 - 2.000 ευρώ
8	Από 2.001 - 2.500 ευρώ
10	Από 2.501 - 3.000 ευρώ
12	Από 3.001 - 4.000 ευρώ
14	Από 4.001 - 5.000 ευρώ
16	Από 5.001 ευρώ και άνω

Πηγή: Φ.Ε.Κ.218, 2011

Πίνακας 4.3

Παλαιότητα	Συντελεστής
Μέχρι και 26 έτη	1
Από 25 μέχρι και 20 έτη	1,05
Από 19 μέχρι και 15 έτη	1,10
Από 14 μέχρι και 10 έτη	1,15
Από 9 μέχρι και 5 έτη	1,20
Από 4 μέχρι και 0 έτη	1,25

<p>Ανεξαρτήτως παλαιότητας προκειμένου για πολύτεκνους και ανάπηρους, όπως ορίζονται από το του Ν.4021/2011, με ακίνητα που ιδιοχρησιμοποιούν σε περιοχές με τιμή ζώνης από 0 - 3.000 ευρώ</p>	<p>1</p>
--	----------

Πηγή: Φ.Ε.Κ.218, 2011

- Το ποσό του τέλους προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των τετραγωνικών μέτρων (των ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών για τις οποίες υπολογίστηκε από τη Δ.Ε.Η. ή τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος το τέλος της παρ.1 του άρθρου 24 του Ν.2130/ 1993), επί το συντελεστή του ειδικού τέλους που αντιστοιχεί στην τιμή ζώνης του ακινήτου και επί το συντελεστή προσαύξησης που αντιστοιχεί στην παλαιότητα του ακινήτου σύμφωνα με τους πίνακες της προηγούμενης παραγράφου.

Σημείωση: Ειδικά για τα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα για τα οποία δεν έχει καθοριστεί τιμή ζώνης και δεν έχει υπολογιστεί το τέλος του άρθρου 24 του Ν.2130/1993, εφόσον δεν υπάρχει απαλλαγή σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 53 του Ν.4021/2011, το ειδικό τέλος υπολογίζεται με πολλαπλασιασμό των τετραγωνικών μέτρων του ακινήτου επί συντελεστή τρία (3). Στην περίπτωση που δεν υπάρχει και το εμβαδόν του ακινήτου, το ειδικό τέλος υπολογίζεται, κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα που ελήφθησαν υπόψη για τον υπολογισμό των δημοτικών τελών.
- **Το τέλος βαρύνει:**
 - i) Για το 2011: τον κατά τη 17.9.2011 κύριο του ακινήτου και σε περίπτωση επικαρπίας τον επικαρπωτή.
 - ii) Για το 2012: τον κατά την 28.4.2012 κύριο ή επικαρπωτή αντίστοιχα . Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας το ποσό του τέλους υπολογίζεται κατά το λόγο της μερίδας κάθε συνιδιοκτήτη.
- **Στο ειδικό τέλος δεν υπόκεινται τα ακίνητα που ανήκουν:**
 - i) στο Ελληνικό Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ., στους Ο.Τ.Α. και τις δημοτικές επιχειρήσεις.
 - ii) Στα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα της περίπτωσης ιγ' της παρ.1 του άρθρου 29 του Ν. 3842/2010 (Α' 58) αποκλειστικά για τα ακίνητα που

χρησιμοποιούν για να επιτελούν το λατρευτικό , εκπαιδευτικό , θρησκευτικό και κοινωφελές έργο τους.

- iii) Στα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης ε' της παρ.7 του άρθρου 24 του Ν.2130/1993 για τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση των θρησκευτικών, εκκλησιαστικών, φιλανθρωπικών, εκπαιδευτικών, καλλιτεχνικών ή κοινωφελών σκοπών τους.
- iv) Στα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης στ' της παρ.7 του άρθρου 24 του Ν.2130/1993 για τα ακίνητα τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ως γήπεδα ή χώροι αθλητικών εγκαταστάσεων για την πραγματοποίηση των αθλητικών τους σκοπών.
- v) Τα ακίνητα ξένων κρατών, όταν αυτά χρησιμοποιούνται για την εγκατάσταση πρεσβειών και προξενείων υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.

Απαλλάσσονται από το έκτακτο ειδικό τέλος:

- Οι κοινόχρηστοι χώροι πολυκατοικιών και ξενοδοχειακών καταλυμάτων.
- Τα ακίνητα που έχουν χαρακτηριστεί:
 - i) Ως διατηρητέα, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού και δεν ιδιοχρησιμοποιούνται ή δεν αποφέρουν εισόδημα.
 - ii) Ως χώροι ιστορικών ή αρχαιολογικών μνημείων.
- Τα ακίνητα που έχουν αποκλειστικά γεωργική ή κτηνοτροφική ή βιοτεχνική ή βιομηχανική χρήση.

Εξαιρέσεις:

- 1) Το ειδικό τέλος ισούται με 0,5 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο, ανεξάρτητα από την τιμή ζώνης και την παλαιότητα του ακινήτου, για ακίνητο που ιδιοκατοικείται και ανήκει κατά κυριότητα ή επικαρπία σε:
 - Πολύτεκνο, κατά την έννοια των παραγράφων 1 έως 3 του άρθρου πρώτου του Ν.1910/1944, εφόσον τα τέκνα, που ορίζονται στις προαναφερόμενες διατάξεις του Ν.1910/1944, τον βαρύνουν φορολογικά, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.2238/1994, Α ' 151), κατά το οικονομικό έτος 2011, με οικογενειακό εισόδημα κατά το προηγούμενο έτος, του έτους επιβολής του τέλους, μέχρι 30.000€.

- Σε πρόσωπο που είναι το ίδιο ή πρόσωπο που το βαρύνει φορολογικά, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κ.Φ.Ε., ανάπηρο, κατά την έννοια της περίπτωσης θ' της παρ.5 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε.
- 2) Δεν οφείλεται ειδικό τέλος για ακίνητο που ιδιοκατοικείται και ανήκει κατά κυριότητα ή επικαρπία σε μακροχρόνια άνεργο, εγγεγραμμένο στα μητρώα του ΟΑΕΔ ή στους καταλόγους προσφερόμενων προς εργασία του Γραφείου Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας και των παραρτημάτων του ή του λογαριασμού ανεργίας προσωπικού ημερήσιων εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης ή του λογαριασμού ανεργίας τεχνικών τύπου Αθήνας και Θεσσαλονίκης, καθώς και άνεργο που επιδοτήθηκε λόγω τακτικής επιδότησης από τους ως άνω φορείς και λογαριασμούς κατά τους έξι (6) τουλάχιστον από τους δώδεκα (12) μήνες που προηγούνται κάθε φορά της ημερολογιακής βάσης υπολογισμού του τέλους, όπως αυτή ορίζεται με την κανονιστική απόφαση που προβλέπεται στην παράγραφο 13 του άρθρου 53 του Ν.4021/2011.

Σημείωση: Η παραπάνω απαλλαγή δεν παρέχεται στην περίπτωση που το οικογενειακό εισόδημα κατά το προηγούμενο έτος, του έτους επιβολής του τέλους, υπερβαίνει το ποσό των 12.000€, το οποίο προσανξάνεται κατά 4.000€ για κάθε προστατευόμενο τέκνο.

Σημείωση: Οι προηγούμενες εξαιρέσεις 1 και 2, για το μειωμένο συντελεστή τέλους και την απαλλαγή από αυτό, δεν ισχύουν αν:

1. Η αξία της ακίνητης περιουσίας του δικαιούχου, με βάση τα στοιχεία ακινήτων του έτους 2008, υπερβαίνει τις 150.000, η οποία προσανξάνεται κατά 10.000€ για κάθε προστατευόμενο τέκνο.
2. Το ιδιοκατοικούμενο ακίνητο βρίσκεται σε ζώνη με τιμή άνω των 3.000€.
3. Το εμβαδόν του ιδιοκατοικούμενου ακινήτου είναι άνω των 120τ.μ., το οποίο προσανξάνεται κατά 20τ.μ για κάθε προστατευόμενο τέκνο και μέχρι 200τ.μ..

Πληρωμή Τέλους:

Το ειδικό τέλος συνεισπράττεται από τη ΔΕΗ και τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος για το έτος 2011 σε δυο (2) ισόποσες δόσεις που εκδίδονται από αυτούς.

Υπόχρεος για την καταβολή του τέλους είναι ο χρήστης του ακινήτου ο οποίος καταβάλλει το τέλος μαζί με το λογαριασμό του ηλεκτρικού ρεύματος.

Αν ο χρήστης είναι μισθωτής, με την καταβολή επέρχεται αυτοδικαίως συμψηφισμός με οφειλόμενα ή μελλοντικά μισθώματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία παρατέθηκε ένα μέρος από το φορολογικό σύστημα που ισχύει σήμερα στην Ελλάδα και παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι αλλαγές που έγιναν στο φορολογικό σύστημα (όσων αφορά τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων), στο πλαίσιο των μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα.

Όπως είναι φανερό οι αλλαγές στη φορολογία εισοδήματος είναι εξαιρετικά επώδυνες για τους φορολογούμενους καθώς καλούνται να πληρώσουν μια σειρά έκτακτων φόρων έχοντας υποστεί παράλληλα μειώσεις στα εισοδήματά τους (μισθούς, συντάξεις κλπ) ενώ ταυτόχρονα στερούνται σημαντικό μέρος των ελαφρύνσεων, μειώσεων, απαλλαγών και αφορολόγητων ορίων των προηγούμενων ετών.

Αν ακόμα, ληφθούν υπόψη το πολύ αρνητικό κοινωνικοπολιτικό κλίμα που επικρατεί στη χώρα, η όλο και βαθύτερη ύφεση που προκαλεί η επιβολή των πολύ σκληρών μέτρων λιτότητας, καθώς και η επακόλουθη κατακόρυφη αύξηση της ανεργίας και σε συνδυασμό με την προφανή αναποτελεσματικότητα των μέτρων, γίνεται αντιληπτό ότι χρειάζεται επείγοντως μια διαφορετική στρατηγική για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Είναι αναγκαίο να βρεθεί μια λύση που θα είναι αποτελεσματική και θα επαναφέρει τη χώρα σε ρυθμούς ανάπτυξης.

Για παράδειγμα, είναι γνωστό το πρόβλημα της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα η οποία στερεί κάθε χρόνο σημαντικά ποσά εσόδων από το κράτος και οι προσπάθειες που γίνονται εδώ και αρκετά χρόνια για την πάταξή της καταλήγουν σε αποτυχία.

Η φοροδιαφυγή, είναι εύκολο να καταλάβει κανείς ότι σε καιρούς οικονομικής ύφεσης παρουσιάζει άνοδο, καθώς οι πολίτες, μην έχοντας την οικονομική δυνατότητα να εξυπηρετήσουν βασικές πολλές φορές ανάγκες τους (πόσο μάλλον να πληρώνουν αυξημένους φόρους ή έκτακτους πρόσθετους φόρους), προσπαθούν να «κρύψουν» εισοδήματα που πιθανώς έχουν, καθώς και περιουσιακά στοιχεία που είναι στην κατοχή τους, προκειμένου να μην φορολογηθούν για αυτά.

Όταν μάλιστα, η κυβέρνηση της χώρας, ακλουθώντας λανθασμένη στρατηγική, επιβάλλει ακόμα πιο πολλούς φόρους στα εισοδήματα και στα περιουσιακά στοιχεία των πολιτών, τότε η έξαρση της φοροδιαφυγής θα είναι ακόμα πιο μεγάλη.

Κατά τη γνώμη μας θα έπρεπε το φορολογικό σύστημα να γίνει εύχρηστο, ευέλικτο και κυρίως δίκαιο για όλους τους πολίτες. Όλοι οι φορολογούμενοι να πληρώνουν ανάλογα με τα εισοδήματα τους. Το κράτος να μη καταφεύγει συνέχεια στους ‘‘συνήθεις υπόπτους’’, τα αδύναμα, μεσαία και κατώτερα οικονομικά στρώματα βάζοντας έκτακτους φόρους και αφήνοντας ανέγγιχτους τους οικονομικά ισχυρούς. Ο φοροεισπρακτικός μηχανισμός πρέπει να γίνει αποτελεσματικός ώστε να εισπράττονται όλοι οι φόροι, ενώ οι παραβάτες να οδηγούνται στη δικαιοσύνη άμεσα και αυτή με τη σειρά της να τους κρίνει δίκαια και αμερόληπτα. Το φορολογικό σύστημα πρέπει να είναι σταθερό και να μην αλλάζει τόσο συχνά, έτσι ώστε όποιος θέλει να έρθει να επενδύσει ή να επιχειρήσει στην ελληνική επικράτεια, αλλά και ο Έλληνας φορολογούμενος, να γνωρίζει εξ αρχής τον τρόπο με τον οποίο θα φορολογείται. Ταυτόχρονα, με ένα ευέλικτο και εύχρηστο φορολογικό σύστημα θα παταχθεί <<επιτέλους>> η γραφειοκρατία και θα εξαλειφθούν τα φαινόμενα χάους στις δημόσιες υπηρεσίες. Τέλος, με το σωστό και συστηματικό έλεγχο των δημόσιων φορέων από το κράτος, θα μπορέσει να μειωθεί ή και να εξαλειφτεί το λεγόμενο <<λάδωμα>> που χρησιμοποιείται κατά κόρον από τους Έλληνες φορολογούμενους, προκειμένου να κάνουν τη δουλειά τους γρήγορα.

Μια πιθανή λύση θα ήταν η ριζική αλλαγή της νοοτροπίας των Ελλήνων πολιτών και πολιτικών, ώστε να λειτουργούν σαν κοινωνικό σύνολο σκεπτόμενοι το συλλογικό συμφέρον αντί του ατομικού. Η αλλαγή αυτή θα μπορούσε να επέλθει πιθανώς μέσα από την αναβάθμιση της παιδείας και της μόρφωσης των Ελλήνων, ούτως ώστε στο απώτερο μέλλον, οι μελλοντικές γενεές να κυβερνούν και να κυβερνώνται έντιμα, με αλληλοσεβασμό και σύνεση. Αυτό όμως, σημαίνει ότι η κατά καιρούς κυβέρνηση της χώρας θα πρέπει να επενδύσει περισσότερο στον τομέα της εκπαίδευσης και όχι να περικόπτει τις δαπάνες για αυτήν όπως συμβαίνει τώρα.

Είναι συνεπώς προφανές ότι τα μέτρα που έχουν ληφθεί αυτή την περίοδο, για την έξοδο της Ελλάδας από την κρίση, δεν είναι ούτε σωστά, ούτε δίκαια ούτε κατάλληλα, για αυτό και δεν έχουν ικανοποιητικό αποτέλεσμα. Τα μέτρα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την ακόμα μεγαλύτερη επιδείνωση της όλης κατάστασης και οδηγούν τη χώρα σε μακροχρόνια παρακμή.

Για αυτό κρίνεται επιτακτική η ανάγκη λήψης νέων μέτρων, που θα αντικαταστήσουν τα υπάρχοντα, με σκοπό την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ μέτρων λιτότητας και ανάπτυξης. Κατά κοινή ομολογία το φορολογικό σύστημα της χώρας πάσχει. Τα προβλήματα που προκαλούνται είναι πολλά και τα αποτελέσματα τους εμφανή ακόμη και καταστροφικά. Δε γνωρίζουμε αν οι παραπάνω προτάσεις είναι αρκετές ή ιδανικές για να διορθώσουν τη κατάσταση αλλά σίγουρα κάτι πρέπει να γίνει...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συγγράμματα:

- Γκίνογλου Δ., 2004. *Λογιστική Εταιρειών: Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων*, Αθήνα. Εκδόσεις Rosili.
- Φλώρος Α., 2005. *Φορολογική Λογιστική: Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων - Λογιστική & Πρακτική αντιμετώπιση*, Αθήνα. Σύγχρονη Εκδοτική.
- Φινοκαλιώτης Κ., 2001. *Δημόσια Οικονομικά*. Αθήνα. Σάκκουλας.
- Δίκαιος Κ., 2006. *Φορολογική Λογιστική*. Αθήνα.
- Μητρόπουλος Ι. & Κουνάδης Δ., 2001. *Σημειώσεις Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων*. Αθήνα.
- Καστρινός Σ., 2008. *Φορολογική Λογιστική II - Φορολογία Εισοδήματος*. Ηράκλειο. Α.Τ.Ε.Ι. Κρήτης.

Διαδίκτυο:

- <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=255711> [πρόσβαση 30 Απριλίου 2012]
- <http://www.forin.gr/articles/article/6198/h-forologhsh-twn-katoikwn-ekswterikou?featured=1> [πρόσβαση 27 Απριλίου 2012]
- <http://www.forin.gr/articles/article/5954/ta-tekmhria-dapanwn-diabiwshs-gia-to-oikonomiko-etos-2012> [πρόσβαση 04 Μαΐου 2012]
- http://www.et.gr/images/stories/eidika_themata/A226_2011.pdf [πρόσβαση 28 Απριλίου 2012]
- <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/7> [πρόσβαση 30 Μαΐου]
- <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-30-ektakti-eisfora-se-antikeimenikes-dapanes/> [πρόσβαση 19 Απριλίου]
- <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-27-ekptosi-dapanon-apo-to-foro-eisodimatos---kefalaio-d/> [πρόσβαση 19 Απριλίου]
- <http://reviews.in.gr/finance/forologia/article/?aid=1231189429> [πρόσβαση 30 Μαΐου]
- http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse2/sdo/log/2011/AggelouAthanasios,GkoutrasTheofanis/attached-document-1305627934-613579-14866/aggelou_gkoytra2011.pdf [πρόσβαση 04 Μαΐου 2012]

- <http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse2/sdo/log/2011/VarelogiannisPanagiotis/attached-document-1305532308-752767-3011/Varelogiannis2011.pdf> [πρόσβαση 04 Μαΐου 2012]
- <http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=15454&subid=2&pubid=91911148> [πρόσβαση 27 Απριλίου 2012]